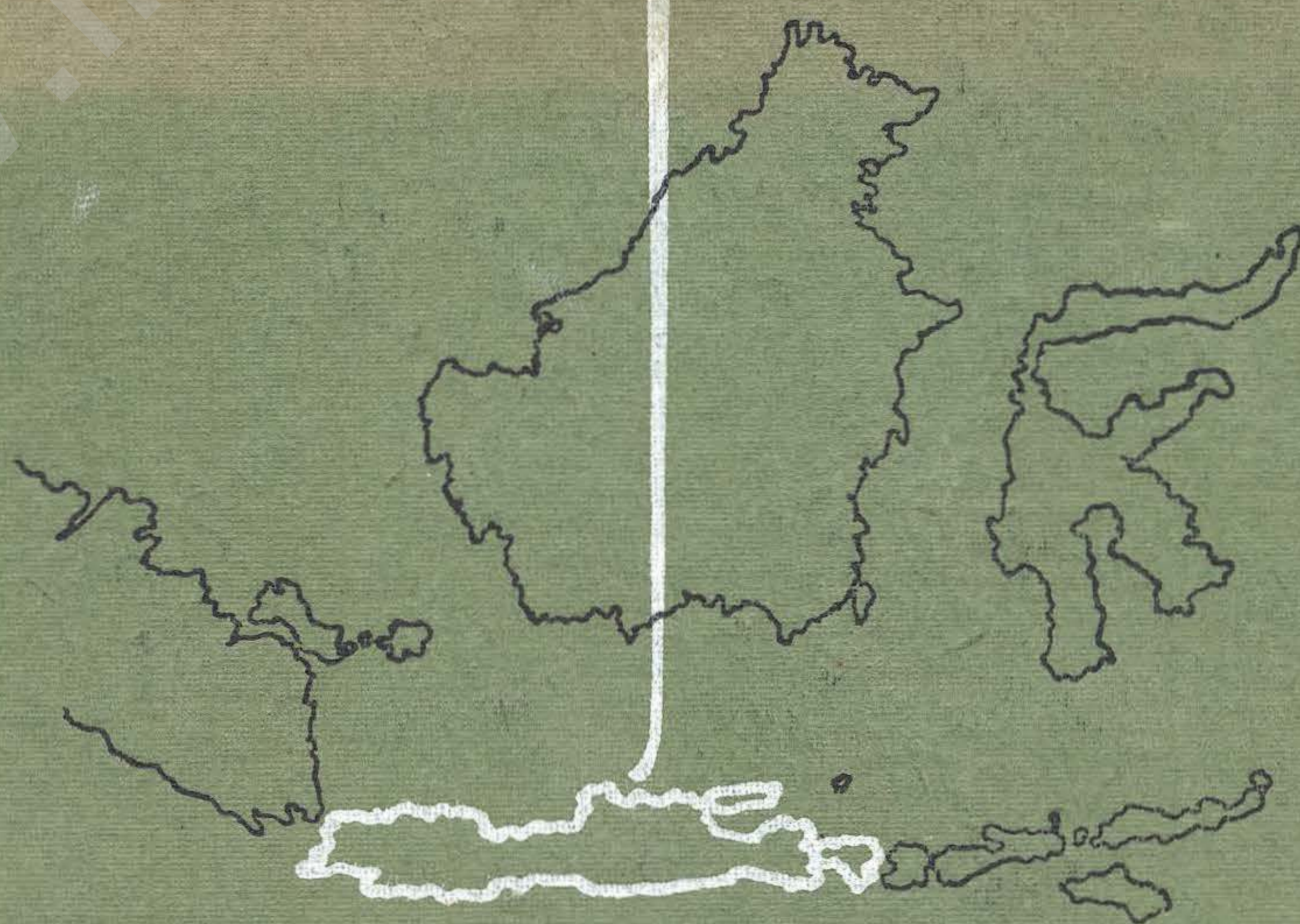

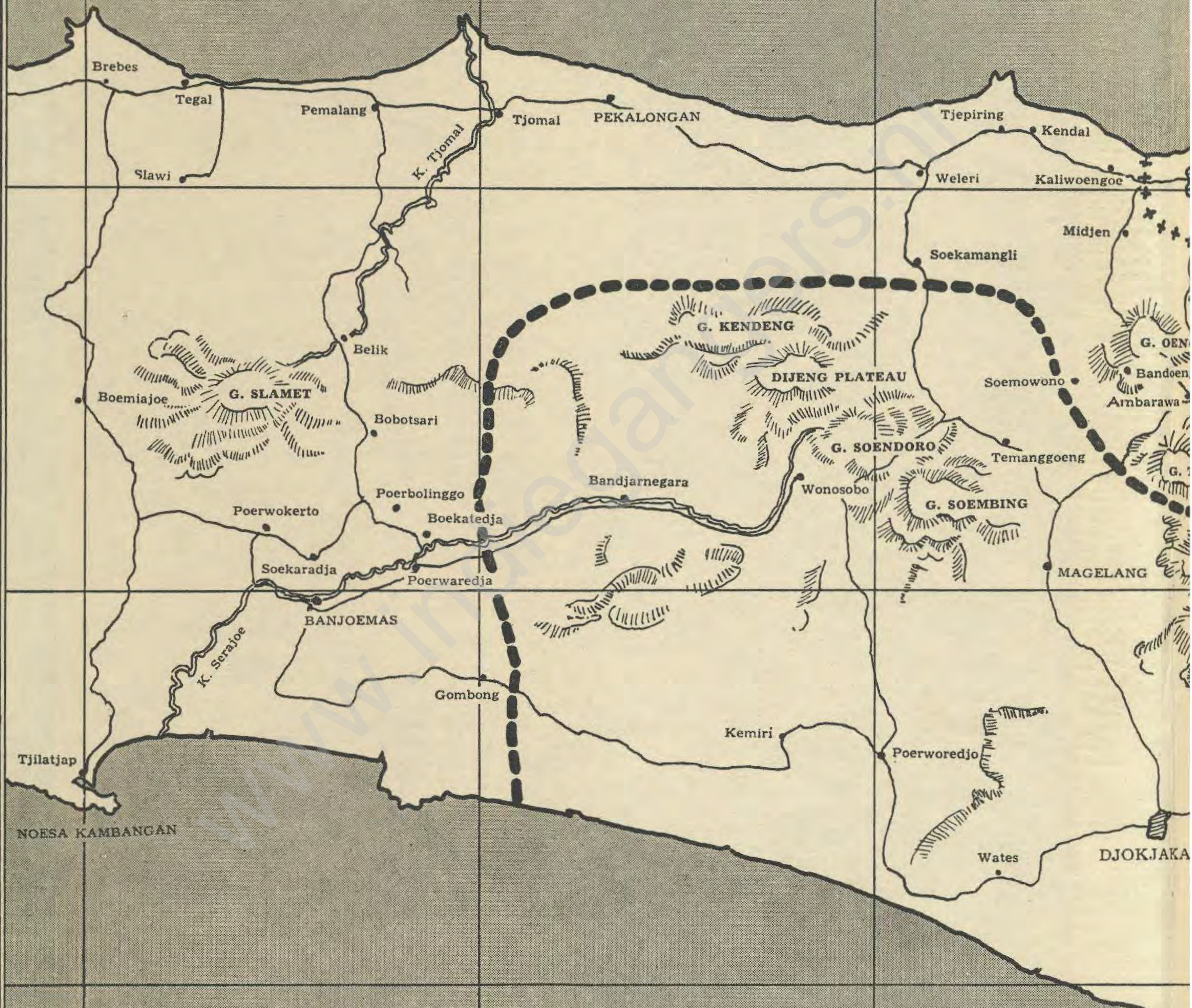
3-7 R.I.

OPAWA

www.indieggan.com

J A V A - Z E E

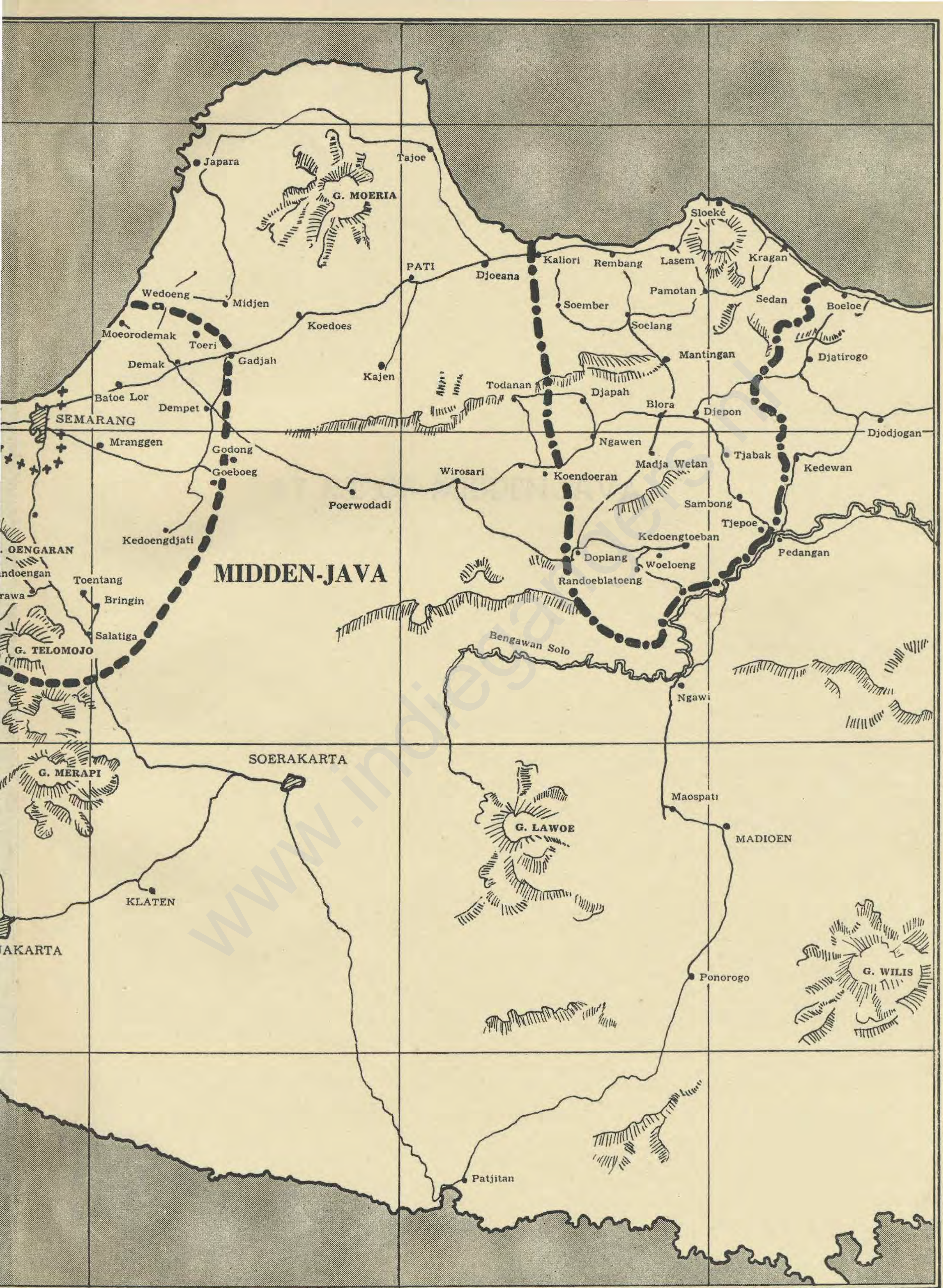
Legend:

- Wegen
- ~ Rivieren
- + + + + + Demarcatielijn tot 1e pol. actie
- — — — — Demarcatielijn tot 2e pol. actie
- • • • • Vakgrens 3-7 R. I. 2e pol. actie

0 10 20 30 40 50

Schaal van 50 kilometers

INDISCHE OCEAAN

www.indieganggers.nl

Eerbiedig opgedragen aan onze Vrienden, die wij moesten
achterlaten op Java.

Zij rusten thans in de aarde van dit tropische land, waarvoor
zij, bij de vervulling van hun Plicht, alles gaven.

3-7 R. I.
OP MIDDEN-JAVA

Gedenkboek
van een bataljon van de Koninklijke Landmacht te velde

Samengesteld door
Res. Kapitein W. PLUYGERS en
Res. 1e Luitenant G. A. VAN APELDOORN

1950

**DRIE
COMMANDANTEN**

Res. Lt. Kol. J. M. KOEMAN
1 Juli 1946 - 22 September 1947 †

Lt. Kol. C. M. SCHILPEROORD
23 September 1947 - 2 Augustus 1949

Res. Maj. W. PLUYGERS
3 Augustus 1949 - 12 Februari 1950

TEN GELEIDE

Dit boek geeft de geschiedenis weer van 3-7 R.I., in Holland en te velde op Java, van Juli 1946 tot zijn ontbinding in Februari 1950. Het beschrijft het lief en leed van het bataljon, echter niet het lief en leed van de personen, die daarvan deel hebben uitgemaakt. Het wil alleen de herinnering helpen bewaren aan alles wat 3-7 R.I. doormaakte in die lange jaren, gedurende welke het zijn plicht deed in een ver land, in de hitte van de tropenzon.

Dit boek gaat niet in op de vraag, welke leeft in zovele onzer harten, of de successen, die werden behaald en de offers, die werden gebracht, in overeenstemming zijn met hetgeen zich thans aan ons manifesteert in de vorm van courantenberichten over moeizame samenwerking en steeds weer oplaaierende strijd tussen Nederland en Indonesië. Een leger behoort zich afzijdig te houden van politiek, en dit boek, dat een legeronderdeel beschrijft, kan evenmin afwijken van dit axioma.

Hoe het oordeel ook moge zijn, ik weet, dat 3-7 R.I. de opgedragen taak heeft uitgevoerd naar beste weten en met alle moed en energie, welke het in zich had. De Doden, die wij achterlieten, gaven niet alleen hun leven voor hun Vaderland, tijdens de uitoefening van hun plicht, zij gaven bovendien hun kameraden de kracht vol te houden, totdat de opdracht zou zijn voltooid. Die opdracht was zwaar, zeer zwaar zelfs, maar allen, die terugkeerden naar huis, denken nu met voldoening aan hetgeen door 3-7 R.I. werd verricht, alle ondervonden tegenslagen en teleurstellingen ten spijt.

Moge het hun, die deel uitmaakten van 3-7 R.I., goed gaan in hun verdere leven, mogen zij de lessen, die zij leerden in gehoorzaamheid, volharding en kameraadschap nimmer vergeten en mogen zij hun gevallen krijgsmakkers in dankbare herinnering blijven behouden!

W. PLUYGERS, Res. Kapitein
v.m. Commandant 3-7 R.I.

Het is te hopen dat een later ras
van menschen, dat het zonder strijd kan stellen,
zich nog herinnert hoe het vroeger was
en er zijn kinderen van zal vertellen:

dat er toen helden waren, jong en echt
en grooter levend dan de wereld duldde,
die met hun plicht instonden voor het recht
en dezen plicht tot in den dood vervulden; –

dat er toen moeders waren, die het leed
dat zij al hadden nog vermeerderd zagen
met een verlies, zoo onbegrijpelijk wreed
dat slechts een moeder het zoo fier kon dragen; –

dat er toen alom strijd was, en verdriet
om wie zich uit dien strijd niet redden konden; –
dat er geen dag voorbijging dat er niet
ergens een mensch in tranen werd gevonden –

Menschen van later, als gij eenzaam zijt
en u bedroefd voelt op een stillen avond,
denkt dan aan het verdriet van dezen tijd
– en hoeveel harten toen wel zijn gehavend . . . .

H. J. SCHEEPMAKER

Uit: Het Gedenken

VERLIESLIJST

Naam:	Rang:	Onderdeel:	Woonplaats:	Overleden:	Te:
A. G. Tankink	Sold.	3e Cie	Lichtenvoorde	20- 1-47	Semarang
F. de Wit	Sold.	3e Cie	Woerden	1- 3-47	Semarang
C. Verwey	Sold.	3e Cie	Gouda	29- 7-47	Kalisidi
J. Kooper	Sold.	1e Cie	Den Haag	29- 8-47	Bedono
A. J. Herwijnen	Sold.	1e Cie	Rotterdam	29- 8-47	Bedono
J. van Kampen	Korp.	2e Cie	Koekange	6- 9-47	Soemowono
C. Jansen	Sold.	2e Cie	Spijk	6- 9-47	Soemowono
P. van Beek	Sold.	1e Cie	Delft	17- 9-47	Semarang
J. M. Koeman	Lt.Kol.	Bat. Comdt.	Amsterdam	22- 9-47	Wareng
A. Kranenburg	Korp.	Ost. Cie	Rotterdam	18-10-47	Wareng
D. Veenkamp	Sold.	Ost. Cie	Groningen	18-10-47	Wareng
D. N. Van Wijk	1e Lt.	Lt. Adj.	Haarlem	18-10-47	Wareng
H. de Vos	Sold.	Staf Cie	Stavenisse	20-10-47	Semarang
A. van Zuuren	Kapt. KNIL	Staf Cie	Den Haag	25-10-47	Semarang
G. J. A. Zeiger	Sold. 1e kl.	3e Cie	Oldenzaal	13-12-47	Ngaribaja
G. J. Wirtjes	1e Lt.	Cdt. 4e Cie	Amsterdam	14- 1-48	Soeradadi
W. J. Zeeman	Sergt.	4e Cie	St. Jansland	14- 1-48	Soeradadi
P. Bron	Sold.	4e Cie	Den Haag	14- 1-48	Soeradadi
C. G. J. Beekmans	Sold.	4e Cie	Eindhoven	14- 1-48	Soeradadi
P. C. Bokma	Sgt. KNIL.	3e Cie	Semarang	4- 6-48	Semarang
P. C. Stam	Sold.	3e Cie	Beverwijk	5-10-48	Persilan
J. L. Sourbag	Sgt. KNIL.	Staf Cie	Semarang	11- 1-49	Pandan
Hok Liem Thiam	Sold. KNIL	3e Cie	Semarang	11- 1-49	Pandan
H. G. Diederer	2e Lt.	3e Cie	Hoensbroek	28- 4-49	Pendok
P. A. Pouwels	Sergt.	3e Cie	Oeffelt	28- 4-49	Pendok
R. Mondt	Sergt.	Ost. Cie	Oost-Souburg	28- 4-49	Pendok
H. Dijkstra	Sold. 1e kl.	3e Cie	Eenrum	28- 4-49	Pendok
L. M. Hoogenkamp	Sold. 1e kl.	Ost. Cie	Rotterdam	28- 4-49	Pendok
A. Uyttenboogaart	Sold.	3e Cie	Amsterdam	28- 4-49	Pendok
A. Hoos	Sold.	4e Cie	Leerdam	1- 5-49	Blora
F. de Jong	Sold.	3e Cie	Amsterdam	2- 5-49	Batavia
A. Klooster	Sold.	4e Cie	Nieuw-Beerta	4- 5-49	Blora
R. J. B. Janssen	Sergt.	Staf Cie	Utrecht	8- 5-49	Blora
W. F. E. v. Venrooy	Sold.	4e Cie	Rotterdam	20- 5-49	Djagong
J. C. Bakker	1e Lt.	Cdt. 3e Cie	Amsterdam	29- 7-49	Mantingan
T. Vonk	Sold. 1e kl.	3e Cie	Wierum	29- 7-49	Mantingan
G. M. Derickx	Sold.	3e Cie	Rotterdam	29- 7-49	Mantingan
A. Kroeze	Sold.	3e Cie	Enschede	29- 7-49	Mantingan
L. A. Wijnbelt	Sold.	3e Cie	IJselmonde	29- 7-49	Mantingan
C. Steenhoek	Sold.	3e Cie	Zwijndrecht	29- 7-49	Mantingan
W. Kumentas	Sold. 1e kl. KNIL	3e Cie	Menado	29- 7-49	Mantingan
W. Worotikan	Sold. KNIL	4e Cie	Semarang	2- 8-49	Klampok

HOE HET BEGON

WIE herinnert zich niet die eerste Juli 1946, de dag waarop enige honderden dienstplichtigen zich naar 's-Hertogenbosch begaven om aan de oproep voor hun "eerste oefening" te voldoen. Wie van hen zou toen vermoed hebben dat deze "oefening" drie jaar en zeven maanden zou gaan duren...? Misschien is het wel goed dat er toen vrijwel niemand enig idee van kòn hebben en dat alleen vrij spoedig bekend werd, dat het uitde recruten te vormen Bataljon bestemd was om, na de z.g. "primary training", uitgezonden te worden naar Indonesië, dat toen nog met Nederlandsch-Oost-Indië aangeduid mocht worden.

Wel was er even sprake van geweest, dat de Bewakings-Bataljons te elfder ure gebruikt zouden worden voor een bezettingstaak in Duitsland... maar toen de maatregelen — vooral die op medisch gebied — steeds meer gingen wijzen op "een korter of langer verblijf" in tropische gewesten, bleef weinig twijfel meer over.

Eer het echter zover was werd er daar in de Isabella-kazerne stevig geoefend, terwijl in de mooie omstreken van Vught al spoedig een zekere militaire activiteit ging heersen, die soms de schrille werkelijkheid van een legeronderdeel in volle aanvalsactie angstwekkend dicht benaderde.

De herinnering aan de stormbaan achter de Frederik-Hendrik-kazerne, aan nachtoefeningen in de buurt van de "IJzeren Man" of op de Helvoirtse heide, de "speed-march" en om het terrein van het voormalige concentratie-kamp Vught de vele lessen "bren", "sten" en "geweer" enz., enz., zal velen nog helder voor ogen staan en zij zullen later volmondig erkend hebben, dat die zware training hun later, in Midden Java, zo uitstekend van pas is gekomen.

In de periode 1 Juli tot ong. medio September 1946 werd ook de opleiding van de specialisten, zoals van chauffeurs, monteurs, verbindingspersoneel, koks en hygiënisten, ziekendragers en -verplegers, ter hand genomen, waarbij veelal beroepsofficieren de leiding hadden. Menigeen zal deze opleidings-periode ook niet gaarne vergeten en bedoelde instructeurs van het "vredesonderdeel" nog wel eens dankbaar geweest zijn, wanneer de toepassing en de vervolmaking van het geleerde, zonder meer een aangelegenheid werd van "leven of dood"....

Typerend voor 3-7 R.I. was *toen* al het feit, dat bijna alle korporaals en soldaten en een belangrijk deel van het officieren- en onderofficierenkorps maar netaan lichamelijk geschikt waren voor uitzending naar Indonesië, maar ja.... voor bewakingsdiensten mocht "de man" immers gerust klasse II of III gekeurd zijn....

Toch bleek daar in en om de Isabella-kazerne reeds, dat het Bataljon een uitgesproken sportieve inslag had en dat ook onder z.g. "halve kneusjes" nog een behoorlijk aantal mannetjesputters schuilde. De latere successen op velerlei sportief gebied op Java waren er het onweerlegbaar bewijs van.

Dat ook de géést onder de adspirant-Indischgasten gezond was, bleek al zeer gauw, toen de zelfwerkzaamheid op ontspanningsgebied zich kon gaan ontplooiën. Op 30 Augustus 1946 reeds werd hiervan de eerste proeve van bekwaamheid afgelegd door een aantal knapen van de 4e Compagnie, die het "Isabella-Cabaret" op de planken van het ontspanningsgebouw "Rozenoord" te Vught wisten te brengen op een wijze, die het beste voor de toekomst beloofde.

En zo werd het langzamerhand September 1946. De zesweekse basis-training lag achter ons en via een ware heksenketel van tropenkleding- en -uitrusting-verstrekkingen, onverhoedse massale injectie-attaques, uitgevoerd door de superactieve Bataljonsarts, O.v.G. II Wolffensperger, en zijn "horde" van "medische-studenten-op-eerste-oefening".... definitieve overplaatsingen náár of vàn het z.g. Vredes-Bataljon, een nogal overvloedige regen van sterren en strepen op diverse kragen en mouwen...., naderde de dag, waarop het inschepingsverlof begon. Nog eenmaal echter zagen de inwoners van Den Bosch het Bataljon in keurige parade-formatie door de stad marcheren, voorafgegaan door de dapper blazende en trommelende kapel van de Gezagstroepen.... Dat was ter gelegenheid van de "Passing-Out Parade".

Het laatste verlof in Nederland ging veel te vlug om en enige dagen voordat het Bataljon zou embarkeren te Rotterdam kwamen de Tropen-candidaten weer bijeen binnen de muren en hekken van de Isabella-kazerne. Zwaar waren de diverse koffers en kisten, die, gevuld met vele goede gaven van ouders, vrouw, verloofde of meisje, langs dat zo dikwijls verwenste kinderhoofden-wegje van de hoofdweg Den Bosch—Vught naar de kazerne werden gezeuld.... Toen een laatste inspectie, enkele appels en de afscheidsfeestavond in het Casino te Den Bosch. Deze avond werd aangeboden door het Vredes (Instructie)-Bataljon van 7-R.I. aan de vertrekkenden. Daarna werd in Hotel Centraal te Den Bosch nog een afscheidssouper door de officieren van de beide onderdelen genoten en bleef men tot diep in de nacht nog bijeen. Er werd gedanst en gespeecht.... maar het grijnzende "Afscheidsspook" liet niet na een, begrijpelijke, weemoedige stemming in stand te houden door zijn immer merkbare aanwezigheid.

En na een korte nachtrust was het dan 15 October '46 geworden, de dag van het vertrek. Heel vroeg in de morgen stond het Bataljon reeds aangetreden op het kleine stationnetje van Vught. De zeer lang lijkende wachtperiode vóór het vertrek van het troepentransport per trein naar Rotterdam werd door een fanfare-orkest met marsmuziek en door bedrijvige V.H.K.-dames met het uitdelen van versnaperingen en dranken uit een Cadi-cantinewagen, getracht zo aangenaam mogelijk te maken en eindelijk stoomden we dan richting-Rotterdam. De stemming aan boord was allesbehalve opgewekt, toen de "Kota

Baroe", na enige lange uren, eindelijk de Nieuwe Waterweg werd opgesleept en langzaam koers zette naar de Noordzee. Tot aan de vreugdevolle dag van de thuiskomst, op 28 December 1949, zullen héél velen van ons dikwijls gedacht hebben aan die moeilijke 15e October 1946.

3-7 R.I. was op weg naar Indonesië — een nadere bestemming was nog geheim en het is misschien nog wel eens interessant om te weten, wie er op dat ogenblik belast waren met de verschillende commando's en functies, niet in het minst om later vast te kunnen stellen hoezeer en hoe ingrijpend de verschillende mutaties, met name die van het hogere kader, gedurende ruim drie „tropen-jaren", veranderingen hebben bewerkstelligd.

Bataljonscommandant: Res. Luit. Kolonel. J. M. Koeman.
Opvolgend B.C.: Res. Majoor J. v. d. Valk.
Luit. Adjudant: Res. 1e Luit. E. H. A. ten Kate.
Comdt. Staf-Cie.: Res. Kapt. J. H. Holtkamp.
Off. v. Soc. Dienst: Res. 1e Luit. J. v. d. Streek.
Bataljonsarts: Off. v. Gezondh. II. W. A. G. Wolffensperger.
Veldprediker: Kapitein H. S. Wassink.
Aalmoezenier: Kapitein J. F. v. Vroonhoven
Verplegingsoff.: Res. 1e Luit. G. M. Sipman.
Welfare-Off.: Res. 1e Luit. G. A. v. Apeldoorn.
Bat. Betaalmeester: Res. 2e Luit. H. F. G. Verstappen.
M. T. O.: Res. 1e Luit. M. J. J. Scheltinga.
Comdt. Verb. Afd.: Sergt. Maj. Instr. A. Mentink.
Sport- en Contact-Off.: Res. 2e Luit. J. Dil.

1e Compagnie.

Cdt.: Res. Majoor J. H. Moedt.
Cdt. 1e Peloton: Res. 1e Luit. J. H. Huisman.
Cdt. 2e Peloton: Res. 1e Luit. W. Oldenhof.
Cdt. 3e Peloton: Vaandr. J. C. Bakker.

2e Compagnie.

Comdt.: Res. Kapt. W. A. M. v. d. Kallen.
Cdt. 1e Peloton: Res. 1e Luit. F. A. v. d. Zee.
Cdt. 2e Peloton: Sergt. E. Appelboom.
Cdt. 3e Peloton: Vaandr. H. J. v. Dam.

3e Compagnie.

Comdt.: Res. Majoor W. M. M. Hasenbos.
Cdt. 1e Peloton: Sergt. Maj. Instr. P. v. Efferen.
Cdt. 2e Peloton: Sergt. Maj. Instr. J. M. Knapp.
Cdt. 3e Peloton: Vaandr. J. C. Vos.
Opv. C.C.: Res. 2e Luit. K. A. J. Noordhoek.

4e Compagnie:

Comdt: Res. 1e Luit. J. L. Offermans.
Cdt. 1e Peloton: Res. 1e Luit. A. E. Schotman.
Cdt. 2e Peloton: Res. 2e Luit. D. N. v. Wijk.
Cdt. 3e Peloton: Res. 1e Luit. M. Daling.

5e Compagnie.

Comdt.: Res. Majoor J. Hendrichs.
Cdt. 1e Peloton: Res. 2e Luit. G. J. Wirtjes.
Cdt. 2e Peloton: Sergt. J. de Groot.
Cdt. 3e Peloton: Sergt. Maj. Instr. J. W. Schipper.

Administrateurs:

Bataljonsadministrateur. Sergt. Maj. v.s.d. Th. G. J. Koesen.

Staf-Compagnie: Sergt. Maj. Adm. J. H. A. Breurkens

1e Compagnie:	„	J. Taale.
2e „ :	„	L. J. Smit.
3e „ :	„	H. Luschen.
4e „ :	„	W. R. Landman.
5e „ :	„	D. Schuiling.

Compagnies-Sergeanten-Majoor:

1e Compagnie:	Sergt. Maj. Instr.	L. H. de Lepper.
2e „ :	„	H. F. Bouwman.
3e „ :	„	A. C. Meyer.
4e „ :	„	A. J. M. Poiesz.
5e „ :	„	S. J. v. Pelt.

Bij aankomst te Semarang op 22 November 1949 telde 3-7 R.I. liefst 29 officieren en vaandrigs en 649 onderofficieren, korporaals en manschappen, hetgeen een sterkte van 678 man betekende, alsmede een tekort van 123 man t.o.v. de toenmalige organieke sterkte van een Bataljon (801) man, d.w.z. er was ongeveer de sterkte van een *Compagnie* te weinig!

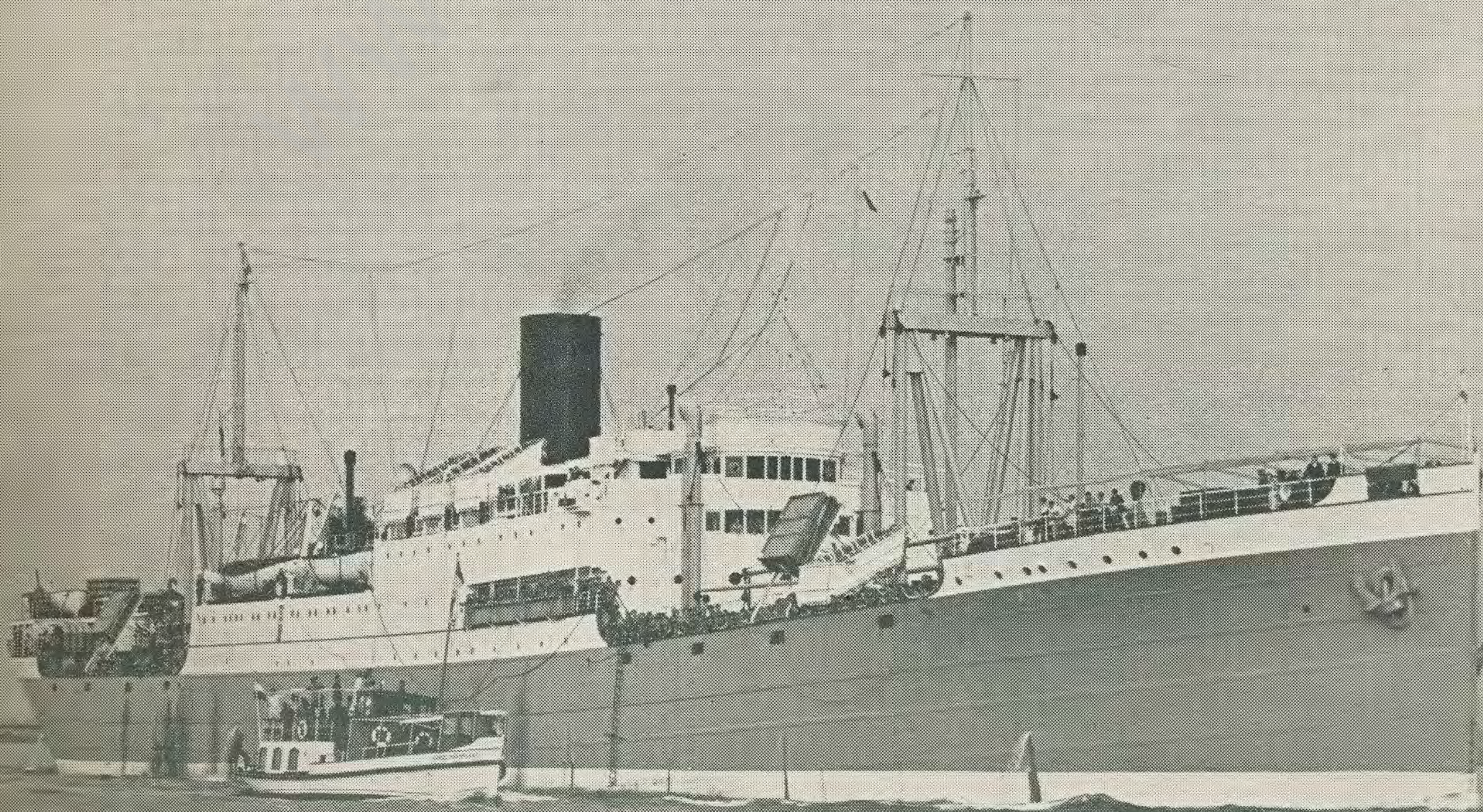
M. S. KOTA BAROE BRENGT ONS NAAR SEMARANG

Sloepenrol, cafeteria- en stormgeneugten

DEZE reis zou . . . 39 dagen in beslag nemen, o.m. door het oponthoud te Makassar, maar dat konden we nog niet weten, toen we in de nacht van 15 op 16 October 1946 niet ver buitengaats, ter hoogte van Hoek van Holland, bleven liggen wachten op het aanbreken van de dag. . . . De kapitein Jibben van de "Kota Baroe" bleek deze veiligheidsmaatregel genomen te hebben i.v.m. het nog altijd aanwezige gevaar van drijvende mijnen, daterende uit een toen nog niet zo heel lang geleden Wereldoorlog No. 2. . . . Maar op de 16e October ving onze reis dan toch definitief aan, terwijl een ieder het zich zo aangenaam en comfortabel. . . . mogelijk trachtte te maken in de ruimen en kleine hutten van dit tot troepentransportschip geïmproviseerde vrachtbootje (nou ja) van de Rotterdamse Lloyd. De eerste dagen waren onuitgesproken guur, maar toch trachtten velen zoveel mogelijk aan dek te blijven om althans geen gebrek te krijgen aan zuurstof. . . . Het was ook wel wat overbevolkt, ons schuitje, met zijn ruim 1500 militairen, nog afgezien van de scheepsofficieren en -bemanning.

Overigens maakten wij al spoedig kennis met de C.O.T. (Commander of Troops), die een uitgesproken hobby bleek te hebben voor het houden van "sloepen-

M.S. KOTA BAROE van de Koninklijke Rotterdamse Lloyd,
het schip, dat ons naar Semarang bracht

rollen", oefeningen die er op gericht zijn iedere opvarende vertrouwd te maken met de te treffen maatregelen bij een eventuele scheepsramp. . . .

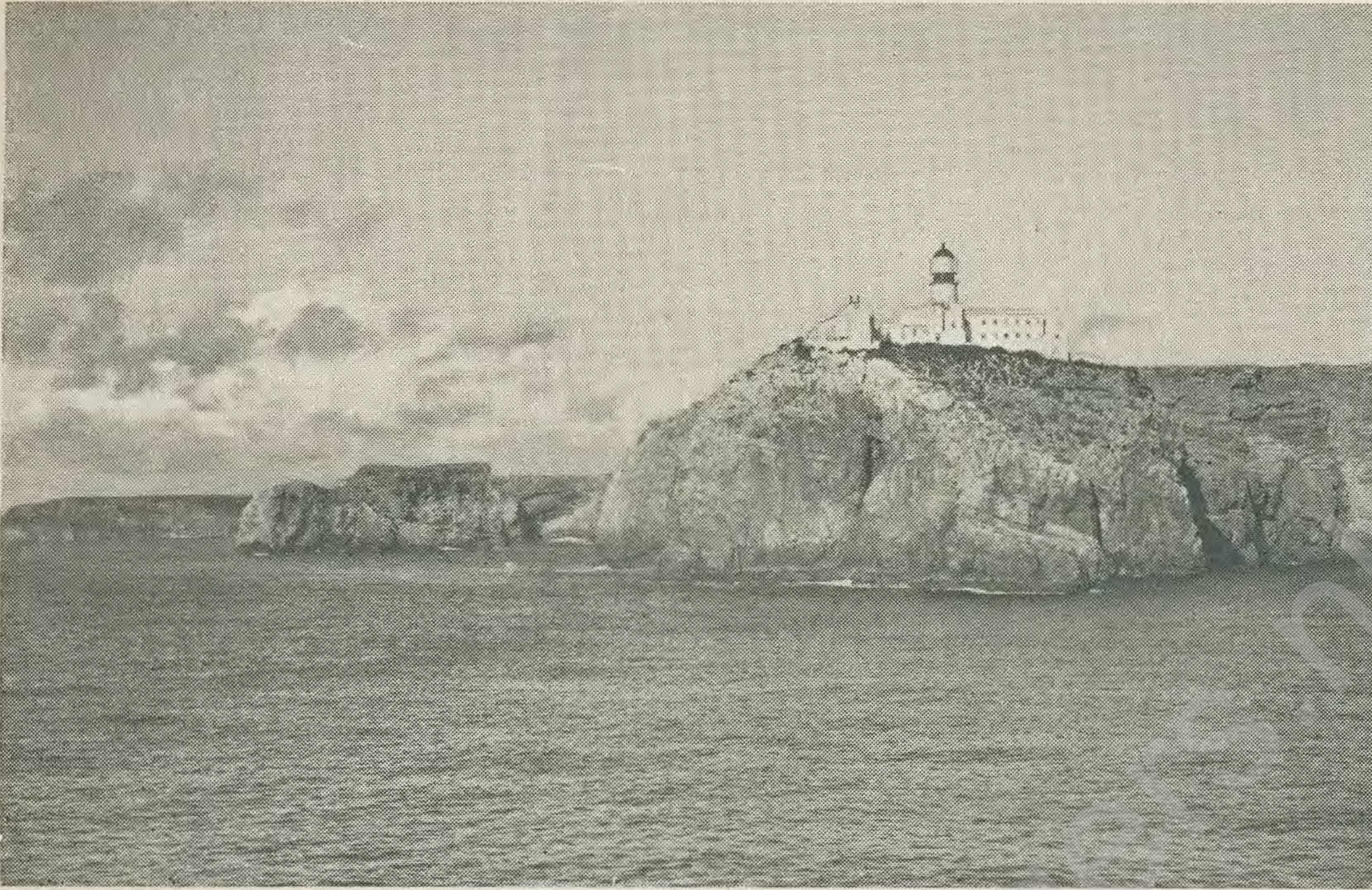
Gedurende de eerste twee weken stonden we bijna iedere dag met een bepaald onflatteus reddingsvest om onze nekken op een voor ons gereserveerde vierkante decimeter in de nabijheid van één der verspreid opgehangen reddingsvloten. . . . en daarbij moest dan "rechts gericht" worden, appèl worden gehouden, orders worden voorgelezen enz. enz.

Het toppunt van decorum werd dan wel bereikt, wanneer een hoornblazer het schrille "Geeft Acht"-signaal vanaf de brug de zilte zeelucht inblies en kort daarop de C.O.T. verscheen compleet met "cane" (vreemd woord voor een te dik dirigeerstokje), ruige snor, weerspanning sikje en o.m. gekleed in een paar beenbekleedsels, die het midden hielden tussen enkelsokken en de kleurige zijden gelegenheidskousen van een balletdanser met pensioen. . . . en die "sokkousen" verdwenen dan in een paar lichtbruine, open sandalen. . . . Ik kon het ècht niet helpen dat ik eens toevallig oorgetuige was van een gesprek tussen twee soldaten, die ergens in de Rode Zee aan dek lagen te zonnebaden en onze, overigens zo welwillende en actieve, C.O.T. aanduiden (in onvervalst Hoog-Mokums) met. . . . Raspoetin op Sloffen. . . .!

Het is maar goed dat Leonard Huizinga hen niet op het plegen van plagiaat kon betrappen. . . .

Maar om op die sloepenrol terug te komen; het vervelendste was het lange wachten, gekneld tussen je a.s. vlotgenoten (ondanks de "verkorte tussenruimte") en steeds warmer wordend in dat op den duur uitgesproken kwalijk riekende verschoten reddingsvest. Maar eindelijk kwam dan de C.O.T. ook bij onze afdeling. De "zaak" werd dan in de houding gebrùld (vanwege de gure bries), gemeld, en weer uit de houding gelispeld (vanwege de pelotonscommandant en van het peloton gierende windvlaag). We "zakten" dan dóór tot in de "Tweede rust" om gelaten te wachten op het inrukken na afloop van de inspectie der slaapruimen. En dat inrukken kwam nooit eerder, of alle ruimen moesten door de daartoe kennelijk aangewezen eerste stuurman "van speciale diensten", tot op het laatste achteloos weggeworpen lucifershoutje onderzocht en in orde bevonden zijn. Gelukkig was het meestal dik in orde, want een ieder zag wel het grote belang in van een ordelijk en zindelijk gehouden slaapruimte, waar zoveel mannen dicht naast en boven elkaar moesten vertoeven.

Het verstrekte eten, dat, v.z.v. het warme maaltijden betref, in ploegen van ong. 600 man tegelijk in de z.g. cafetaria genuttigd moest worden, was van uitstekende kwaliteit. Helaas kon de bedompte ruimte, waarin gegeten moest worden, soms wel nadelig werken op de gelukkig meestentijds zeer behoorlijke eetlust van de militairen. Bij toerbeurt werden diverse corvée-ploegen aangewezen voor het verrichten van vele en velerlei werkzaamheden aan boord. Hadden de aardappelschillers en afwassers er nu niet dadelijk zóveel zin in, de helpers van de hofmeester (o.a. in de pantry) hadden wel voor hun leven willen tekenen

Kaap
St. Vincent

voor hun "job". De limonade-verkopers deden goede zaken.... althans dat vernam ik véél later te Semarang tijdens een vertrouwelijk gesprek met één van hen.

Als landrotten kregen we anders wel te spoedig onze eerste storm te incasieren.... al spraken de scheepslui smalend over een "hard windje". We hadden toen de Engelse Zuidkust al losgelaten en roken de Golf van Biscaye.... In verband met een ziekte van een lid der Laskaren-bemanning was het dringend noodzakelijk dat een operatief ingrijpen zo snel mogelijk zou geschieden en.... de "Kota Baroe" wendde de steven naar het Noorden om te trachten de Z.-Westelijke Engelse haven Falmouth aan te doen. Het schip kwam hierdoor aanmerkelijk ongunstiger t.o.v. de zware deining te liggen met het bijna onvermijdelijke gevolg, dat de verschansing door zeer veel opvarenden met een krampachtig bezoek werd vereerd en de belangstelling voor het — overigens uitstekende — avond-menu practisch nihil bleek.... Jammer genoeg bleek dat de haven van Falmouth niet binnengelopen kon worden vanwege het ruwe weer (dus tòch!) en na een ruim drie uur durende terging van onze spijsverteringsorganen werd de steven weer Westwaarts gewend en konden de schaarse bezoekers van cafetaria en B.-dek-eetzaal hun borden en glazen of bekers af en toe weer eens los op de tafel laten staan.... We wisten niet dat we slechts een voorspel van een werkelijke storm hadden leren kennen en voelden ons, zo goed en zo kwaad als het ging, al wat "bevaren lui" geworden.... Tòtdat we ter hoogte van de Spaanse Hoek waren. Kaap Finisterre.... In die gedenk-

waardige stormnacht van 18 op 19 October 1946 is er toen niet veel van slapen gekomen. De "Kota Baroe" stampte als een bezetene en de meesten van ons begrepen toen dat "huizenhoge golven" niets te maken hadden met opgeblazen dichterlijke vrijheden. . . . Wat niet muurvast in of áán het schip was bevestigd, kwam in beweging. De scheepspolitie had het helemaal niet gemakkelijk om de contrôle-rondes door en over het schip, zonder builen en schrammen, te wàg-gelen ("lópen" kon je dat voorzichtig geschuifel toch immers niet meer noemen?). Stapels borden en ander servieswerk gaven de geest in de pantry en het werd op een zeker moment zelfs spannend toen in de scheepsapotheek een grote mandfles met aether eraan geloven moest en zich een bedwelmende ziekenhuislucht door een groot deel van de boot verspreidde. . . . Toen we ter hoogte van Kaap St. Vincent waren en de zon in de morgen van de 19e October weer doorbrak, was het ergste leed echter geleden en kon de balans worden opgemaakt. . . . Gelukkig waren er geen ernstige ongelukken te betreuren, al moesten er enkele gekneusde ledematen behandeld worden, zodat de stemming omgekeerd evenredig met het aantal zeezieken (dat snel afnam) steeg tot — bijna "toeristen-

Gibraltar

hoogte".... In de vroege morgen van 20 Oct. doemde de imposante Rots van Gibraltar voor ons op en we kwamen ruimschoots in de gelegenheid het machtige Britse bolwerk van zeer nabij te bewonderen omdat de "Kota Baroe" tot vlak voor de haveningang voer, teneinde het zieke lid van de bemanning over te kunnen brengen op een inmiddels langszij gekomen motorbootje van de havendienst. De Laskaar, waarover ik reeds eerder schreef, werd opgenomen in een ziekenhuis te Gibraltar en wij zetten onze tocht voort over de inderdaad zeer blauwe wateren van de Middellandse Zee. Voor het eerst konden wij de Europese veldblouse uitlaten, want een subtropisch klimaat zorgde voor een ideale temperatuur toen we eerst langs de Spaanse Zuidkust en later langs Noord-Afrika steeds verder Oostwaarts gingen, de zon en.... Indonesia tegemoet.

Er kon toen eerst enige aandacht geschonken worden aan de ontspanning van de opvarenden. Al vrij spoedig na ons vertrek uit het Vaderland hadden we kunnen vaststellen dat op het schip een redelijke installatie was om, via versterkers, gramfoonmuziek ten gehore te brengen, bekendmakingen en aanwijzingen door te geven en — soms — causerieën van allerlei aard te doen houden door b.v. de geestelijke verzorgers van de onderdelen, de Bataljonsartsen, diverse officieren die iets op populair-wetenschappelijke wijze vertelden over bijzondere of bezienswaardige waarneembare punten op het vasteland langs de route. Dat deze scheepsomroep ook wel eens misbruikt werd door het te dikwijls aanheffen van het sonore "Attentie, Attentie", dat iedere willekeurige mededeling vooraf scheen te moeten gaan, en het — tot waanzinnig wordens toe — draaien van stéeds maar dezelfde platen, was weer een nadeel van dit zo nuttige instrument. Als voorbeeld moge dienen dat ik in 1949 ergens op een buitenpost (8 militairen en 10 Indonesische Algemene Politie-agenten plus twee tortelduiven en een getemd wild varken) nog de aftandse rumba "Na can do" hoorde verkrachten in het mandihok.... En die rumba was er op de "Kota Baroe" ingehamerd, dat verzeker ik U; was het niet ter hoogte van Malta, dan in het Suez-kanaal, bij Kaap Guardafui of bij de Krakatau....

Elke dag gaf de Vaste Staf een gestencild nieuwsblaadje uit, het „Baroe-Nieuws”, waardoor we enigszins op de hoogte bleven van de belangrijkste gebeurtenissen op ons aardbolletje. Zo bevatte het b.v. op November 1946 het bericht, dat de uitzending van militairen naar Indië onafgebroken voortgang zou vinden en dat de Tweede Divisie waarschijnlijk in het voorjaar van 1947 uit Holland zou vertrekken....

Maar óók werd iedere dag bekend gemaakt hoeveel zeemijlen de schuit had afgelegd in het voorafgaande etmaal, het „bestek” per 12 uur 's middags en.... hóeveel minuten we onze klokjes weer vooruit moesten zetten. Adviezen werden aan ons — "orang orang baroe" — ook gratis verstrekt, zoals "Waarom mag men nooit over een slapende Javaan heenstappen" en "Hoe voorkomt men malaria"....

Overigens werden we op gezette tijden ook door K.N.I.L.-militairen, die als Tropen-adviseurs bij de verschillende onderdelen waren ingedeeld, vóór- en bijgelicht, o.m. voor wat betreft de kennis van de Maleise taal, de adat, tropenhygiëne enz. De officieren kregen e.e.a. te slikken van Kapt. Postma, terwijl de onderofficieren en soldaten van twee K.N.I.L.-sergeanten hun lesjes kregen. Alleen de naam Pauw van één dezer adviseurs is mij nog bijgebleven.

De mild-schijnende zon noodde velen tot het wassen van hun ondergoed, overhemden, sokken, zakdoeken en wat dies meer zij, zodat — na een vrij vluchtige behandeling met speciale zoutwaterzeep — op de dekken al spoedig een ware "vlaggenparade" te aanschouwen was. Overal waar dit maar mogelijk — en toegestaan — was waren lijntjes gespannen (iedere militair was, vóór zijn inscheping, sterk aangeraden vóóral een kluwen touw en een serie wasknijpers niet te vergeten), zodat een "onbezorgd" flaneren langs de railing absoluut uitgesloten was.... Helaas bleken er bij het inhalen van de diverse wasjes nog wel eens "Rijksgoederen" van eigenaar te zijn verwisseld of... in zee te zijn gewaaid door onvoldoende rekening houden met de kracht van een onverwacht briesje....

Dat de nasleep van deze "vermissingen tijdens de zeereis" vooral voor de fouriers en de verplegingsofficier nog zodanig zou zijn, dat de Bataljons-Kwartiermeester van 3-7 R.I. in 1949, toen de Res. 1e Luit. H. J. v. Dam, tegen het moment van embarkeren te Tandjong-Priok, nog de laatste processen-verbaal (Rekening Rijk .... zowaar) moest "dóórpersen", kon niemand tóen vermoeden!

Ontspanning aan boord

Maar er werd niet alleen gewassen op het vóór- en achterdek, want al spoedig werden deze benut om onderdelen van de door de R.A.O. (Welfare)-Officier van 3-7 R.I. georganiseerde Tienkamp tussen 3-11 R.I. en 3-7 R.I. af te werken, zoals touwtrekken, behendigheidswedstrijden (hardlopen met hindernissen, zaklopen, koekhappen e.d.), boksen en ringwerpen. De stemming bij dergelijke evenementen was altijd opperbest en van hoog tot laag werd eraan deelgenomen. Bij de vaak spannende bokspartijen in een heuse ring op het achterdek kwamen voor het eerst onze bokscracks, o.a. de soldaten Gabel, Staphorst en Kruyer, naar voren. Later zouden ze op Java de overtuigende bewijzen afleggen van het feit dat ze ver boven de middelmaat van het korps beroepsknokkers (aldaar!) uitkwamen. Maar hier kom ik nog op terug.

Ja, dat waren spannende uren in en om die ring onder het zonzeil boven het achterdek.... Vaak konden alle gegadigden voor een toeschouwersplaatsje niet eens de partijen goed volgen, al klommen ze zelfs in laadmasten en op luchtverversingskokers.... Maar sfeer en gezonde rivaliteit tussen de beide bewakingsbataljons wáren er. De Tienkamp telde echter ook minder spectaculaire onderdelen, zoals "klaverjas" en tafeltennis in de cafetaria, dammen en schaken,

alsmede een bridge-drive in de eetsalon op het B.-dek, en een wedstrijd hersengymnastiek voor de microfoon op het Bureau van de Vaste Staf, dat onder de commandobrug was gelegen.

Wèlk van de beide Bataljons uiteindelijk met een klein verschil aan wedstrijd-punten heeft gewonnen, weet ik me helaas niet meer te herinneren, maar de hoofdzaak was wel dat er ruim een week op prettige wijze was òmgebracht en het gemis aan voldoende ruimte (en dus aan bewegingsvrijheid) goeddeels was ondervangen.

Men kon ook elke dag terecht in de kleine R.A.O.-bibliotheek aan boord om eventuele leeshonger te stillen, terwijl er ook buiten het kader van de tienkamp natuurlijk allerlei onderlinge wedstrijden en tournooien werden georganiseerd. Twee à driemaal per week werd er een film vertoond, waarbij het steeds weer een indrukwekkend gezicht was hoe het witte doek, gespannen tegen de achtermast, een onnavolgbaar mooie omlijsting had van blauwzwart fluweel met daarin honderden zilveren sterretjes verwerkt, een effect, dat alleen een windstille vóórnacht in het Nabije of Verre Oosten kon bewerkstellingen.

Dergelijke avonden hielpen de zo nu en dan begrijpelijke, en hardnekkig terugkerende, weemoedige stemming onder de opvarenden overwinnen, iets, wat later nog beter geschiedde door het optreden van de kern der toekomstige „Swingende Zeventjes”, versterkt met musici van 3-11 R.I. Ook het vrij grote zangkoor van laatstgenoemd Bataljon trad enige malen met groot succes op.

Al met al is er op bewonderenswaardige wijze geroeid met het beperkt aantal R.A.O.-riemen en kon er na aankomst in Indonesië oprecht verklaard worden, dat de reis — ondanks de lange duur ervan — toch nog vlùg was geweest.

Ons troepenschip deed ná Gibraltar pas weer Port Saïd aan, nadat het op vrij korte afstand langs Algiers, Kaap Bonn en Malta had gevaren. Vlak vóór Port Saïd kwam de order om ons in tropen-uniform te steken en van dát ogenblik af zouden we zeer vertrouwd raken met onze (slobberige) grasgroene pakkeans en . . . met de vecht- alias pelopperpet (maar dat laatste woord — pelopper — kenden we toen nog niet zo goed. . .).

Port Saïd, Neptunus en kennismaking met Indonesië

Van het oponthoud te Port Saïd herinner ik me nog maar enkele dingen, zoals het uitreiken van de eerste veldpost, afkomstig uit Nederland, de vele pieremachochels met een grote sortering aan "Egyptisch" leerwerk en lokkend (maar gevaarlijk) fruit, die, voortgewrikt met één riem door allerlei zeer commercieel ontwikkelde Ali's en Ben-Husseins, zich op de heetgeblakerde flanken van onze trouwe "Kota Baroe" stortten, als een mierenleger op een dode muis. . . .

En wie zag niet die kleine aalvlugge en poedelnaakte centen- en dubbeltjesduikers, die trouw aan de oever werden opgewacht door een slagvaardige, krijgs-

Port Saïd

haftige Egyptische politieagent, voorzien van keurig khaki-uniform, rode fez en . . . . witte gummistok.

We spreken niet eens meer over die goochelaar met gele kuikentjes die hij overal bij je vandaan wist te toveren en de vliegensvlug ingerichte "stand" van de Simon Artz-sigarettenfabriek op het sloependek, die in het middelpunt van de belangstelling kwam te staan en vrij snel leeggekocht werd. Vergeet niet dat de sigaretten in Nederland *toen* nog op de bon waren en de kwaliteit ook nog niet zo "daverend" was. . . . O.v.G. II Wolffensperger kocht een zódanige hoeveelheid, dat hij in September 1948 nog met (licht beschimmelde) "echte Egyptenaren" in de Officiersmess op Oul-Tjandi liep te leuren. . . . Wij, zijn messenoten, prefereerden toen echter tòch nog de „Escorte"-aroma. (Nu ja, aroma. . . .).

Eén soldaat moest te Port Saïd achterblijven, daar men bij hem een ernstige ziekte had vastgesteld, en toen voldoende brandstof, water en verse groenten enz., door de "Kota Baroe" waren ingenomen, werd een aanvang gemaakt met de langste etappe Port-Saïd—Tandjong-Priok via het voor ons Nederlanders zo bijzondere Suez-kanaal tussen twee woestijnen, de (althans toen) niet eens zo èrg hete Rode Zee, de eentonige en . . . . inderdáád grote, Indische Oceaan en de zo imposante Straat Soenda.

Wilt u nog bijzondere feiten?

- A. Vond U niet dat die waterhalende vrouwen in ruime kleurige gewaden en met een stenen kruik op het hoofd bij die poel in de zandige oevers van het smalle Suez-kanaal en die magere, bruine ezeldrijvers in vuil-witte bur-nouzen achter hun traag voortsjokkende muildieren bij een kleine palmen-groep zo'n treffende gelijkenis opriepen met voorstellingen uit een platen-Bijbel?
- B. Vond U die verlaten Engelse militaire post aan de andere oever in de buurt van El-Kantara niet erg eenzaam en — vooral — zanderig?
- C. Vond U de berg-Sinaï ook zo moeilijk te herkennen tussen die andere kale rotstoppen?
- D. Vond U de barre kust van de Oost-Soedan en Eritrea ook zo onbewoonbaar... en toch kon men enkele schamele dorpjes achter het smalle rot-sige strand ontdekken, mits men goed keek.
- E. En dan die eenzame vuurtoren op dat lilliput-eiland in de Straat Babd-el-Mandeb, waarvan de wachter eenmaal per jaar zijn krantje, post en... nieuw proviand kreeg (en misschien nog krijgt...).
- F. Had U ook zo'n onbestemd gevoel van "Wanneer zal ik je weerzien?", toen die markante Kaap Guardafui achter U steeds kleiner werd om tenslotte achter de horizon te verdwijnen?
- G. Zag U ook zoveel vliegende vissen, dolfinen en zwaard-, wal- en potvissen en... zeeslangen en -meerminnen in de Indische Oceaan als zekere "alles zieners" naast U aan de railing, die zich maar niet konden voorstellen dat je met "zülke slechte ogen" tropengeschiedt was gebleken...!
- H. Maar dan heeft U toch zeker *niet* één van de duizenden Malediven (eilandengroep ten Z. van India) gezien, want daar bleken we op een stik-donkere Tropennacht tussendoor te zijn gelaveerd...!
- I. Hoe vond U het Neptunusfeest? Oók zo leuk, toen enkele héél hoge Pieten dóór de zeildoeken windvanger en in het heerlijke zee(zand)water werden gejaagd om daarna met een levens-groot scheermes "geschoren" te worden na eerst op originele wijze te zijn "ingezeept" door middel van een soort dek-zwabber...!
- En kreeg U ook zo'n prachtig geïllustreerd Getuigschrift van Uw opname in de "Historische Orde van de Diepzee" ten bewijze van het feit dat U

Neptunus aan boord

voldaan had aan beproevingen van of namens Koning Neptunus, ondergaan op die gedenkwaardige 8e November 1946?

J. Viel het U óók al op dat het water in Straat Soenda in de nabijheid van de kust van Bantam zo vuil-geel was en dat er zoveel viezigheid in rond-dreef....?

K. Maar dacht U toen ook niet even met diep respect aan onze Oost-Indiëvaarders uit de Gouden Eeuw, die het toch maar met hun kleine scheepjes hadden "gefikst" om, via de veel langere en moeilijker route om Kaap de Goede Hoop, een vaste handelsbasis op dezelfde kust te vestigen....?!

En zo kwam de dag dat de "Kota Baroe" een halve dag en een nacht ging "uit liggen hijgen" op de rede van Tandjong-Priok. In de namiddaguren van die 12e November 1946 zagen we in de verte de torens van de kathedraal van Batavia op het Waterlooplein. Ik schrijf "in de verte", want alleen de Bataljons-Commandanten mochten met hun adjudanten van boord om bij het Hoofdkwartier van de Adjudant-Generaal gedetailleerde orders te gaan halen en verder ging ook het Detachement "Nazending" over op een langszij gekomen L.C.T., waarop toen een Officier ter overname van deze groep militairen aanwezig was, een man, die we later nog van zeer nabij zouden leren kennen, n.l. de Majoor C. M. Schilperoord.... Toén nog de Commandant van het "aanpassingscentrum voor nagezonden onderduikers voor uitzending naar Indonesië" op het eiland Onrust.... en drager van de vrij populaire bijnaam "Tinus Plotseling". Wat konden wij op die dag echter anders opbrengen bij het zien van een dergelijke figuur dan een of andere opmerking over zijn forse, transpirerende body!

Maar wij wisten toen óók al wat transpireren was en voor het eerst moesten die nacht op het schip de klamboes worden gespannen i.v.m. het lang niet denkbeeldige malaria-gevaar op een stilliggend schip zo dicht bij een lage Tropenkust....

De volgende morgen vertrokken we weer in Oostelijke richting en voor het eerst kwam de kracht van "Het Gerucht" een rol spelen. De mannen van de beide Bataljons gingen zich afvragen in welk deel van de Archipel zij aan land zouden moeten gaan en veel werd er gesproken over "bloedlinke" posten, b.v. bij Semarang....

Tijdens de reis werd bekend, dat 3-11 R.I. te Makassar van boord zou gaan om, als eerste K.L.-onderdeel op Celebes, de daar aanwezige K.N.I.L.-troepen te gaan versterken en 3-7 R.I. zou dan later te Semarang bij de T.-Brigade worden ingedeeld.

Op 17 November meerde ons troepenschip aan de kade van de snikhete Boeginezen-stad Makassar. Het was uitermate druk aan en op die kade. Het vliegdekschip "Karel Doorman" was er o.a. om wat vlagvertoon te "plegen" en een uitgebreide Commissie van Ontvangst stond in vol ornaat aangetreden naast een klein maar dapper blazend K.N.I.L.-muziekkorps, dat ter verwelkoming

het Wilhelmus en enige marsen ten gehore bracht.... Al was dit alles nu niet direct voor 3-7 R.I. bestemd, het "déd" ons toch nèt zoveel als de mannen van 3-11 R.I., die met trucks van de kade naar hun legeringsgebouwen werden vervoerd. Nu is de debarkatie van een onderdeel nimmer een eenvoudige kwestie, maar vooral niet wanneer zwaar materieel, zoals carriers, 3/4 tonners en 3-tonners ergens onder

Ontscheping op de rede van Semarang

uit het schip moet worden gehesen..... en dan nog vantussen en.... vanònder dergelijke voertuigen van een ander Bataljon. Zo duurde het bijna drie dagen voor de "Kota Baroe" weer kon vertrekken en in die tijd kregen we gelegenheid om te "passagieren". Voor het eerst maakten wij kennis met de typische sfeer van een tropische havenstad, met de noodzaak van het "tawarren" *) op de fancy-prijzen van souvenirs in toko's en op pasars, en met de betjah's, de driewielige fietstaxi's, die we overal in Indonesië aan zouden treffen. Ook merkten we dat ons tempo van voortbewegen in dit klimaat aanmerkelijke correctie behoefde en dat de temperatuur op een in volle zee varend schip nog heel wat aangener was dan in de nauwe straatjes van een Chinese wijk in een Oosterse stad....

De Territoriaal tevens Troepencommandant van "de Grote Oost" bood ons Bataljon nog een zeer gewaardeerd en buitengewoon uitstapje per auto-colonne aan naar het prachtige berggebied bij Malino en zo zagen velen van ons voor het eerst een Indonesisch landschap met sawah's, ploegende tani's achter hun zwoegende karbouwen en een grillig bergland, met wild-bruisende kali's en.... een heerlijk helder en koel meertje aan de voet van een waterval, dat onze zwemmers a.h.w. uitdaagde tot een verfrissende en lang ontbeerde zwempartij. Nu, er werd dan ook al spoedig volop gezwommen en gedoken en na een heerlijke middag keerden onze mannen voldaan weer terug aan boord van de "Kota Baroe", die in de vroege morgen van 20 November 1946 weer vertrok voor de laatste etappe van onze reis naar onze bestemming, Semarang. Dat er een hartelijk en welgemeend afscheid werd genomen van onze gulle gastheren en van onze reismakkers van 3-11 R.I., behoeft wel geen betoog.

En op 22 November 1946 zagen we uit de ijle ochtendnevels de contouren van de uitgedoofde vulkaan de "Oengaran" voor ons opdoemen en daarna het witte streepje van de vuurtoren aan de haveningang van Semarang, afstekend tegen het groen en bruin van de stad, die zo nauw met de geschiedenis van ons bataljon verbonden zou worden....

*) = Afdingen

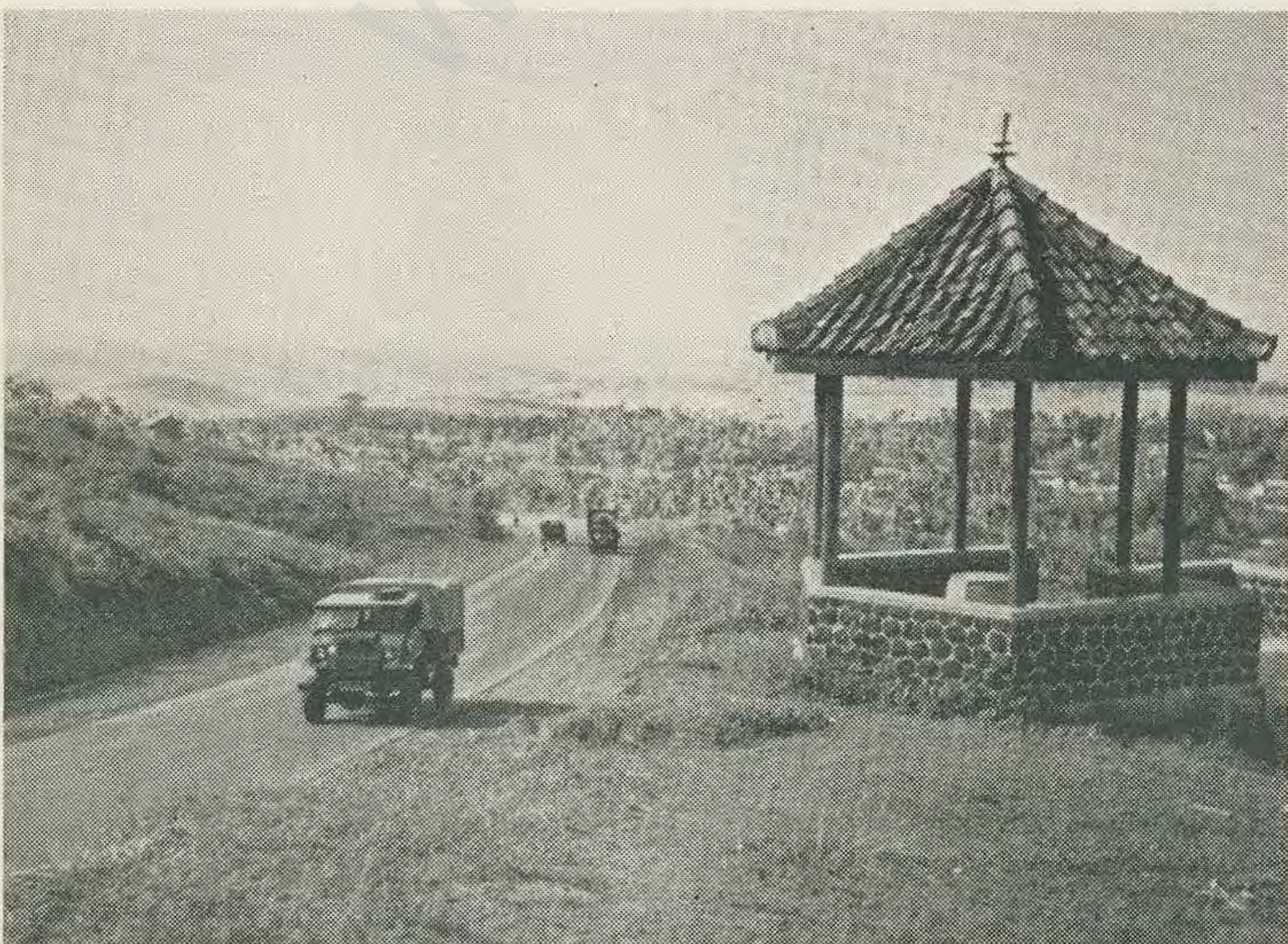
"ONTGROENING" BIJ DE T.-BRIGADE

J A, op die 22e November 1946 werd 3-7 R.I., door heen en weer varende L.C.T.'s, van de op de rede liggende "Kota Baroe" naar het havencomplex van Semarang vervoerd, waar de toenmalige commandant van de T.-Brigade, de Kolonel D. R. A. van Langen en tal van andere militaire en burgerlijke autoriteiten ter verwelkoming aanwezig waren. Een cantine-wagen stond gereed en onze, reeds zeer heet gestoofde mannen kregen koffie en pisangs aangeboden waarna onmiddellijk werd begonnen met het transport naar ons eerste legeringsgebouw in Midden-Java, de (oorspronkelijk voor legering afgekeurde) Politie-kazerne aan de Djoernatan, in de warme beneden-stad gelegen.

Ons Bataljon kon er maar net in opgeborgen worden na veel passen en meten. . . . Een ieder zal zich nog wel weten te herinneren, hoe de compagnieën, dicht naast elkaar, de boven- en benedenverdieping van het hoofd(poort)gebouw bevolkten, hoe ook de Bataljons-Ziekenzaal moest worden geïmproviseerd in dat zelfde gebouw, hoe de onderofficieren voor een deel werden gehuisvest in die eigenaardige "paardenstalletjes" op het middenterrein, hoe de "top" van het Bataljon in het kleine paviljoentje daarnaast ging nestelen en hoe de koks van een chaotisch geheel van bijgebouwtjes, afdakjes, kratten en golfplaten een soort van "Centrale Keuken" wisten te maken. . . . Maar het ging. . . .

Zo waren er veel problemen, die niet direct opgelost konden worden, om nog niet eens te spreken van de moeilijke aanpassing van de troep aan het Indische eten, waarvan de bereiding door onze, nog niet zo bedreven, koks en de toen algemene schaarste-toestand op voedselgebied door de blokkade van de omringende Republikeinse troepen, zodat de aanvoer geheel over zee en in mindere mate door de lucht moest geschieden, nog niet al te best kon zijn. 3-7 R.I. viel in die dagen net met de neus in de. . . . "apenpoeder", oftewel het "cement", waarmee de soldaat het hoofdbestanddeel van de toenmalige "Europese" maaltijden, n.l. aardappelpoeder, of. . . . gedroogde aardappelen. . . . placht te betitelen. De enkele sliertjes "bajim" die — op gunstige ogenblikken — de witte kleverige aardappelbrij garneerden, gingen door voor groente. . . . en de schilfertjes vlees moesten met een zeer sterk vergrootglas worden opgespoord. Nee, misschien kregen we wel het "wetenschappelijk" verantwoorde aantal calorieën,

maar we bemerkten al spoedig aan den lijve, dat men er met calorieën-alléén niet kon komen. De T.-Brigade, waarbij 3-7 R.I. werd ingedeeld, was bij de bevolking zeer populair en kon zich met gepaste trots beroemen op een uitstekende staat van dienst.

Waar zou dit zijn ??

Vissersdorp aan de Noordkust

En bij deze Brigade kwam ons Bataljon dan als eerste *dienstplichtig* K.L.-onderdeel tussen O.V.W.-Bataljons als 2-13 R.I., 1-R.S., 2-6 R.I. en 2-7 R.I. en K.N.I.L.-afdelingen van het Wapen der Artillerie en van de Vechtwagens. Deze troepen met hun zo speciale mentaliteit, na hun ervaringen in Nederland, Duitsland, op Malakka en — als "mannen van het eerste uur" — op het "bruggenhoofd" Semarang, dat ze in Augustus 1946 met leeuwenmoed en groot succes hadden weten te vrijwaren van een fanatieke Islamietische overstroming, deze troepen hadden iets vernomen van havenstakingen in Nederland, onderduiken van dienstplichtigen uit angst voor uitzending naar Indië. Waarschijnlijk door een bepaald onvoldoende en onvolledige voorlichting, kon het dan ook voorkomen dat er al direct na onze aankomst een zekere en voortdurende wrijving geconstateerd moest worden tussen O.V.W.-ers en "dienstplichtigen", die het onze mannen niet gemakkelijk maakte om zich als echte "Tijgers" te gaan voelen. . . . In feite hebben ze zich dan ook nimmer geheel opgenomen gevoeld in de Tijgerfamilie en begonnen al dadelijk metterdaad te bewijzen hun eigen bonen te willen en zullen doppen en een eigen geest en sfeer te willen handhaven.

BEVEILIGING VAN HET "BRUGGENHOOFD" SEMARANG

ZOALS reeds eerder vermeld, werd 3-7 R.I. onmiddellijk na de aankomst te Semarang, op 22 November 1946, geconcentreerd gelegerd in de wat aftandse Würthemberg-kazerne, gelegen aan de Djoernatan, een broeierig straatje met wat Chinese toko's in de altijd warme benedenstad. Dit verblijf in die voormalige politiekazerne duurde gelukkig niet al te lang, want op 27 December 1946 werd een aanvang gemaakt met de overname van een belangrijk deel der posten langs en vlak achter de demarcatielijn. Deze lijn kwam in feite overeen met de grens van het stadsgebied van Semarang en week slechts op enkele punten ten hoogste 6 à 8 kilometer hiervan af. Dit was b.v. het geval bij een belangrijk strategisch punt als de steile heuvel, de Gombel, terwijl ook het vliegveld Kalibanteng nog net binnen de Nederlandse sector viel. Dat deze belangrijke basis i.v.m. de luchtverbinding met de andere, onder Nederlandse contrôle zijnde, gebieden van urgent belang was, behoeft wel geen nadere toelichting. De bedoelde afbakening was echter niet zó maar tot stand gekomen, doch na vele besprekingen tussen Kolonel van Langen en de T.R.I.-commandant van de belegerende Republikeinse troepen, toendertijd de Kolonel Soenarto. Tenslotte werd de republikeinse commandant de absurditeit van zijn eisen duidelijk onder ogen gebracht... maar alleen door de taal der wapens, daar deze Kolonel Soenarto op 8 December 1946 nog vast bleef houden aan zijn plannen van — o.a. — terugtrekking der Nederlandse troepen binnen de beide bandjirkanalen, ontruiming van de Gombel, republikeinse bewaking van het vliegveld, dat wij evenwel zouden mogen gebruiken...

Van Nederlandse zijde was toen nog niet eens gerept over de waterleiding in Oengaran of de elektrische energievoorziening door de centrale te Toentang, punten waarbij toch in de eerste plaats de Indonesiërs in de stad het meeste belang hadden.

Door gedurende een maand van zware acties de omringende vijand steeds iets verder van de stad "af te duwen", werd de veiligheidsring om Semarang steeds breder en daar de offensieve activiteit van de tegenstander tenslotte alleen bleek te bestaan uit kleine patrouilles in het Nederlandse grensgebied, het optreden van sluipschutters en het uitvoeren van korte nachtelijke artilleriebeschietingen van de stadsrand (Gombel en Slachthuis), werd al spoedig duidelijk dat de T.-Brigade een belangrijk doel had bereikt, t.w. het opleggen van een zodanige voorlopige grens, dat de opbouw en het herstel van het economische leven in de stad rustig voortgang konden blijven vinden. Op 23 Januari 1947 vielen de laatste republikeinse artillerie-projectielen op de stadsrand van Sema-

rang, waarna de beschietingen officieel werden gestaakt zij het onder dreiging van tegenmaatregelen. . . .

Dat de maanden daarna – tot het begin van de Eerste Politie Actie – verder gekenmerkt werden door het herhaaldelijk met (plat-)voeten treden van de diverse afspraken en overeenkomsten door de "officiële" en (tallose) "losse" troepen- (en benden-) onderdelen van de belegerende horden, moge wellicht blijken uit enkele "close-ups" uit de indertijd in de pers gepubliceerde "Overzichten van de militaire situatie".

Het week-overzicht van 10 Februari 1947 vermeldde o.m.:

Semarang: In de Westelijke sector werd Zaterdag een Nederlandse patrouille beschoten door een republikeinse bende. In Srondol, Zuidelijke sector, werd een bende door onze troepen buiten de demarcatielijn gedreven. In de Oostelijke sector stuitte een onzer patrouilles aan de weg naar Mranggen op een republikeinse bende. Tevens ontving zij vuur van mortieren en zware mitrailleurs van achter de demarcatielijn. Zowel in de Westelijke als in de Oostelijke sector werden de aanvallers met verliezen teruggedreven. Bij onze posten meldden zich 77 Indonesische vluchtelingen.

Op 19 Mei 1947 werd bericht:

Semarang: In de Westelijke sector kwamen twee gevallen van grensoverschrijding voor. De Republikeinen verdwenen bij de nadering van Neder-

Zó zag een kampement er van binnen uit !

landse patrouilles. Aan alle fronten wordt de stellingbouw op intensieve wijze voortgezet. Nog steeds bevinden zich republikeinse posten binnen de z.g. neutrale 2 km-zone. Alle handel van de bevolking op Semarang wordt nog steeds verhinderd.

En op 26 Mei d.a.v.:

Semarang: In de Westelijke sector overschreden de republikeinse troepen tot driemaal toe de demarcatielijn. De uitgebreide bouw van stellingen gaat onafgebroken voort. In de Oostelijke sector werd een spoorbrug geheel verwijderd. De terrorisatie van de bevolking der randkampongs duurt onverminderd voort.

In een dergelijke situatie en onder soortgelijke omstandigheden werden dus de nog niet eens geheel "afgetrainde" knapen van de toenmalige 1e Compagnie, een maand na hun aankomst, belast met de overneming van de posten langs het Oostelijke Bandjirkanaal. Dit afwateringswerk lag als semi-natuurlijke grens enkele km van de demarcatielijn aldaar. De Compagnie bleef aanvankelijk gelegerd in de Würthemberg-kazerne en op regelmatige tijden reden de trucks uit met de opkomende wachten om daarna terug te keren met de afgeloste mannen, die er dan een 24-uurs wacht in het broeierige gebied langs het kanaal op hadden zitten.

Voor het eerst leerden onze mannen het praktische nut kennen van muskietenolie, gelaatsnetten en wachtwoorden. Voor het eerst ook kregen zij te maken

met het grote belang van een goede vuurdiscipline, al werd er natuurlijk in een enkele inkt-zwarte tropennacht wel eens een schot gelost op één der plotseling uit een bamboestoel wegrennende kamponghonden of op een wat al te luidruchtige klapperrat aan de overzijde van het kanaal. En schakel ook niet de vuurvliegjes uit, die — in het begin — een schildwacht er toe brachten te vuren op een paar mysterieuze groenachtige lichtjes die onrustig flikkerden onder of in boomkruinen....

Enige maanden later zou zo'n zelfde schildwacht lachen om zijn nervositeit van die eerste uurtjes alléén op post in een tropennacht, die vrijwel een ieder toen werkelijk onderging als iets onbestemds en dreigends. Hij hoorde toen nog de nimmer aflatende koorzang van miljoenen cyaden en andere insecten, een geluid dat hij láter pas zou opmerken, wanneer het — als op geheimzinnig bevel — plotseling voor korte tijd onderbroken werd door een bijna tastbare stilte, die zo loodzwaar om een eenzame stelling kon hangen.... En dan waren er die vreemde nachtgeluiden, zoals de nauwelijks waarneembare vleugelslag van nachtvogels op hun muskietenjacht, het diepe bassende "blaffen" van de brulkickers en de af en toe opklinkende huil- en gilpartijen van een troep "gladakkers", die zichzelf trachtten uit te moorden in een gevecht om de schamele buit die de vuilnishopen van de randkampongs opleverden. Ook kon in een nabijgelegen karbouwenstal, opgetrokken van wat "bilik" en bamboe, het geluid van de machtige herkauwende kaken en van onrustig schrapende hoeven soms erg onverwacht en vreemd aandoen. En toen róók de man in of bij de stelling nog die penetrante geuren, die door de minste windvleug uit de omliggende kampongs naar hem overgebracht werden; een "aroma" van smeulend nat gras en van ranzige klapperolie, waarin iets gebakken of gebraden wordt "op Javaanse wijze".... En dan niet te vergeten de aanhoudende typische cadans en dromerige klingel-klanken van een verre gamelan, die in "dat andere gebied aan de overzijde" een of ander besnijdenisfeestje of een slametan op-luisterde en er kond van deed dat de Javaan juist in de nachten zijn bijzondere bijeenkomsten pleegt te houden.... Ook placht zijn activiteit op ander gebied vooral 's nachts tot grotere hoogte te komen dan overdag, ook wanneer het "heilige oorlog" tegen de gehate "Belanda" was, zoals de fanatieke hadji's en "onkwetsbare" kiai's van de Islamietische strijdgroepen "Hizboellah" en Sabillillah" die predikten.... Deze wetenschap deed de waakzaamheid en aandacht van onze posten daar aan het Oostelijke Bandjirkanaal daarom vooral in die nachten tot het uiterste opvoeren, want men wist dat het nimmer uitgesloten was dat een bende tot histerie opgezweept, met bamboesperen, handgranaten, krissen en enkele vuurwapens gewapende half-waanzinnigen in door hen gunstig geachte nachten een aanval zou kunnen ondernemen. En al zou zo'n "stormloop" onmiddellijk opgevangen worden in het Nederlandse mitrailleur- en geweervuur, ze zouden dóórrennen tot de laatste "onkwetsbare" van zo'n aanvalsgroep zijn zelfmoordpoging voltooid had.

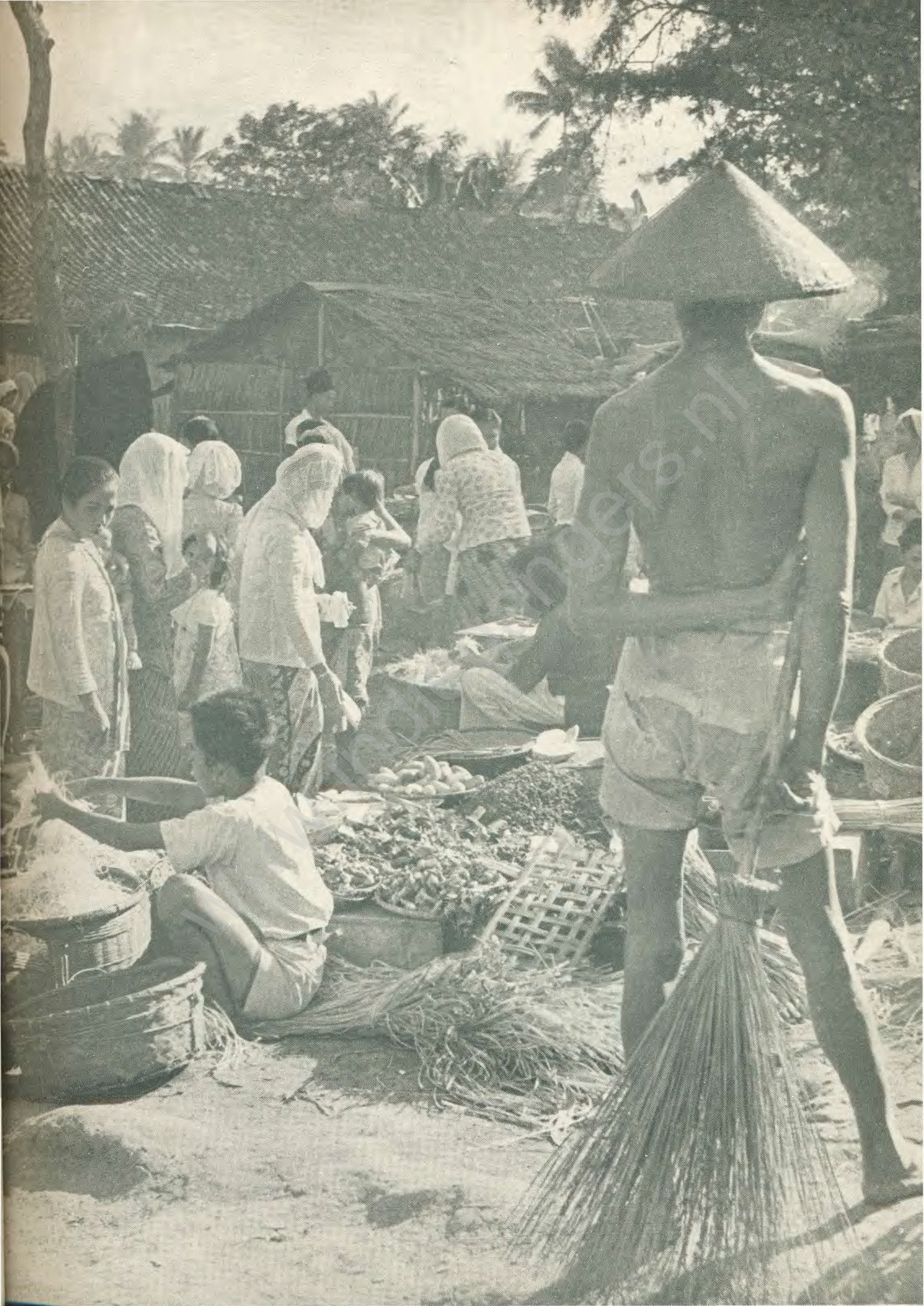
Tegenover dergelijke lieden stonden de mannen van de 1e Compagnie op hun eerste tropenposten, die de eerste beveiligingszone vormden, daar aan de Oostgrens van de stad.

Maar ook de 2e en 3e Compagnie kwamen spoedig aan de beurt voor een gelijksoortige beveiligingstaak, respectievelijk aan het Westelijk Bandjirkanaal en in het Havengebied.

De posten van 2-3-7 R.I. waren echter in de "tweede verdedigingslijn" gelegen, daar verder naar het Westen Compagnieën van 2-6 R.I. het Vliegveld en de nabijgelegen toegangswegen tot Semarang bewaakten op posten als Karangajar, Pirewapa en Persilan. De 2e Compagnie betrok posten bij de Sluis (een passerpunt over het Westelijk Bandjirkanaal), de Boelobrug (over datzelfde kanaal gelegen in de weg van de stad naar het vliegveld), de Boeloengevangenis (verblijfplaats van vele vijandelijke spionnen en saboteurs, terwijl ook de zeer zware jongens en de zeer lichte dames uit de stad daar een tijdelijk onderdak genoten), het Krachtstation (vanwaaruit de noodvoorziening van elektrische energie aan de gehele stad geschiedde) en de Spoorbrug over het meergenoemde kanaal, waarover de benzine- en watertrein van de haven naar het Vliegveld reed. De Compagniestaf had een deel van het Paleis van Justitie aan het Wilhelminaplein — meer in het centrum gelegen — betrokken en daar zwaaide Kapitein W. A. M. v. d. Kallen zijn "C.C.-scepter" en . . . . dáár trachtte hij ook steeds weer te starten met zijn "organieke" jeep. Eénmaal kon men hem dat zien doen vanaf een crick, waarop zijn vervoermiddel tijdelijk rustte, daar een der achterwielen verwisseld moest worden . . . . Hij kwam dan ook niet vèr op drie wielen en dát nog wel, nadat hij zo triomfantelijk in zijn keurig gepoetst jeepje was gestapt met een gezicht van "moeten jullie nu eens zien, hoe vlot ik al heb leren wegrijden" . . . . Laat ik hier direct aan toevoegen, dat deze zelfde compagnies-commandant thans majesteitelijk in ons vaderland rondrijdt in een zeer luxe "slee", als hoge functionaris van het A.N.P.

Op de posten Sluis en Boelobrug werd scherpe contrôle uitgeoefend door onze mannen op het in- en uitgaande personen- en goederenverkeer, een en ander in verband met de tactiek van de republikeinen om als eenvoudige dessalieden verklede spionnen of kleine sabotage-groepen in de stad te infiltreren. Meerdere malen werden bij fouilleringen of bij onderzoeken van de "barang" van z.g. pasargangers verdachte paperassen en soms zelfs handgranaten of slag-en steekwapenen ontdekt . . . .

De taak van de 3e Compagnie, toendertijd onder commando van Res.-Majoor W. M. M. Hasenbos, was van mogelijk nog meer belang dan die van de 2e Compagnie. De Haven was immers in die maanden de enig overgebleven toegangspoort tot de stad vanuit zee. De veiligheid in het Havencomplex bepaalde in die dagen de mate van aanvoer van de zo nodige producten en materialen, levensmiddelen en munitie, die een standhouden van het "schiereiland" Semarang tegen de omringende duizenden fanatiekelingen alleen mogelijk maakten,

wanneer deze stroom kon blijven binnenvloeien, ongehinderd en niet gesaboteerd.

Ook hier was vooral de controlerende taak het belangrijkste en wanneer des morgens de duizenden havenkoelies uit de stad kwamen om hun werkzaamheden in en om de haven aan te vangen, hadden onze mannen het bij de doorlaatposten méér dan druk. . . . En 's middags was er weer een zelfde "spitsuur", als al die arbeiders en arbeidsters. . . . weer terugkeerden. Menig meegesmokkeld mandje suiker en heel wat porties rijst, maar ook flessen olie en benzine. . . . met onbekende bestemming maar van duidelijke herkomst. . . . en metalen onderdelen, die mogelijk zouden kunnen worden gebruikt voor het vervaardigen van wapens, bleven bij de 3-7 R.I.-posten achter, nadat allen waren gepasseerd. . . . Soms waren het niet te onderschatten hoeveelheden, die op één dag in beslag genomen moesten worden en bleek maar al te zeer, dat een scherpe contrôle allesbehalve overbodig was!

In de Haven werd een voorbeeldige samenwerking verkregen met het Detachement van onze Koninklijke Marine met de burgerlijke autoriteiten uit handels- en scheepvaartkringen en mede daardoor kon de Havenbewaking een van de eerste "goodwill"-factoren worden, die zozeer zouden bijdragen tot het veroveren van de uitstekende naam en faam van 3-7 R.I. bij de Semarangse militaire en civiele bevolking.

Laat hier tenslotte nog vermeld worden dat zich, tijdens de periode, waarin onze Compagnieën belast waren met de beveiligingstaak van het Havengebied, geen enkele noemenswaardige ordeverstoring of sabotagepoging heeft voorgedaan en dat de speciaal geoefende "brandweerlieden" van de 3e Compagnie alleen voor een proefalarm behoeften uit te rukken met de door onze monteurs weer bruikbaar gemaakte "spuit", die in (b.v.) Hummelo geen gek figuur zou hebben geslagen. . . .

De 4e Compagnie was eigenlijk ons eerste onderdeel, dat niet belast werd met een bewakingstaak, doch mede ingeschakeld werd in de offensieve patrouillegang tussen de "egelstellingen" in de Zuidelijke sector van de veiligheidszone om Semarang. Deze Compagnie was ook onder tactisch commando gesteld van C. 2-13 R.I., die belast was met de verantwoordelijkheid voor en de eventuele verdediging van het z.g. Gombel-complex.

In den beginne liepen de mannen van onze 4e Compagnie dan ook gecombineerde patrouilles met de voor het merendeel Limburgse O.V.W.-ers om het klappen van de zweep te leren, maar al vrij spoedig zag men in dat ze het best alléén konden, zodat het vrij moeilijk te controleren gebied tussen de posten Gombel-Noord, -West en -Reserve en de demarcatielijn ook door 3-7 R.I.-mannen werd bepatrouilleerd. De namen van grenskampongs als Srondol-Wetan, Srondol-Koelon en de aanduiding "hoogtepunt 221" zouden bij hen nog lang herinneringen opwekken aan lange vermoeiende tochten tjit-op, tjit-af, aan een enkele verrassende beschieting door vijandelijke, vaak in klapperkruinen

verborgen snipers, maar ook aan aanvankelijk verlaten huisjes, die langzaam maar zeker weer door de oorspronkelijke bewoners betrokken werden, aan verwaarloosde sawah's, die — na enige tijd — weer door de tani's bewerkt werden en weer een frisgroene kleur kregen door de juist uitgeplante "bibit". De bevolking, die ten dele gedwongen was geëvacueerd door de T.R.I. en ten dele zich vrijwillig naar de stad had begeven, keerde terug daar zij door de intensieve patrouillegang van de "Tentara Belanda" steeds meer vertrouwen ging stellen in de ware bedoelingen van de Nederlandse troepen en de zekerheid kreeg dat de opbrengst van haar, na harde arbeid verkregen, producten geheel voor haarzelf was en ze de abnormaal hoge percentages van de padi- of vruchtenoogst aan de links en rechts "vorderende" republikeinse troepen niet meer behoefde af te staan.

Van de Gombel af begon de Victorie v.w.b. de betere verstandhouding tussen O.V.W.-ers en dienstplichtigen, omdat men in die sector door de naakte feiten en door eigen waarneming elkaars goede hoedanigheden naar waarde leerde schatten. Ja, daar langs de met borden gemarkeerde "garis demarkasi" werd de basis gelegd voor de later zo uitstekende wapenbroederschap, die een climax zou krijgen tijdens de uitvoering van de 1e Politie Actie. Maar zover was men toen nog niet en iedere dag opnieuw trokken de pelotons van Luitenant Offermans er onder leiding van hun commandanten, de luitenants D. N. v.

Wijk, A. E. Schotman en M. Daling op uit, soms in de nacht en ook in "de hitte van de dag". Menige zweetdruppel is daar gevallen op die steeds weerkerende patrouilles door het sterk geaccidenteerde terrein.

De toenmalige 5e Compagnie, onder commando van Res. Majoor J. Hendrichs, bleef in eerste instantie het langst zonder bijzondere opdracht, maar nam op 23 Februari 1947 enkele posten over aan de Z.O.-rand van Semarang, posten die in het systeem van "egelstellingen" aansloten op die van de Gombel en van het Slachthuis, een gemeentelijk abattoir, gelegen aan het begin van de weg van Semarang-Oost naar Mranggen.

Dit onderdeel van ons Bataljon was het éérste dat met urgente onderbezetting-moeilijkheden te kampen had gekregen en voor een goede uitvoering van de taak op en om Djatingaleh was het nodig het z.g. "Staf-Peloton", dat door de overste Koeman oorspronkelijk gevormd was als een soort mobiele Bataljonsreserve, tevens beveiligingseenheid van de Staf, in zijn geheel over te plaatsen naar de 5e tirailleurcompagnie. Dit ging de Bataljonscommandant wel aan zijn hart, daar hij immer een bijzondere sympathie had getoond voor dit stel "ruige knapen", waarvan de meesten tot de — uiterlijk — sterkst atletisch ontwikkelden van het Bataljon behoorden en zich in het begin onderscheiden hadden door een uitgesproken goede team-geest. Nu bezetten zij de semi-permanente "post 4", waar al spoedig bleek dat ze ook dáár hun grote saamhorigheidsgevoel in stand wisten te houden. Eén van hen was een ware kunstenaar op het gebied van horlogereparaties en radio-techniek. . . . zijn bijnaam was "Muis". Hij wist, na soms dagen prutsen, alle houten legeringsbarakken aldaar te voorzien van een soort radio-distributie, ontwierp ingenieuze alarminstallaties, die ook om de posten werden aangebracht met het gevolg, dat menige rondsluipende hond tegen verborgen draadjes liep en het peloton in een oogwenk in "all-round-defence" wist te brengen. . . . De posten "Fort Mijnstreek", Djatingaleh (waar twee posten aan de Zuidelijke rand waren) en Djangli, zullen niet licht uit de herinneringen van de mannen der "oude" 5e Compagnie verdwenen zijn. Daar werd immers voor het eerst het improvisatie- en organisatievermogen van een praktisch zelfstandig optredend peloton op de proef gesteld.

Al met al was de Würthemberg-kazerne vrij leeg geworden, daar in Maart 1947 geheel 3-7 R.I. er uit was vertrokken toen de 1e Compagnie, toen onder commando van de Res. Majoor J. H. Moedt, een legeringsruimte had betrokken in de wijk Sompok in het Oosten van Semarang en de Staf plus Stafcompagnie ook verspreid gelegd was geworden. De Bataljonsstaf en de pas opgerichte Inlichtingendienst (onder leiding van de gedetacheerde 1e Lt.-K.N.I.L. Simon), alsmede de Verbindingsafdeling onder commando van s.m.i. A. Mentink, waren ondergebracht in twee vrij ruime percelen in de hooggelegen Europese wijk Nieuw-Tjandi aan de Sirandaweg. De Verplegings- en de Welfare-dienst verhuisden eerst naar het Paleis van Justitie, waar de Staf van de 2e Compagnie reeds eerder was ingetrokken, doch bleven daar niet lang gevestigd, omdat een

legering in de meer nabij de Haven gelegen Van Hogendorpstraat (in het oudste stadsdeel) efficiënter geacht werd. Tenslotte "move"-de het M.T.-Peloton met de werkplaats en het overgebleven automaterieel naar een garage-annex-showroom aan de hoofdweg van de benedenstad, de Bodjong.

Ons Bataljon blééf echter de vaardigheid in het verhuizen behouden door het steeds intensiever inschakelen van ons Bataljon bij de uitvoering van bewakings- en beveiligingsopdrachten. Zo kreeg de 3e Compagnie op 19 Maart 1947 het Vliegveld Kalibanteng te bewaken en vertrok dus uit de Haven om dit belangrijk object over te dragen aan de 2e Compagnie, die daartoe de posten in het Westelijke deel van de stad verliet. De 1e Compagnie kwam weer terug van het "Sompokse" uitstapje en betrok weer die goede — maar vooral oude — politiekazerne aan de Djoernatan.

Inmiddels hadden er twee begrafenissen met militaire eer plaats gehad waarbij de eerste doden van ons Bataljon op het Ereveld aan het Tillema-plein waren toevertrouwd aan de Javaanse aarde. Het waren de soldaten A. G. Tankink en F. de Wit van de 3e Compagnie, beiden overleden aan de gevolgen van een overrompelende ziekte... Niemand zou weten dat dit een voorteken kon zijn van het later gebleken feit, dat het de 3e Compagnie zou zijn, die de meeste doden te betreuren zou krijgen. Reeds tijdens de eerste oefenperiode in Den Bosch was ook al een recruit door een noodlottige stoeipartij van zijn kamergenoten, waarbij een dodelijk schot uit een ogenschijnlijk "ongeladen wapen" viel, om het leven gekomen. Dit gebeurde toen eveneens bij de 3e Compagnie. Op 5 Juni 1947 kwamen er aanwijzingen dat, bij een eventuele grotere actie van de T.-Brigade, ook enkele Compagnieën zouden worden betrokken van 3-7 R.I., zodat deze min of meer van hun bewakingstaak moesten worden vrij-

gemaakt. Het gevolg hiervan was, dat de 3e Compagnie van het Vliegveld werd teruggetrokken op de Würthemberg-kazerne en dat de 1e compagnie in omgekeerde richting verhuisde. De 2e Compagnie verliet het Havengebied om te ruilen met de Sector van de 5e Compagnie, zodat de inmiddels tot Majoor bevorderde commandant, Mr. W. A. M. v. d. Kallen, nu de posten "Fort Mijnstreek", Djatingaleh en Djangli moest laten bezetten door zijn mannen, terwijl s.m.i. Van Pelt zijn "bemoedering" (als C.S.M. van de 5e Compagnie dan) kon voortzetten in het Havengebied.

Dat al deze verplaatsingen konden geschieden met behulp van de beschikbare

eigen vervoermiddelen pleit wel zeer voor de grote vakbekwaamheid en het improvisatievermogen van ons motortecnisch personeel. Bijna alle uit Nederland meegebrachte auto's en alle carriers waren inmiddels ingeleverd en daarvoor in de plaats was een klein wagenpark gekomen dat vrij versleten en verouderd was. . . . een en ander geschiedde destijds onder het immer opgelddoende motief dat 3-7 R.I. een Bewakingsbataljon was. Tot de 1e Politiële Actie zou ditzelfde Bataljon het meest verspreid gelegerde zijn van de T.-Brigade en het meest. . . . in aanmerking komen voor verhuizingen. De Inlichtingendienst werd na een kortstondig bestaan weer opgeheven toen Lt. Simon, kort voor de Actie, werd overgeplaatst naar 2-7 R.I.; zelfs het tekenmateriaal, de stafkaarten, kaartleeslampen en andere vrijwel onmisbare hulpmiddelen van een onderdeelcommando werden op last overgedragen aan de Staf van de Brigade, het aantal radio-sets van de Verbindingsafdeling werd tot een "absoluut minimum" teruggebracht, een aantal seiners, ordonnansen en schrijvers werd „tijdelijk” naar staven van de Gevechtsbataljons overgeplaatst, enkele hogere en lagere kaderleden werden overgeplaatst, kortom 3-7 R.I. werd — omdat het een Bewakingsbataljon was — tot bijna op het "organieke hemd" uitgekleeed. . . . Dat dit zich later zou wreken, zou blijken na de Politiële Actie in Augustus 1947. De toenmalige Res. 1e Luit. W. Pluygers, later in 1949 Res. Majoor en

Bataljonscommandant, schreef ter gelegenheid van het éénjarige verblijf van het Bataljon op Java een artikel dat deze aangelegenheid vrij scherp aan de kaak stelde, mede naar aanleiding van het feit dat ons onderdeel tijdens, maar vooral na de 1e Politiële Actie in werkelijkheid dezelfde taak te verrichten kreeg als die van de organiek veel beter uitgeruste O.V.W.-Bataljons.

En omdat bedoelde kwestie ons juist in die moeilijke periode vóór die Actie zo dwars zat, is het hier de plaats om het uit "de Tijger" van eind November 1947 over te nemen:

3-7 R.I. EEN JAAR OP JAVA

Een jaar op Java, een welkome gelegenheid om wat feest te vieren en om de gedachten een ogenblik terug te laten gaan naar het moment, waarop we in Semarang aan wal stapten, en de gebeurtenissen sindsdien de revue te laten passeren. Welnu, die feestjes waren gauw gevierd, vele jongens hebben er niet eens iets van kunnen merken, omdat zij op wacht zaten of patrouille moesten lopen. Dat is nu eenmaal het lot van de soldaat in de voorste lijn. Maar dat wil nog niet zeggen, dat we hier niet eens rustig hebben gepeinsd en eens te meer tot de conclusie zijn gekomen, dat dit bataljon een hoogst merkwaardig bataljon is.

Het begon in Nederland al ongewoon. De opleiding werd sterk verkort, een ondersteuningscompagnie werd niet ingedeeld. Toch kregen we carriers mee. Specialisten in Indische zaken stelden ons gerust, want we werden slechts bewakingsbataljon en niet meer. Wij allen verwachtten dus twee jaar wachtkloppen voor allerlei belangrijke gebouwen van Generale-, Brigade-, Plaatselijke- en andere Staven en wat patrouille lopen door de stad. Waarvoor dan die carriers? Die zouden dienen om relletjes in de stad krachtdadig te onderdrukken. Het zag er allemaal heel deftig uit en we waren dan ook nauwelijks verbaasd, maar wel bedroefd, toen al het goede materieel, waarop we zo trots waren, onmiddellijk na aankomst werd afgenomen. We waren bewakingsbataljon, kregen B.T. op de mouw, een aantal officieren verdween naar bureaux en we werden niet voor vol aangezien. We bewaakten, bewaakten en bewaakten van alles en nog wat en slechts een enkele compagnie genoot het voorrecht patrouille te mogen lopen naar de demarcatielijn. Toen kwam de politiële actie. Zouden we ook mee mogen doen, vroegen we ons in spanning af. Het leek er niet veel op, want de laatste gammele auto's werden ook afgenomen en de compagnie, die toen in de omgeving van de Gombel lag, fourageerde per kruiwagen. . . . We waren inderdaad bewakingsbataljon en voelden dat terdege. Evenwel. . . . tot onze verbazing mochten toch twee compagnieën naar voren. Zij hebben het goed gedaan: een ervan veroverde zelfs de Toentangcentrale

intact. Voor dat staaltje van durf was Semarang zijn "bewakers" maar al te dankbaar!

De politieke actie was al een week aan de gang, toen ook de andere compagnieën uitzwermden, eerst achter de Stoottroepen en 2-13 aan, daarna zelfstandig in voorste lijn, alsof ze nooit anders hadden gedaan. De jongens hielden zich prachtig, maar voelden het gebrek aan zwaardere wapens, die bij de B.T. niet waren ingedeeld. Dat zou echter unfair zijn en zo werd half-Augustus een O.-Cie geboren... op beperkte schaal. Opleiding ging snel, en snel kwam de praktijk. Snel en net op tijd, want toen begonnen de moeilijke dagen van de Koffiepot en Soemowono. Patrouilles, hinderlagen, acties, alles deden we mee. Het bataljon gaf al zijn energie, het gaf ook menigmaal het leven van een der kameraden.

3-7 Is een merkwaardig bataljon, zo zeide ik u al. Het bleek zelfs zo merkwaardig te zijn, dat speciaal ten behoeve van dit onderdeel een nieuwe oorlogsorganisatie werd bedacht met 5 tirailleurcompagnieën, een O.-Cie en een Stafcie. Ondertussen veranderden wij dikwijls van hoogste chef. Nu eens genoten wij de zorgen van de T.-Brigade, dan weer van het Basiscommando, soms van beide tegelijk. Dat was allemaal wel erg ingewikkeld, maar het gaf ons het idee, dat we, dank zij onze uitzonderlijkheid, bij beide staven erg populair waren en dat deed onze harten goed. Tenslotte won de Baco het en schonk ons de zorg voor het Oostfront. We dachten toen enige tijd rust te krijgen, maar dat was er niet bij. Integendeel, we beleefden daar aanvankelijk zwarte dagen.

Thans zijn we weer naar de oude organisatievorm teruggekeerd, dit merkwaardige bataljon, dat sinds de eerste week van politieke actie in voorste lijn heeft gelegen, niet al te royaal van materieel voorzien, steeds tussen twee stoelen zittend, heen en weer dansend tussen de oude opzet en de niet verwachte omstandigheden.

Op geen mouw ziet men thans nog B.T., maar allen zijn trots op de prestaties van de manschappen, die niet meer onderdoen voor anderen, ondanks alle tegenslag. Vastberaden doen zij hun plicht, wetende, dat zij hun mannetje staan op elk terrein. Dit moge voor onze gesneuvelden en gewonden een troost zijn en voor het tweede jaar tropendienst een betere basis om op te werken.

W. PLUYGERS,
Res. 1e Lt. C.-2-3-7 R.I.

U leest in voorgaand artikel over het in "discrediet" geraken van onze B.T. (Bewakings Troepen)-badge, die eerst zo'n grote opgang had gemaakt, omdat we eindelijk méé konden concurreren tegen het blinkend koperen Eikenblad van 2-13 R.I., het stadswapen van Amsterdam van 2-7 R.I., de martiale dolk in het hertengewei van 1-R.S., en zovele andere mouwversierselen van onze

Brigadegenoten.... Alléén het feit, dat onze mannen begrepen, niet als Bewakingstroepen gebruikt te worden en zij zich, net zo goed als hun O.V.W.-makers, gevèchtssoldaten gingen voelen, bracht hen ertoe liever géén Bataljonsbadge te dragen, dan een in hun ogen niet van toepassing zijnd "herkenningsteken"....

Het artikel van de toenmalige 1e Luit. Pluygers loopt ook wat vooruit op de korpsgeschiedenis, zoals die in het kader van dit Gedenkboek wordt beschreven, maar U heeft er daardoor kennis van kunnen nemen, dat langzaam maar zeker diverse maatregelen t.a.v. de organisatie van 3-7 R.I. werden aangepast aan de werkelijke toestand. Er werd immers een Ondersteuningscompagnie gevormd terwijl kort daarvóór een Bataljons-Inlichtingendienst wederom was ingesteld.... De "O.C." kwam aanvankelijk onder commando van de Res. 1e Lt. A. E. Schotman, terwijl Res. 1e Lt. v. Apeldoorn de grote omschakeling van Welfare naar Inlichtingen-Officier onderging. Inmiddels hadden zich toen, in Juni en Juli 1947, al meerdere mutaties voltrokken. Zo was de Res. 1e Lt. J. v. d. Streek luitenant-adjutant geworden na de medische afkeuring van de Res. 1e Lt. E. H. A. ten Kate, was de Res. 2e Lt. W. Pluygers Pelotonscommandant geworden bij de 2e Compagnie, de Res. Kapt. J. H. Holtkamp had de vervroegd gerepatrieerde Res. Majoor J. L. Offermans opgevolgd als Commandant van de 4e Compagnie, nadat hij het commando over de Staf-Compagnie had overgedragen aan de Res. Kapt. M. J. J. Scheltinga. De Res. 1e Lt. J. H. Huisman, Pelotonscommandant van de 1e Compagnie, was, óók al vóór de Actie, kort na zijn bevordering tot Res. Kapt., overgeplaatst naar de Staf T.-Brigade, evenals de Res. 1e Lt. K. A. J. Noordhoek, Opv. C.C. van de 3e Compagnie en de Res. 1e Lt. F. A. v. d. Zee, Pelotonscommandant bij de 2e Compagnie. Van September tot December 1947 zou nog een belangrijk aantal, nog ingrijpender, mutaties in het officierskader volgen, maar daarover later.

DE EERSTE POLITIËLE ACTIE

TERWIJL in het eerste halfjaar van 1947 ons Bataljon zich door allerlei moeilijkheden in de kleine Sector Semarang worstelde, werd de verhouding tussen Nederland en de Republiek steeds slechter. Het voorlopige accord te Linggadjadi op 25 Maart had aanvankelijk enige ontspanning gebracht en er scheen een verbetering in de toestand te zijn begonnen. Niet echter in en om Semarang, waar de situatie volkomen hetzelfde en dus onbevredigend bleef. Alle verkeer over land met de stad bleef gestremd, de aanleg van versterkingen door de T.R.I.- en andere strijdgroepen van de tegenpartij langs de demarcatielijn en vaak binnen de neutrale 2 km-zone, ging onverminderd voort. Herhaaldelijk werd hiertegen door Commandant T.-Brigade geprotesteerd, o.m. na de ondertekening van het verdrag van Linggadjadi, dat toch ook was bedoeld geweest om de economische betrekkingen te herstellen. Op deze protesten werd steeds geantwoord, dat "geëigende maatregelen" zouden worden getroffen. . . . maar alles bleef bij het oude. Integendeel, na het vertrek van de Commissie-Generaal naar Nederland, werden de aanleg van versperringen en het aanbrengen van vliegtuigbommen en mijnen geïntensiveerd. . . . Aan gene zijde van de "lijn" bleek men steeds nerveuzer te worden. Daarvan getuigde o.a. het toenemend aantal "schietoefeningen"), waarvan volgens afspraak regelmatig mededeling moest worden gedaan. . . . doch deze belofte werd van republikeinse zijde meerdere malen niet nagekomen. Ultimo Juni 1947 bracht het aftreden van Soetan Sjahrir na het afwijzen van de nota van de Commissie-Generaal en een ten top gedreven spanning ter weerszijden van de demarcatielijnen, doch nog even werd een gewapend conflict afgewend door het Amerikaanse memorandum van 28 Juni 1947. In de eerste week van Juli werd alsnog overeenstemming bereikt met de republiek op bijna alle punten van meergenoemde nota. Op politiek terrein geraakte men vervolgens in een chaos van memoranda, nota's aide-mémoires, tégen-nota's en correcties. Het duizelde de buitenstaander voor ogen en daarbij kwam nog de wijze van voorlichting door de plaatselijke pers, die van de ene dag in de andere verviel van het grootste optimisme tot de diepste wanhoop. . . .

Maar op 18 Juli 1947 werd het Semarangse garnizoen geconsigneerd, een teken dat de situatie bijzonder ernstig werd geacht. Personeel en materieel werden in allerijl voorbereid en in gereedheid gebracht voor onmiddellijke actie. De 3e Compagnie van ons Bataljon moest gaan logeren in een school aan de Karang Panas, een weg tussen de Europese wijk van Semarang en de grote randkampong Djatingaleh. De 4e Compagnie verbleef nog steeds op de Gombel en was dus al dicht genoeg bij de Zuidelijke uitvalspoort van Semarang. I-R.S. betrok uitgangstellingen bij de kampong Srondol, de Artillerie (A-1-Veld) nam opstellingen in vlak bij de Zuidelijke demarcatielijn. Lichte tanks (Vechtwagens 3) begonnen

het terrein te doorkruisen in de richting van kampong Tembalang en 2-7 R.I. trok op in de richting van Patemon. . . . Kortom, het was op die gedenkwaardige Zondag, 20 Juli, een militaire bedrijvigheid van belang en ook in de nacht van 20 op 21 Juli nog. In de avonduren speelde de grote vioolvirtuoos Willem Noske, voor een zeer krijgshaftige schare "Tijgers" in de kampementscantine op Djatingaleh en enkele uren daarna, om precies te zijn te 07.09 uur in de morgen van 21 Juli 1947, weerklonk het eerste salvo van de Artillerie. De Actie was begonnen en twee compagnieën van het Bewakings-Bataljon. . . . 3-7 R.I. trokken kort daarna mee de demarcatieline over. . . . richting Oengaran en verder. . . .

En dat de mannen van de 3e en 4e Compagnie het zeer goed "deden" wist men al spoedig, want op de 22e Juli werden al deze knapen naar voren geschoven en kreeg de 3e Compagnie de opdracht de plaats Bedono, beter bekend als "de Koffiepot", ten Z.W. van Ambarawa, te veroveren en te bezetten. Dit geschiedde zonder eigen verliezen. Tussen Bawen en Salatiga kreeg de 4e Compagnie de opdracht om de voor de energie-voorziening van bijna geheel Midden-Java uiterst belangrijke krachtcentrale "Djelok" (beter bekend als de Toentang-centrale), zo mogelijk onbeschadigd, te veroveren en te bezetten en deze zo spoedig mogelijk weer in vol bedrijf te doen stellen. Enige lichte tanks van Vechtwagens-3 onder commando van de 1e Luit. Ogterop hadden bij verrassing de belangrijke, door de vijand zwaar ondermijnde, verkeersbrug in de grote verkeersweg vlak bij de centrale genomen en veiliggesteld, maar het was het Peloton onder commando van de Res. 1e Luit. A. E. Schotman van 4-3-7 R.I. dat de centrale binnendrong en door kalm en tactisch optreden de ontzaglijke hoeveelheden voor vernietigingsdoeleinden klaargelegde springstoffen onschadelijk wist te maken en, nadat de machines slechts ongeveer een kwartier hadden stilgestaan, de krachtbron weer volledig in bedrijf deed stellen.

Van grote betekenis was het spontane bezoek aan 4-3-7 R.I., dat de Brigadecommandant, kort na de verovering van Djelok, bracht en de waarderende woorden die Kolonel D. R. A. van Langen via Kapt. Holtkamp toen tot de mannen van de 4e Compagnie heeft gesproken deden deze mannen zeer veel goed en vervulden hen met gerechtvaardigde trots.

Intussen was de beveiliging van de stadssector Semarang toevertrouwd aan de achtergebleven onderdelen van 3-7 R.I. en aan het pas opgerichte Bataljon Indonesische vrijwilligers uit Semarang en omgeving, "Bewaking-V" geheten, een onderdeel, dat op K.N.I.L.-leest geschoeid was, doch te kampen had met een groot gebrek aan kader en onvolledige uitrusting. Desondanks deden deze vrijwilligers op vaak lofwaardige wijze hun plicht, ook al waren zij nauwelijks getraind en nog te weinig ervaren in de omgang met de Britse wapens en uitrusting.

Tijdens de gehele duur van de Actie is echter geen enkel incident van belang in de stad voorgevallen, maar daar men rekening moest houden met een even-

tuele subversieve reactie werd de 4e Compagnie op 23 Juli weer teruggezonden naar Semarang, waar een legering aan de Pendrikan ("Maleise" verbastering van Prins Hendriklaan) in gereedheid werd gebracht. Ook de 3e Compagnie werd uit de eerste lijn teruggenomen en van Bedono naar Oengaran gedirigeerd, om daar deze plaats en de zeer wijde omstreken te zuiveren en te beveiligen. Op 29 Juli hadden wij in die sector onze eerste gesneuvelde, soldaat C. Verwey, te betreuren.

Nadat plaatsen als Salatiga en Ambarawa door de "Tijgers" waren bezet, werd de sector Semarang ook naar andere zijden uitgebreid. Op 29 Juli braken het kort tevoren gearriveerde Bataljon 4- Garde Regt. Prinses Irene en I- R.S. door de vrij hardnekkig verdedigde T.R.I.-linie ten Oosten van Semarang en bezetten Mranggen. Het zo lang belaagde Slachthuis en de daarbij gelegen Veda-stellingen aan de Oostrand van de stad konden eindelijk ruimer "ademhalen"! Kort voor deze actie was op 27 Juli Semarang opgeschrikt door een licht lucht-bombardement. . . . door een vermoedelijk Japans vliegtuig van zeer oud model. Enkele Indonesiërs in een kampong bij het Havencomplex lieten hierbij het leven. Op diezelfde dag werd door I-R.S. en de mobiele Storm-Afdeling van de Brigade een stoot uitgevoerd langs de grote weg naar Demak, waarbij Poerwosari, ongeveer 4 km Oostelijk van de demarcatielijn gelegen, werd bezet.

Aan het Westfront kwam 2-6 R.I. in actie en bereikte op 29 Juli Kaliwoengoe, zonder noemenswaardige tegenstand ondervonden maar wél veel spontane sympathie-betuigingen van de bevolking ontvangen te hebben. Onmiddellijk namen de 1e en 2e Compagnie van 3-7 R.I. de zuivering en bewaking van deze sector over en op die dag waren ook beide Compagnieën in Kaliwoengoe gelegerd, de 1e Compagnie in het Oostelijke deel van de plaats in enkele grote Javaanse huizen en de 2e Compagnie in de totaal leeggehaalde suikerfabriek in het Westelijke deel. Hier werden, bij de zuivering van de naaste omtrek van Kaliwoengoe door een patrouille van de 1e Compagnie, de eerste vuurwapens op de vijand buitgemaakt. . . . 8 karabijnen!

Op 1 Augustus 1947 nam de 1e Compagnie zonder veel tegenstand, vanuit Kaliwoengoe oprukkend in Westelijke richting, de bruggen over Kali Bodri bij Blanten en betrok een legeringsgebouw te Gemoeh, ten Z. van Kendal, uitgezonderd één Peloton onder commando van vaandrig J. C. Bakker, dat op een kleine overdekte pasar in een meer Oostelijk gelegen kampong bij een kleinere, maar voor de verbindingen niet minder belangrijke brug over de Kali Bedo werd "gelegerd" . . . .

Maar de 5e en — wéér — de 4e Compagnie zouden ook worden "uitgeschoven" en wel op 30 Juli — toen zij met de overste Koeman en de aalmoezenier van Vroonhoven voorop via Persilan vanuit Semarang oprukten naar de nauwelijks door I-R.S. gezuiverde plaatsen Midjen en Tjankiran in de sector Z.W. van Semarang, gelegen tussen de inmiddels bezette gebieden van Kaliwoengoe en de N.W.-hellingen van de Oengaran. De 4e Compagnie bezette het het verst in

vijandelijk gebied gelegen kruispunt Tjankiran en de mannen konden daar weer eens een staaltje aanschouwen van de toepassing der republikeinse "verschroeiide-aarde-politiek", daar de rubberfabriek aldaar volkomen verwoest was en de aanplant volledig vernield door het omhakken of zéér diep insnijden van de jonge rubberbomen.

Op 2 Augustus 1947 werd de 2e Compagnie van Kaliwoengoe naar de Toentang-centrale overgeplaatst (wéér verhuizen...!) in het kader van de meer gecentraliseerde taak van ons Bataljon, dat kort daarna in de Sector Ambarawa zou gaan opereren. In dit verband moest ook de overplaatsing van de 1e Compagnie uit de sector Kaliwoengoe naar Giri-Sonta, halverwegen aan de weg Oengaroen-Bawen, worden gezien.

Op 4 Augustus werden, ter afronding van het Z.W.-gebied van Semarang, de 4e en 5e Compagnie resp. vanuit Tjankiran en Midjen verplaatst naar Bodja en Tanggoelalangan. In deze laatste kleine kampong nabij een djati- en rubberonderneming gelegen, bleek niet voldoende legeringsruimte aanwezig en werd voor het eerst in legertenten gebivakkeerd.

Het behoeft weer geen betoog, dat de diverse Stafdiensten van 3-7 R.I. met hun beperkte middelen wel een zeer zware taak hadden bij de uitvoering van hun opdrachten langs zó lange verbindingswegen en bij zich zó dikwijls voordoende verplaatsingen. Maar de zaak draaide, al zal er wel eens min of meer gemopperd zijn op het wat lang uitblijven van stormlantaarns (Giri-Sonta), extra dekens (Toentang-centrale), aanvulling van de bier- en limonadevoorraad in de geïmproviseerde Compagniescantines (Bodja) of vervanging van ingeleverde lekke, of aan flarden gereden jeep-banden (Oengaran). Maar de voeding en de munitie waren immer op tijd en in meer dan voldoende mate bij de onderdelen aanwezig en zelfs kwam er een klein NIWIN-front-cabaret, o.m. met Henk Stuurop enige accordeonisten en acrobaten, op tournee langs de verschillende posten. Zo waren zij óók aanwezig in het schietbivak Soemowono — waarheen de 2e Compagnie inmiddels op 6 Augustus was overgeplaatst — vlak ná een grote zuiveringsactie in het ten Zuiden van dat kamp gelegen heuvelgebied. Aan die actie, waarbij 1-R.S. helaas 3 doden te betreuren had, maar waardoor een goed gedisciplineerde vijandelijke eenheid onder commando van Jappen was verdreven, hadden ook 2 Pelotons van 3-7 R.I. meegedaan en deze jongens vergaten diezelfde avond hun vermoeidheid toen ze — nog in tijgeroverall — de verrichtingen konden gadeslaan van bedoeld gezelschap, dat op een snel geïmproviseerde "Bühne", bij het licht van auto-koplampen en stormlantaarns, zijn beste beentje voorzette!

Maar toen was de eigenlijke 1e Politiële Actie al bijna twee dagen daarvóór beëindigd en had óók ons Bataljon bewezen, niet in het minst onder te doen voor de andere onderdelen van de T.-Brigade. De vuurdoop was achter de rug en met meer vertrouwen dan vóór die Actie zag men de komende — zwarte — tijden tegemoet.

ZUIVERING VAN DE SECTOR AMBARAWA

DE algemene situatie onmiddellijk na de Politiële Actie was in Midden-Java zó, dat de W-Brigade te Semarang (en naaste omgeving) verbleef en de T-Brigade om de Rawa-Pening, een meer van vulkanische oorsprong en gelegen tussen de massieven van de "dode" Oengaran, de Telomojo en de Meraboe. Het gebied ten Westen van Semarang werd gecontroleerd door 4-6 R.I., en het vlakke kustgebied ten Oosten van de stad door 4-G.R. Prinses Irene.

De 4e en 5e Compagnie van 3-7 R.I. werden verplaatst naar de Sector Ambarawa in het gebied van de T.-Brigade, waar ons Bataljon, in nauwe samenwerking met het zuster-Bataljon 2-7 R.I., in het moeilijke gebied tussen de Z.-hellingen van de Oengaran en de N.-hellingen van de Telomojo een zuiverings- en pacificatie-opdracht kreeg uit te voeren. Ook de 2e Compagnie was reeds op 6 Aug. in dit gebied ingezet en bezette met twee Pelotons en de Compagnie-staf het Schietbivak Soemowono en met het resterende Peloton het plaatsje Bandoengan, halverwegen de kronkelige bergweg Ambarawa—Soemowono gelegen. Dit vrij koele bergoord op ong. 800 meter boven de zeespiegel was ééns het vacanteoord van Semarang geweest, evenals Kopeng, ten Z. van Salatiga op de N.-helling van de Meraboe, de meest Z.O.-post van de T.-Brigade.

Op 19 Augustus 1947 was 3-7 R.I. als volgt verspreid gelegerd:

Bataljonsstaf

Staf-Compagnie

te Ambarawa, resp. in een gebouw aan de Aloon-Aloon en in het oude Fort Willem I, dat bij de Jappen als interneringskamp voor Europeanen in gebruik was geweest.

1e Compagnie te Bedono (de "Koffiepot"), zoals uit de "roepnaam" al bleek, een koffie-onderneming, gelegen aan de weg Ambarawa—Mangelang.

2e Compagnie twee Pelotons in het Schietbivak Soemowono, (ong. 1100 meter boven de zeespiegel) en één Peloton te Bandoengan.

3e Compagnie te Oengaran, o.a. ter beveiliging van de belangrijke verbindingsweg Semarang—kruispunt Bawen.

4e Compagnie met twee Pelotons te Banjoebiroe, ong. 4 km ten Z. van Ambarawa gelegen, langs de weg die zich aldaar tussen de Rawa-Pening en de uitlopers van de Telomojo doorwong, en één Peloton vooruit- (of liever: omhóóg-) geschoven op de N.-helling van laatstgenoemde vulkaan, nabij de bergkampong Kembangan.

5e Compagnie te Ambarawa (Fort Willem-I.).

Zoals reeds eerder gemeld was de Res. 1e Luit. G. A. v. Apeldoorn kort te voren van Welfare-Officier Inlichtingen-Officier "geworden" en tekende in deze nieuwe hoedanigheid dus de dagelijkse opgaven van te lopen patrouilles, e.d. met het gevolg dat de mannen van de "Koffiepot", Banjoebiroe en óók die uit Ambarawa, na hun terugkeer van een afmattende tocht van om en nabij 25 km door

Wat wij zelden zagen.... !

heuvelachtig terrein, hun bezwete voorhoofden afwisten met een wat wrange verzuchting over "Welfare-patrouilles". Ja, de soldatenhumor is en was – gelukkig maar – immer ad rem en raak!

De T.R.I.-groepen bleken op fanatieke en vrij deskundige wijze geleid te worden, waaraan de aanwezigheid van diverse Jappen zeker niet vreemd geweest zal zijn. Zo werden onze kampementen te Bedono en te Soemowono meerdere malen "getracteerd" op nachtelijke beschietingen, waarbij de vijand zelfs 3"-mortieren en zware mitrailleurs gebruikte. Dat de bezetting op deze posten op den duur de gevolgen van diverse slapeloze of gebroken nachten aan den lijve ging voelen, bleek o.m. uit de toenemende nervositeit van de mannen. Opvallend was echter dat geen enkele militair tengevolge van dergelijke beschietingen het leven heeft verloren of zelfs maar gewond is geraakt.

Helaas geschiedde dit wél tijdens een patrouille van een Peloton van de 1e Compagnie, dat onder commando van de Res. 1e Lt. M. Daling in het vóórterrein van de "Koffiepot" door een vijandelijke vuuroverval werd verrast op 29 Augustus 1947. Twee soldaten sneuvelden, t.w. J. Kooper en A. J. Herwijnen. Het stoffelijk overschot van laatstgenoemde kon door het blijvende vijandelijke vuuroverwicht niet worden meegenomen, hoewel hiertoe, o.a. door de soldaatziekenverpleger J. H. Meyer, zeer moedige pogingen werden ondernomen. Eerst enige maanden na de Tweede Politiële Actie werd te Magelang het graf van Herwijnen opgespoord. De toenmalige Plaatselijk Militair Commandant van Ambarawa, de S.M.I. Th. G. J. Koesen (voordien onze bataljons-administrateur), had hierin een groot aandeel. Na de identificatie werd onze kameraad met militaire eer herbegraven op het Ereveld te Semarang en zijn oude strijdmakkers van de, in 1949 niet meer bestaande, voormalige 1e Compagnie stonden aan zijn groeve.

Langzamerhand was het wel zeer duidelijk geworden, dat ons "Bewakings-Bataljon" ondersteuningswapens behoefde en – zoals reeds gemeld – werd toestemming verkregen om op 1 September 1947 een beperkte "O.C." (Ondersteunings-Compagnie) op te richten. Deze O.C. kreeg om te beginnen 4 zware mitrailleurs

Een patrouille van de 2e Cie. op marsch

Veldversterking bij Soemowono

Vickers MMG, 4 mortieren van 8 en enkele brenguncarriers. Het personeel moest aan de vijf tirailleurcompagnieën worden onttrokken, iets dat in zeer ernstige mate het toch al zo nijpende onderbezettingsprobleem vergrootte. Res. 1e Lt. A. E. Schotman werd commandant, Vaandrig J. C. Vos werd aan hem toegevoegd. De T.R.I.-groepen in het gebied tussen Soemowono en de "Koffiepot" bleven echter hardnekkig en aggressief, zodat besloten werd het Peloton te Bandoengan aan te trekken op het Schietbivak, opdat de 2e Compagnie aldaar volledig zou zijn en de beveiligings- en zuiveringspatrouilles intensiever dan voorheen zouden kunnen worden gelopen.

S.M.I. J. de Groot met zijn Peloton van 5-3-7 R.I., bezette daarop de belangrijke tussenpost Bandoengan opnieuw.

Toch zou op de smalle en kronkelige bergweg tussen deze plaats en het Schietbivak op 6 September nog een vijandelijke guerrilla-actie voor enkele mannen van de 2e Compagnie noodlottig worden. Een groep van 4 man keerde in de middag per truck van een beveiligingsopdracht terug. Zij hadden een lijnploeg aan de A.N.C.E.M. beschermd tijdens een inspectie van de telefoonverbinding Ambarawa—Bandoengan—Soemowono, en keerden terug naar het kampement Soemowono na de Indonesische telefoon-mensen te Ambarawa te hebben afgezet. Op nog geen 2 km van het Schietbivak, bij een onoverzichtelijke driesprong in de kampong Soemowono, moest de chauffeur plotseling stoppen voor een klaarblijkelijk kort te voren opgeworpen versperring van kasten, banken en stoelen uit de nabijgelegen, verlaten huisjes. Dit stoppen was, naar later bleek, een grote fout, want nauwelijks waren de mannen uit de truck gekomen om de versperring snel te verwijderen, of uit een op zeer korte afstand gelegen bamboe-bosje werd onmiddellijk een hevig automatisch vuur op hen geopend. Korporaal J. van Kampen en soldaat C. H. R. Jansen werden gedood en de beide anderen zwaar gewond. Eén van de gewonden bleek later door liefst 6 kogels getroffen te zijn en toch heeft hij het leven er bij afgebracht.

Direct werd vanuit het Schietbivak, waar men het schieten had gehoord, een hulp-patrouille ter assistentie gezonden, doch slechts één der aanvallers kon op zijn overhaaste vlucht worden neergeschoten. Dat er afdoende maatregelen werden getroffen om te voorkomen, dat herhalingen van dergelijke hinderlagen in

de vrijwel onbewoonde kampong zich weer zouden kunnen voordoen, heeft wel geen nadere verklaring.

Nauwelijks was men enigszins bekomen van de onvermijdelijke algemene neerslachtigheid, veroorzaakt door bovenbeschreven verliezen, of in de nacht van 7 op 8 September 1947 ondernam de vijand een, blijkbaar gecoördineerde, aanval op het Schietbivak en op de rand van Ambarawa. De aanval op Soemowono was verreweg de gevaarlijkste daar nu een groep van naar schatting 100 man het niet alleen bij een beschieting liet, maar óók tot aan de prikkeldraadversperring om het Schietbivak wist door te dringen. . . . De kogels vlogen van alle kanten door en over het kampement. . . . Ja, zelfs enige grote kookpotten in de Compagnie-keuken moesten het ontgelden. . . .

Onmiddellijk trok Majoor v. d. Kallen er met een deel van zijn mannen op uit om de vijand buiten het kamp op te zoeken en te verdrijven. Het gevolg was, dat deze zich langzaam (maar hardnekkig verwerend) steeds verder van het Bivak zag gedrongen worden. Er werden geen verliezen geleden, óók niet toen in de daarop volgende morgen bleek, dat er enkele mijnen in de weg Bandoengan—Soemowono waren gelegd, klaarblijkelijk om eventuele versterkingen, die naar Soemowono zouden worden gedirigeerd, op te houden. . . .

Ook had de Oost-rand van Ambarawa in die nacht onder een kort vijandelijk mortiervuur gelegen, dat echter geen enkele schade had berokkend aan het legeringsgebouw of aan het materieel van het detachement Vechtwagens, dat kennelijk het doel van deze beschieting was geweest. Ook hier verdween de vijand "spoorlags" toen onze patrouilles uitrukten.

Bergsawahs

PACIFICATIE VAN REGENTSCHAP DEMAK

Op 11 September 1947 werd het z.g. Oostelijke Front van Semarang door 3-7 R.I. van 4-G.R. Prinses Irene overgenomen. Hierdoor was ons Bataljon in het ressort van het toenmalige Basis-Commando Semarang gekomen, dat destijds onder de bevelen stond van de Lt.-Kol. KNIL B.D. de Vries.

Op 11 September werd de dislocatie van ons Bataljon als volgt.

In de voorste lijn:

te Goeboeg: De Bataljonsstaf, 3-3-7 R.I. en O.C.-3-7-R.I.

te Dempet: 4-3-7 R.I., en

te Demak : 2-3-7 R.I.

In Reserve :

te Mranggen: 1-3-7 R.I.

te Semarang: 5-3-7 R.I. (in het Slachthuis)

en Staf. Cie.-3-7 R.I. (Siranda, Van Hogendorpstraat en "Show-room" Bodjong).

De toestand was zó, dat al spoedig een aantal Pelotons van 5-3-7 R.I. voor een nachtelijke zuiveringsactie aan de Oost-rand van Demak, ter versterking van de 2e Compagnie, moest aanrukken; dat het wegvak Dempet-Goeboeg "bloed-link" werd geacht en alleen bij daglicht en dan nog in klein convooi bereden kon worden, terwijl in de plaatsen Demak, Dempet en Goeboeg op de meest onverwachte momenten nog door vijandelijke schutters werd geschoten, soms op passerende trucks met onze mannen er op, soms op Javaanse burgers die men verdacht van samenwerking met de "Belanda's". Neen "fris" was de situatie niet en het bleek noodzakelijk om reeds dadelijk lange en zeer vermoeiende patrouilles ter sterkte van een Peloton het vóórterrein in te zenden om eindelijk eens te weten te komen hoe de dislocatie van de T.N.I.-onderdelen en wat hun sterkte ongeveer was.

De mannen van de 1e Compagnie uit Mranggen hadden als "Reserve" een zeer groot aandeel bij deze patrouilles en moesten vaak op trucks de ellendige slechte weg Mranggen-Goeboeg afleggen om in het lage, zeer moerassige, vóórrrein van Dempet en Goeboeg hun onmisbare en zeer gewaardeerde steun aan onze vóór-compagnieën te geven. Ja, die Pelotons, aangevoerd door vaandrig J. C. Bakker en door de sergeanten R. Mik en C. Kervink, hebben toen menig blubber-kilometertje "gevreten".

De vijand kreeg steeds meer ontzag voor deze — voor hen — nieuwe K.L.-troepen en vermeed al gauw iedere gevechtaanraking in het open veld om zich in toenemende mate toe te gaan leggen op de guerrilla-strijdwijze. Hierbij werd door hen de vorming en activiteit van z.g. Barisans Terpendem ("ondergrondse"

Een der „badkamers” van Demak

strijdgroepen tussen en achter onze posten) zeer bevorderd, terwijl zij het gevreesde landmijnen-wapen meer en meer gingen toepassen. Nog in sterkere mate dan in de Sector Ambarawa zou ons Bataljon juist door deze verraderlijke strijdmiddelen gedwongen worden felle tegen-acties te gaan ondernemen.

In het kader van één dezer acties ten N.O. van de post Dempet zou de Bataljons-Commandant, Lt. Kol. J. M. Koeman, zich op 22 September 1947 per brenguncarrier, bestuurd door de commandant van het carrier-peloton van de O.C., de vaandrig J. C. Vos, van de commando-post te Goeboeg naar Dempet begeven. Ongeveer halverwegen, ter hoogte van de driesprong van landwegen, bij de later berucht geworden kampong Wareng, reed deze carrier op een landmijn, waarbij de overste op slag gedood werd. De andere inzittenden van de zwaar vernielde carrier, t.w. de vaandrig Vos en de soldaten Woudsma en Veenkamp, kwamen er ogenschijnlijk met zeer lichte verwondingen af. Later zou blijken dat vaandrig Vos nog lang nadelige gevolgen hiervan zou ondervinden.

Het stoffelijk overschot van de geliefde en diep-betreurde Bataljons-Commandant werd op 23 September 1947 met militaire eer op het Ere-veld aan het Tillemaplein te Semarang ter aarde besteld.

In de avond van die dag arriveerde reeds Majoor C. M. Schilperoord, voordien plaatsvervangend-Bataljonscommandant van 1-R.S., om het commando over 3-7 R.I. op zich te nemen. Dat deze nieuwe B.C. het in het begin lang niet gemak-

Lt. Kol. C. Schilperoord commandeert een actie

kelijk had, behoeft wel geen nadere verklaring wanneer men zich zo langzamerhand de tweeslachtige organieke organisatie van ons "Bewakings-Gevechtsbataljon" heeft kunnen realiseren, nog afgezien van de gedeprimeerde stemming in het onderdeel, veroorzaakt door het verlies van de Bataljonscommandant en de toenemende vijandelijke activiteit. Majoor Schilperoord pakte echter de zaken onmiddellijk op de hem eigen doortastende wijze aan en "plande" een effectievere dislocatie van de verschillende compagnieën, een herziening van de diverse leidinggevende functies en een concentratie van de Staf-diensten. De oude situatie was echter nog gehandhaafd, toen in de zeer vroege morgen van 29

September 1947 door een fanatieke groep Hizboellah-strijders, gesteund door enkele tientallen T.N.I.-militairen, een aanval werd ondernomen op het legeringsgebouw van het toenmalige 2e Peloton van de 3e Compagnie in het centrum van Goeboeg gelegen. Deze verrassende aanval werd met gevoelige verliezen voor de vijand resoluut afgeslagen. Majoor Schilperoord, die als het ware in zijn commando-post "wakker werd geschoten", was direct na het afslaan van de aanval ter plaatse en kon met eigen ogen vaststellen, dat die knapen van 3-7 R.I. er heus wel "enige kaas" van hadden gegeten.

Op 30 September voltrokken zich de diverse veranderingen, zoals de nieuwe B.C. die had uitgestippeld en werd, als voornaamste gevolg hiervan, de 5e Compagnie opgeheven met de wel zeer grote onderbezetting. De mannen van deze compagnie werden verdeeld over de overige vier tirailleur-compagnieën, die hierdoor een welkome en hoogst noodzakelijke personeels-aanvulling kregen. Al bleef de band tussen de mensen van de "oude" 5e Compagnie in het begin sterk levend, naarmate de tijd verstreek gingen zij zich geheel één voelen met hun kameraden van de onderdelen, waarbij ze waren ingedeeld.

De dislocatie was op 1 October 1947 als volgt:

Bataljonsstaf plus Staf Compagnie te Demak.

2e Compagnie + 1 sectie zw. mitr. + 1 sie. 3" mrtn. te Demak.

Compagniestaf-O.C. te Demak.

3e Compagnie + 1 stk. zw. mitr. + 1 sie. 3" mrtn. te Goeboeg.

4e Compagnie + 1 stk. zw. mitr. te Dempet.

1e Compagnie (in reserve) te Mranggen.

In de hogere commando-voering hadden zich de volgende mutaties voltrokken: Plaatsverv. B.C. was geworden Res. Majoor W. M. M. Hasenbos (ex-C. 3-3-7 R.I.), Res. Majoor J. v. d. Valk (ex-Pl.v.v. B.C.) was overgeplaatst naar Salatiga, waar hij belast werd met het Plaatselijk Militair Commando.

De Res. 1e Lt. W. Pluygers (ex-Pel. C. bij 2-3-7 R.I.) was commandant geworden van de 2e Compagnie, na het vertrek van Res. Majoor Mr. W. A. M. v. d. Kallen wegens vervroegde repatriëring.

Res. Majoor J. Hendrichs (ex-C. 5-3-7 R.I.) werd de nieuwe commandant van de 3e Compagnie te Goeboeg en de Res. 1e Lt. D. N. v. Wijk verving de Res. 1e Lt. J. v. d. Streek als Luitenant-Adjutant, wegens ziekte van laatstgenoemde. Reeds in Ambarawa was de Res. 2e Lt. H. J. van Dam belast met de functie van Welfare-Officier en hij kreeg ook de Sport en de Vorming in het Bataljon onder zijn verantwoordelijkheid, uiteraard met het daarvoor benodigde personeel, zoals b.v. de sergeanten-sportinstructeurs J. ten Have en H. van Ee.

Onder leiding van de nieuwe Bataljonscommandant werden de tanden op elkaar gezet voor een reeks van zuiveringsacties, die noodzakelijk waren daar de vijand zich nog immer dicht op onze voorste lijn bevond en zich niet onbetuigd liet met het leggen van mijnen, beschieten van kampementen, e.d. Er werd zelfs een drietal KNIL-Officieren bij ons Bataljon gedetacheerd om, waar nodig, de tactische leiding over te nemen en steeds adviezen te verstrekken.

Vissers keren terug in Moro-Demak

Onder leiding van één dezer officieren had op 2, 3 en 4 October 1947 de eerste méérdaagse Compagnies-actie plaats in het gebied ten Z.O. van Goeboeg. Het verdient zeer zeker ook vermelding dat juist in deze periode de bijzondere verdiensten van de reeds in December 1946 bij 3-7 R.I. ingedeelde "tropenadviseurs", sergeanten van het KNIL, zoals Vegelin, Cortenbach, Stämpfli, Bokma en Smit, naar voren kwamen. Zij bleken onmisbare krachten bij het verzamelen van belangrijke inlichtingen, het werven van enigszins betrouwbaar Indonesisch personeel en, last but not least, als tolk. Ook een tweetal Indo-Europese soldaten, van het Bataljon Bewaking-V, bij ons onderdeel gedetacheerd, werden zeer gewaardeerde wapenbroeders, met name bij de Bataljons-Inlichtingendienst. Ja, bij "de I.D." werd in die dagen extra hard aangepakt en de stroom van arrestanten, verdacht van spionage, sabotage en "lidmaatschap" van de T.N.I., nam met de dag toe. Er moest ook drastisch worden ingegrepen, dat bleek wel toen al spoedig een vrij grote ondergrondse strijdgroep (Barisan Terpendem) in Dempet kon worden opgerold. . . .

Op de kleinere zijwegen en vooral in het z.g. "niemandland" waar zowel onze patrouilles als die van de T.N.I. vrij regelmatig kwamen, werden nogal eens vijandelijke mijnen aangetroffen tijdens grotere of kleinere zuiveringsacties. In enkele gevallen reden onze voertuigen op zo'n verraderlijke tot anti-tankmijn omgebouwde vliegtuigbom of artilleriegranaat, zoals een ambulance-auto afkomstig uit Semarang op de weg Demak—Gadjah nabij de grens-kampong Seda-Lor. Dit gebeurde op 7 October 1947 en gelukkig bleef de schade beperkt tot de wagen-zelf.

Helaas was dit niet het geval tijdens een zuiveringsactie ten Oosten van Wareng, toen een brenguncarrier op een mijn reed, waarbij Sergt.O.V.W. H. Logmans van de 3e Compagnie zwaar gewond werd. Bedoelde actie was er in hoofdzaak op gericht om het gebied tussen Dempet en Godong te zuiveren, opdat de beruchte driesprong van wegen bij Wareng niet zo gemakkelijk bereikbaar zou blijven voor de 's nachts opererende vijand. Op die 11e October is er door de pelotons van de 4e en 3e Compagnie hard gezwoegd door het drassige terrein, terwijl de mortieristen en mitrailisten van de O.C. vooral langs de wegen Dempet—Tompe—Godong en Wareng—Boeloe—Godong menigmaal vuursteun moesten verlenen. De sergeant C. Kervink, die met zijn Peloton van de toenmalige 1e Compagnie ten Z. van laatstgenoemde weg omsingeld dreigde te worden, was tenminste wat blij dat hij "uit de blubber" kon geraken, nadat de door hem verzochte mortierbeschieting de herconcentratie en de terugtrekkende beweging van zijn groep had mogelijk gemaakt. De mannen van de Verbindingsafdeling met hun 18- en 38-sets raakten ermee vertrouwd om tijdens acties de onontbeerlijke radiocontacten met de actie-leider en met de vuurbasis te onderhouden en op den duur werden de moeilijkheden op dit gebied steeds kleiner door o.m. zelf-gevonden technische verbeteringen en, door de practijk, steeds effectievere tactische toepassingen. De soldaten-ziekenverplegers kregen door dergelijke acties

....Altijd weer hetzelfde....

en patrouilles een routine, die de mannen het grootste vertrouwen gaf in het functioneren van de medische dienst van ons Bataljon. Vooral te velde bleek dokter Wolffensperger een uitnemende leider van zijn mensen en in enkele gevallen bleek hij zelfs goed om te kunnen gaan met de Vickers. Het was dan ook zeer te betreuren dat de wankelende gezondheidstoestand van deze enthousiaste Officier van Gezondheid hem ertoe noopte enige tijd rust en verpleging te gaan genieten te Semarang. Achtereenvolgens werd hij vervangen door de Officieren v. Gezondh. I Mink en Nolen. Eerstgenoemde was nauwelijks te Demak gearriveerd of hij moest zijn geneeskundige hulp verlenen bij een noodlottig mijnongeval dat in de nacht van 18 op 19 Oct. bij de driesprong te Wareng plaats had. De toedracht van het noodlottig gebeuren in die nacht was in grove trekken als volgt. Majoor Schilperoord had, behalve over zijn eigen Bataljon, eveneens het tactisch commando over de dubbelcompagnie van Bewaking-V, die te Kedoengdjati gelegerd was. Deze plaats was gelegen op ongeveer 15 km ten Z. van Goeboeg in het heuvelgebied dat aldaar dicht met djatibossen was overdekt. De "officieuse" demarcatielijn in die buurt volgde de Kali Toentang, die de kleine plaats ten O. begrenste. Het behoeft dus wel geen betoog dat de vijand juist op deze plek zijn nachtelijke activiteit ontplooidde, doch immer zonder enig succes. Die bewuste avond echter werd via de radio om assistentie verzocht daar er toen een grootscheepse aanval dreigde van drie zijden. Enige carriers van de O.C. te Demak werden daartoe te ong. 21.00 uur naar Kedoengdjati gedirigeerd. De Bataljonscommandant was tevoren reeds met zijn Lt. Adjudant en de Kapt.-KNIL A. v. Zuuren alsmede zijn chauffeur per jeep naar Goeboeg gereden (omdat daar rechtstreeks radiocontact mogelijk was met de bedreigde plaats) om enkele aanwijzingen te geven en inlichtingen in te winnen. Te ong. 21.45 uur hoorden de mannen van de 4e Compagnie te Dempet een hevige explosie in Zuidelijke richting en een onmiddellijk uitgezonden patrouille constateerde al spoedig dat één der carriers, die op weg naar Kedoengdjati waren, nabij Wareng op een mijn was gereden. Het bleek dat de bezetting van het getroffen voertuig geheel was uitgeschakeld. De Korporaal A. Kranenburg en de soldaat D. Veenkamp hadden het leven gelaten, terwijl de overige twee inzittenden gewond waren.

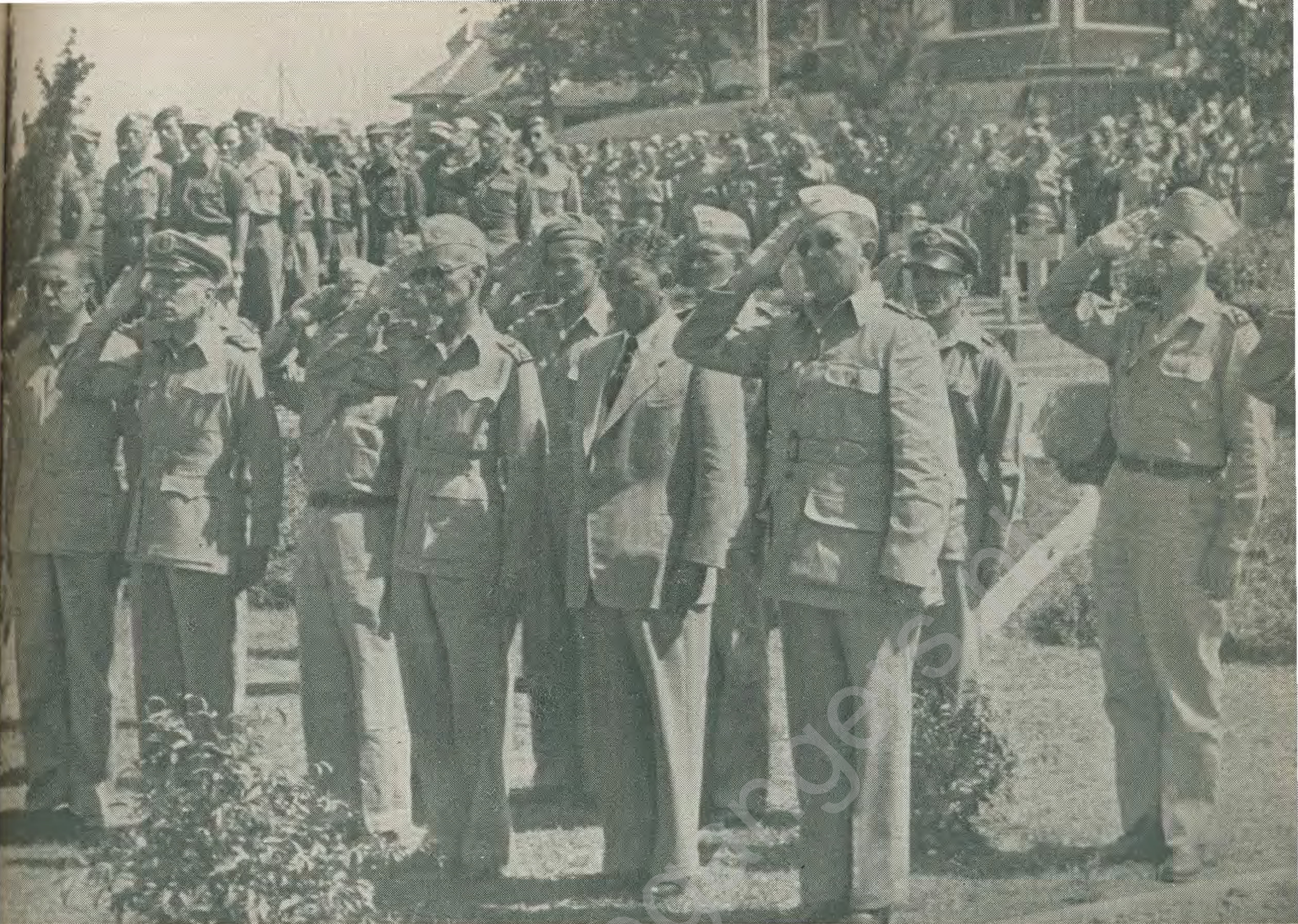
Men was nog nauwelijks enigszins bekomen van deze gebeurtenissen of de eerste berichten over een vermoedelijk tweede ongeval op ongeveer dezelfde plaats kwamen door. In Demak werd men ongerust over het lange uitblijven van de jeep uit Goeboeg, die zelfs Dempet niet gepasseerd bleek te zijn. Patrouilles gingen wéér uit zowel vanuit Dempet als vanuit Goeboeg en midden in de nacht stelde men vast dat een tweede vijandelijke mijn nieuwe slachtoffers had gemaakt. . . . Te 22.30 uur was de jeep van de B.C., 100 meter ten N. van de verongelukte carrier, volledig vernield. De Res. 1e Lt. D. N. v. Wijk was op slag gedood, de Kapt. A. v. Zuuren en soldaat H. de Vos werden zwaar gewond, terwijl Majoor Schilperoord als door een wonder gespaard bleef en er met lichte verwondingen en een niet gevaarlijke shock van af kwam. De beide zwaargewonden overleden resp. op 20 October (soldaat H. de Vos) en op 25 October (Kapt. A. v. Zuuren) in het St. Elisabeth-Ziekenhuis te Semarang en menigeen zal in die dagen voor het eerst met wrange gevoelens geconstateerd hebben, dat men zelfs t.a.v. het verrichten van ter aarde bestellingen met militair eerbetoon en het bijwonen daarvan, van een zekere "routine" kon gaan spreken. . . .

De Bataljonscommandant werd ter observatie in het Hospitaal opgenomen. De Res. Majoor W. M. M. Hasenbos verving hem als B.C. terwijl het tactisch commando van het z.g. Oostfront Semarang tijdelijk in handen werd gelegd van de Res. Majoor D. v. d. Sleses, afkomstig van 4-6 R.I. en toegevoegd aan de Basiscommandant van Semarang. Dat men versterking van het Oostfront zeer nodig achtte, bleek wel uit het feit, dat de dubbelcompagnie 4-Bewaking V náást 4-3-7 R.I. te Dempet werd gelegerd en 5-Bewaking V naast 3-3-7 R.I. te Goeboeg. Te Kedoengdjati bleef 6-Bewaking V en Majoor v. d. Sleses koos zijn commandopost te Mranggen, waar toen nog 1-3-7 R.I., onder commando van Res. Majoor Moedt, vertoefde.

Op 4 November 1947 werd door de Basiscommandant, Lt. Kol. B.D. de Vries een reorganisatie van het Bataljon bevolen om het nog immer grote probleem van de onderbezetting te trachten te ondervangen. Er dienden te ontstaan: 1 Stafcompagnie volgens de bestaande organisatie en 1 Ondersteuningscompagnie van 100 man, die de naam van 5e Compagnie moest dragen en zoveel Tirailleurcompagnieën van 125 man als de overblijvende sterkte toeliet.

Als gevolg hiervan werden naast de Stafcompagnie en de 5e (O)-Compagnie 2 volledige Tirailleurcompagnieën (2e en 4e Compagnie) geformeerd, terwijl de 3e Compagnie ging bestaan uit de staf en twee pelotons. Diegenen, die lichamelijk, of qua moreel, niet volledig geschikt waren voor de velddienst, werden verzameld in de 1e Compagnie.

Nauw verbonden met deze hergroepering was een nieuwe sector-indeling van het Oostfront Semarang, waarbij het vak van 3-7 R.I. werd ingekrompen en de Zuidgrens werd gevormd door "horizontaal 10", een denkbeeldige lijn, die ten N. van Mranggen in West-Oost-richting liep en de weg Dempet-Wareng nabij de kampong Meteseh loodrecht sneed.

Plechtigheid op het Ereveld te Semarang. Op de voorgrond: Generaal-Majoor Meyer, C.B.-Div., Recomba van Midden-Java Angenent en Kolonel van Langen, C. T.-Brigade.

Wareng en Goeboeg werden bezet door het Indonesisch personeel van een der dubbelcompagnieën van Bewaking-V onder commando van de 1e Lt. KNIL Iken. De dislocatie van ons Bataljon werd na de terugkeer van de herstelde Majoor C. M. Schilperoord op 10 November 1947 als volgt:

- Demak: Bataljonsstaf.
                 Stafcompagnie.
                 2-3-7 R.I.
                 5-3-7 R.I., min de te Dempet en te Meteseh gedetacheerde Ost. wapens
- Dempet: 4-3-7 R.I.
                 4-Bewaking-V, onder commando van de s.m.i.-KNIL Moorman.
- Meteseh: 3-3-7 R.I. (Staf plus 2 pelotons).
- Batoe-Lor: 1-3-7 R.I. (ong. 30 man, incl. staf).

Door de vele en ingrijpende mutaties onder de Staf-Officieren, Compagnies- en Pelotonscommandanten is het hier de plaats om nogmaals een overzicht te geven

van de functie-verdeling, zoals die bij ons Bataljon in November 1947 was (te vergelijken met het soortgelijke overzicht bij de aankomst van 3-7 R.I. op Java, een jaar tevoren).

Bataljonscommandant: Majoor C. M. Schilperoord.

Plaatsverv. B.C.: Res. Majoor W. M. M. Hasenbos.

Luitenant-Adjutant: Res. 2e Lt. J. C. Bakker.

Cdt. Staf-Compagnie: Res. Kapt. M. J. J. Scheltinga (tevens M.T.O.)

Veldprediker: Kapitein H. S. Wassink.

Aalmoezenier: Kapitein J. F. v. Vroonhoven.

Verplegings-Officier: Res. 1e Lt. G. M. Sipman.

Inlichtingen-Officier: Res. 1e Lt. G. A. v. Apeldoorn (tevens Contact-Off.)

Officier van Gezondheid I: F. Nolen.

Betaalmeester: Res. 2e Lt. H. F. G. Verstappen.

Welfare-Officier: Res. 2e Lt. H. J. van Dam

(tevens Vormings- en Sport-officier).

Cdt. Verbindings-Afd.: s.m.i. A. Mentink.

Bataljons-Administrateur: Sergt. L. F. H. Kroeze.

Adm. Staf-Compagnie: s.m.a. J. H. A. Breurkens.

C.S.M. „ : s.m.i. v. d. Koelen.

d.d. Bataljons-Adjutant s.m.i. A. C. Meyer.

1e Compagnie (ong. 30 man):

Commandant: Res. 1e Lt. J. v. d. Streek.

Adm.: s.m.a. J. Taale.

2e Compagnie (compleet):

Commandant Res. 1e Lt. W. Pluygers.

Adm.: Sergt. G. Kaak.

Pelotonscdtn: Res. 1e Lt. M. Daling.

C.S.M.: s.m.i. H. F. Bouwman.

Sergt. C. Kervink.

Sergt. E. Appelboom.

3e Compagnie (Staf plus 2 pelotons):

Commandant: Res. 1e Lt. W. Oldenhof.

Adm.: Sergt D. de Wit

Pelotonscdtn: s.m.i. P. v. Efferen.

C. S. M.: Sergt. J. de Groot.

s.m.i. J. W. Schipper.

4e Compagnie (compleet):

Commandant: Res. 1e Lt. G. J. Wirtjes.

Pelotonscdtn: wmr. J. G. van Huizen.

Adm.: s.m.a. W. R. Landman.

s.m.i. R. Mik.

C.S.M.: Sergt. Polak.

Sergt. P. IJzerman.

5e Compagnie (O.C.):

Commandant: Res. 1e Lt. A. E. Schotman.

Adm.: s.m.a. D. Schuiling.

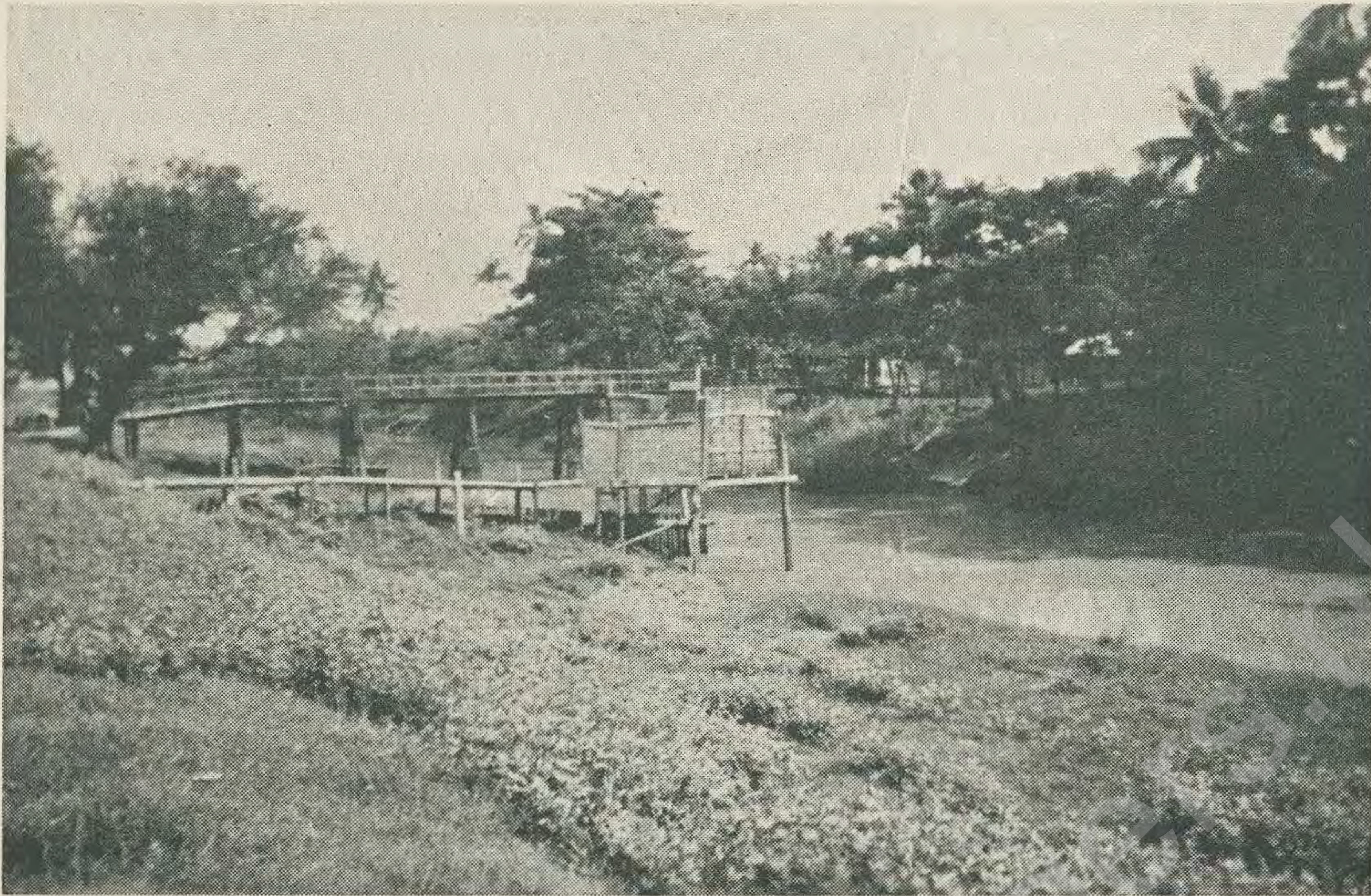
Cdt. Carrierpeloton: Sergt. Aalbrecht.

C.S.M.: s.m.i. S. v. Pelt.

Cdt. Vickerspeloton: s.m.i. Brusselers.

Cdt. Mortierpeloton: korp. O.V.W. Tops.

Cdt. Pionierpeloton: s.m.i. de Lepper.

Een belangrijk onderdeel van het kampement Dempet

In de maand November 1947 werden zware slagen toegebracht aan de vijand. Het leek of het Bataljon met een nieuwe offensieve geest was bezielde en een soort "wraak" wilde nemen op de zware voorafgegane maanden Augustus, September en October 1947. Op 6 November werden bij een zuiveringsactie ten N.O. en O. van Dempet bij Genting 26 man vijand gedood en 15 man krijgsgevangen gemaakt. De actie-leider, de Res. 1e Lt. W. Pluygers, ontving voor dit feit een tevredenheidsbetuiging van de Basis-Commandant Semarang.

Teneinde de beschietingen op het kampement te Dempet definitief te elimineren, werden te Pilangsari (ong. 5 km N. van Dempet aan de weg naar Demak) en te Koewoe (ong. 3 km N.O. van Dempet aan de weg naar Gadjah) tijdelijk staande patrouilles geplaatst met als resultaat, dat vanaf 20 November geen beschietingen en geen vernielingen van bruggen in de nabijheid van het kampement meer plaats vonden.

Vooraf de 2e Compagnie verzamelde in die dagen de lauweren voor ons Bataljon, want op 17 November werd ten N. van Weding wederom een vijandelijke patrouille vernietigd; 25 man werden gedood en één gevangen genomen.

Naar aanleiding van deze gevechtshandeling betuigde de toenmalige Commandant B.-Divisie, de Generaal-Majoor S. de Waal, de Res. 1e Lt. W. Pluygers en zijn mannen zijn tevredenheid.

Maar ook de mannen van de 4e Compagnie gingen steeds meer van zich doen

spreken, want op 20 November deden zij te Soeradadie 3 man en te Koewoe 1 man van de T.N.I. sneuvelen.

Op 23 en 25 November 1947 werden resp. 2 en 12 man vijand gedood tijdens patrouilles ten N.O. van Demak en op 26 en 27 November 1947 vonden ten O. van Dempet zuiveringsacties plaats met inzet van een batterij van de LUA onder commando van Kapt. Haas. In het kader van deze actie konden uitermate lastig bereikbare, en immer zeer onveilige, kampongs zoals Tompe, Strekan en Ngaribaja geheel worden gezuiverd, terwijl de vijandelijke plaats Godong, alwaar een Hoofdkwartier was gevestigd en vanwaar nog een vrij druk gebruikte spoorweg het republikeinse achterland inliep, zelfs door de LUA kon worden beschoten, naar later bleek zéér effectief, daar zowel het station als het genoemde Hoofdkwartier van de T.N.I. zwaar werden getroffen. Ook waren de personele verliezen van de vijand aanzienlijk geweest.

Door bovengenoemde reeks van successen bleek het niet langer nodig dat 4-Bewaking-V te Dempet bleef en op 3 December werd dit onderdeel dan ook teruggetrokken om elders en buiten het vak van 3-7 R.I. te worden ingezet. Het was te betreuren dat kort voor deze verplaatsing de sympathieke waarnemend Compagniescommandant, s.m.i.-KNIL Moorman, vrij ernstig gewond raakte tijdens een patrouille en vervangen moest worden door de Res. 1e Lt. KNIL J. Nortier. Maar 3-7 R.I. "draaide" in hetzelfde enerverende tempo door en op 8 December 1947 werd wederom door een patrouille van de 2e Compagnie, onder commando van de Sergt. C. Kervink, een opvallend succes geboekt in het door kali's doorsneden terrein ten W. van Weding, vlak bij de officieuze demarcatielijn. Van een vijandelijke groep werden 12 man neergelegd en de T.N.I.-Pelotonscommandant werd gevangen genomen.

Wachtmeester J. G. van Huizen (met zijn peloton van de 4e Compagnie) ruimde tijdens een nachtelijke sluippatrouille op 10 Dec. een vijandelijke wachtpost op in het "niemandslaan" ten N.O. van Dempet. Eén man vijand werd gedood. Intussen was in het gehele vak het St. Nicolaasfeest gevierd en de sedert kort van alle andere diensten vrijgemaakte "Swingende Zeventjes" hadden hun serie succesrijke "tournee's" langs de posten op verrassende wijze geopend. Het optreden van de Bataljons-Heilige, Sergt. van Nieuwenhuyzen, en zijn zwarte knecht, soldaat-chauffeur-bokser Gabel, bracht alom spontane vrolijkheid en de zo lang ontbeerde ontspanning.

Helaas moest op 13 December 1947 een noodlottig verdrinkingsgeval weer een schaduw werpen op de glans van de reeks militaire successen, daar sold. 1e kl. C. J. Zeiger van de 3e Compagnie tijdens een pelotonspatrouille bij het oversteken van de bandjirende Kali Totog bij Ngaribaja van een geïmproviseerd vlot viel en verdronk. De sold. Soetekouw, die eveneens te water was geraakt, kon door moedig initiatief van de korp.-O.V.W. W. J. Tops en sold. 1e kl. C. Rijkee worden gered. Op 14 December werd Sold. 1e kl. G. J. Zeiger te Semarang begraven.

Op 17 December vernietigde een peloton van 2-3-7 R.I., wederom onder commando van Sergt. C. Kervink, tijdens een gevechtaanraking aan het Gadjahkanaal, ten N.O. van kampong Lenkong, 6 man van de ALRI-troepen, waaronder een 2e Luit. en een sergeant. Sergeant Kervink mocht hiervoor een tevredenheidsbetuiging van de Basis-Commandant Semarang ontvangen, de derde in successie voor de 2e Compagnie!

En het laatste succes van het bewogen jaar 1947 werd op 30 December behaald door een patrouille van de 4e Compagnie.

Het tweede Kerstfeest in de Tropen was inmiddels gevierd en op een wel geheel verschillende wijze en onder totaal andere omstandigheden dan het eerste. Dit werd immers gevierd in 1946, toen we nog nauwelijks voet op Javaanse bodem hadden gezet. Ons Bataljon was toen nog bijna geheel geconcentreerd gelegerd in de roemruchte Würthemberg-kazerne en het hoogtepunt had bestaan uit een gezamenlijke maaltijd, waarbij officieren en de hogere onderofficieren de manschappen en lagere onderofficieren hadden bediend van de — voor die tijd van "cement" — werkelijk uitstekende gerechten. In de Decembertagen van 1947 was de voedselsituatie goed te noemen; onze koks hadden de nodige ervaring opgedaan v.w.b. het bereiden van Indische gerechten en allen hadden de rijstmaaltijden nu naar waarde leren schatten. Omdat het Bataljon toen geheel verspreid gelegerd was, werd op iedere post nu een Kerstdis aangericht, waarbij de koks in onderlinge wedijver getracht hadden elkaar op lofwaardige wijze de loef af te steken. Iedere Compagniescommandant had in de speciale sfeer van zijn onderdeel om deze feestmaaltijd een min of meer ernstige ontspanningsavond georganiseerd en menig Kerstverhaal werd die avond door de geestelijke verzorgers of de commandanten verteld bij de Kerstboom, die met vele van zijn soortgenoten door een speciale "bomen-expeditie" van de hoge hellingen der Meraboe bij Kopeng waren weggehaald. Bij alle onderdelen verscheen die avond Majoor Schilperoord met zijn Luitenant-Adjutant om zijn verzamelde onderhebbenden zijn Kerstgroeten en bijzondere Kerstboodschap te brengen. Tom Kolkena, onze toenmalige hulp-factor met Conservatorium,.... leidde het zangkoor "Milites Cantates" van ons Bataljon bij de verschillende Kerstdiensten, terwijl hij zijn bijzonder talent op de piano-toetsen voor een ieder weer eens deed schitteren.

De viering van "Oud en Nieuw" op 31 December 1947 kreeg vooral op de meest Zuidelijke post Meteseh een aparte tint, toen precies te middernacht in het Oostelijke vóórterrein enige schoten vielen, waardoor de kok H. Stel, die juist met een grote schaal olieballen onderweg was van zijn Compagnieskeuken naar

Het mortierpeloton in actie

de feestende mannen van de 3e Compagnie, die met hun Compagniescommandant, de Res. 1e Lt. W. Oldenhof, en hun pelotonscommandanten verzameld waren in één van de legeringsgebouwen (lees: bilikken hutten), ijlings dekking onder één der trucks meende te moeten zoeken, met het gevolg dat zijn kostelijke bakproducten over de (vrij modderige) appèlplaats in alle richtingen wegrolden. "Men" vertelde later, dat – na de terugkeer van de uitgezonden patrouille, die eens ging kijken wat er daar "aan de andere kant" "los" was geweest – diezelfde oliebollen weer fris en lokkend op tafel stonden en dat de mannen van de 3e Compagnie en van het detachement van de O.C. zich die best hebben laten smaken! Ook was de legendarische witte koksmuts van Stel weer van alle modder ontdaan en prijkte op zijn nog wat verlegen hoofd.

Bij de aanvang van het nieuwe jaar was de situatie v.w.b. de dislocatie van 3-7 R.I. slechts weinig veranderd ten opzichte van die van November 1947. Alleen de beide staande patrouilles van de 4e Compagnie (te Pilangsari en te Koewoe) waren weer teruggenomen. Te Pilangsari, gelegen halverwegen Demak–Dempet nabij een belangrijke verkeersbrug, was nu een vast detachement van 1-3-7 R.I. gelegerd, nadat de wachtdienst van deze "kneusjes"-Compagnie per 16 December 1947 op het vliegveld Kalibanteng was opgeheven. Bedoelde post bestond uit slechts 16 man, die in staat bleken om het gebied in hun naaste omgeving volledig te controleren en iedere vijandelijke poging om de verbinding Demak–Dempet te bedreigen, te elimineren. Het B.B. stelde dan ook weldra een Assistent-

Wedano aldaar aan een prettige en nauwe samenwerking van de militairen met genoemde functionaris en zijn staf was er het gevolg van.

Alleen in het gebied ten Oosten van Dempet bevonden zich nog Republikeinse troepen, een kilometer of vier op Nederlands gebied, doch verder was de tijdelijke S.Q. (Status-Quo)lijn overal een wèrkelijke grens geworden tussen de Nederlandse en Republikeinse invloedssferen.

Het was dus een logisch gevolg van een en ander dat op 2 Januari in genoemd infiltratie-gebied door de 4e Compagnie een zuiveringsactie gehouden werd. Bij Tangkring stuitten onze troepen op een vijandelijke eenheid, die op de vlucht gejaagd werd, met achterlating van acht doden en vijf gevangenen, w.o. 1 Kapitein en 1 sergeant-majoor. De Compagniescommandant, tevens actie-leider, de Res. 1e Lt. G. J. Wirtjes, de Pelotonscommandant Sergt.O.V.W. P. C. de Ron en de tropenadviseur, S.M.I.-KNIL T. Vegelin, mochten naar aanleiding van deze actie van de Basis-Commandant een tevredenheidsbetuiging ontvangen, terwijl beide laatsten bij de Commandementsorder nr. 55 van de Territoriaal tevens Troepencommandant Midden-Java, Generaal-Majoor S. de Waal, bijzonder werden vermeld.

Als tegenmaatregel tegen pogingen van de vijand om de bevolking in de grensgebieden ten N. van Demak te intimideren door een aantal ontvoeringen en mishandelingen van (volgens hen) pro-Nederlandse lagere bestuurders, overschreed een patrouille van 2-3-7 R.I. de S.Q.-lijn ten N. van Weding en boobytrap'te de T.N.I.-Markas (commando-post) te Lapat. Uit op 3 Januari 1948 ontvangen inlichtingen werd vernomen, dat 2 man vijand tengevolge van deze bestrijding met hun eigen wapens en methoden werden gedood.

Op 11 Januari 1948 werd het vak van 3-7 R.I. weer naar het Zuiden uitgebreid,

waardoor o.m. plaatsen als Wareng, Goeboeg en Mranggen in het ressort van ons Bataljon kwamen te liggen. De nieuwe dislocatie werd als volgt:

Demak: Bataljonsstaf en Staf-3-7 R.I.

3-3-7 R.I.

5-3-7 R.I. (min de bij de Tir. compagnieën gedetacheerde Ost.-wapens).

Pilsangsari: 16 man van 1-3-7 R.I.

Dempet: 4-3-7 R.I.

Wareng: 1 Peloton van 2-3-7 R.I.

Goeboeg: 2-3-7 R.I. (min 1 peloton).

Batoe-Lor: ong. 30 man van 1-3-7 R.I.

De bezetting van Meteseh (tussen Dempet en Wareng) werd opgeheven, doch op 13 Januari werden er wederom 12 man geplaatst onder commando van S.M.I. de Lepper van O.C. (5)-3-7 R.I., mede in verband met de onmiddellijk teruggekeerde angst en onrust onder de bevolking, ontstaan uit vrees voor hernieuwd optreden van de vijand na het opheffen van dit detachement. Slechts ten dele was deze vrees gemotiveerd door het feit dat inderdaad bleek, dat een vijandelijke infiltratieroute naar het achterland vlak langs deze kampong leidde. Zuiver uit een oogpunt rust en vertrouwen aan de loyale loerah en zijn onderdanen te hergeven, besloot Majoor Schilperoord aan de dringende verzoeken tegemoet te komen.

Op 14 Januari 1948 trof een nieuwe slag ons Bataljon en wel de 4e Compagnie in het bijzonder. Tijdens een der vele "routine-patrouilles" ten N.O. van Dempet nabij het punt waar de (nog immer) officieuze S.Q.-lijn het dichtst de plaats Dempet naderde, ontdekte de Sergt O.V.W. W. J. Zeeman een kennelijk kort te voren geplaatste paal, waaraan een rood-witte vlag was bevestigd en een bordje met de vermelding: "Hier begint Republieks gebied". De Res. 1e Lt. G. J. Wirtjes stelde aan de hand van zijn stafkaart vast, dat dit niet klopte waarop onmiddellijk door enige mannen de paal met de vlag werd verwijderd. Daarop weerklonk een hevige explosie, want genoemde paal bleek verbonden te zijn met één of meer landmijnen! Deze verraderlijke booby-trap doodde vier mensen van de patrouille, t.w., de Res. 1e Lt. G. J. Wirtjes, de Sergt.-O.V.W. W. J. Zeeman en de soldaten P. Bron en C. C. J. Beekman, enige anderen liepen scherfverwondingen op, o.m. sold. G. Suykerbuik, die vrij ernstig aan het hoofd getroffen werd, maar toch nog zijn tegenwoordigheid van geest zodanig wist te behouden, dat hij één van zijn makkers, die door de kracht van de explosie — met zijn hoofd omlaag — in een ondiepe kali was geworpen, op het droge trok en van een wisse verstikkingsdood redde!

Toen de droeve militaire begrafenis op 15 Januari d.a.v. te Semarang had plaats gehad, werd de Res. 1e Lt. A. E. Schotman (C. 5-3-7 R.I.) belast met het commando over de 4e Compagnie, waarbij hij al eerder — tot ong. medio Augustus 1947 — als Pelotons-commandant was ingedeeld geweest.

Res. Majoor W. M. M. Hasenbos, de "second-in-command" van ons Bataljon, nam

Borden plaatsen: nutteloos gedoe

Foto boven: De Nederlandse delegatie bij Godong

tevens het commando over de Ondersteunings-Compagnie waar i.v.m. het grote tekort aan officieren, dat eerst ultimo Febr. 1948 enigermate aangevuld zou worden. Op 22 Januari vond nog een gevechtsaanraking plaats bij Podjok ten Oosten van Wedean-Kidoel in de N.O.-hoek van de sector van de 4e Compagnie, waarbij onze patrouille de vijand weer op zijn "eigen" gebied wist te jagen en op 27 Januari vond — voorlopig — het laatste gevechtscontact met de vijand plaats in de omgeving van de kampong Tempel-I, ten Z. van Wedean-Kidoel. Door mortier- en brenvuur werd ook hier het vijandelijk vuur tot zwijgen gebracht. Eveneens vond op die 27e Januari 1948 de eerste ontmoeting van een Nederlandse met een Republikeinse commissie plaats te Seda-Wetan, een kampong op Nederlands gebied nabij de S.Q.-lijn aan de weg Demak—Koedoes. De leiding berustte resp. bij Majoor Schilperoord, voorzitter van de Nederlandse groep, en bij Majoor T.N.I. Soedono, leider van de Republikeinen en commandant

van het Bataljon Ronggolawe. Deze bespreking was het gevolg van een ingrijpen van de vertegenwoordigers van de U.N.O. in Indonesië, en was er in de eerste plaats op gericht om een duidelijke, en door beide partijen erkende, afscheiding van het Nederlandse en Republikeinse militaire gebied te verkrijgen. De bespreking verliep vrij zakelijk en vlot en bij wijze van symbool werd door de beide commissies gezamenlijk S.Q.-bord no. 14 geplaatst op het punt waar de S.Q.-lijn de weg Demak—Koedoes tussen de plaatsen Seda—Wetan (Ned.) en Kalitekoek (Rep.) sneed. Van beide zijden waren ook leden van het burgerlijk bestuur bij de bespreking aanwezig geweest, die vrij vruchtbare afspraken konden maken over problemen betreffende de irrigatie en het z.g. beperkte grensverkeer v.w.b. de bewoners ter weerszijden van de overeengekomen S.Q.-lijn met hun goederen, bestemd voor persoonlijk gebruik. Kortom, vooral wij kregen hoop op een (eindelijk) strikte nakoming van alle afspraken door de tegenpartij en de Nederlandse commissie ging optimistisch gestemd Demak-waarts. . . .

In de middag, volgende op de bespreking te Seda-Wetan, werden echter in de weg, die tweemaal door de voertuigen van de Nederlandse afvaardiging was

gepasseerd, tussen Trenggoeli en Seda-Wetan liefst vier als landmijn aangewende artillerie-granaten gevonden, afgedekt met een rubberplaat, teneinde het reageren van de mijndetectoren te voorkomen.

Op 28 Januari 1948 kwam, ingevolge de afspraak, een telefonische verbinding tot stand tussen de Nederlandse commandant te Demak en zijn Republikeinse "collega" te Koedoes.

Intussen waren op 2 Februari door de gunstige ontwikkeling op politiek en militair gebied in de rest van het vak de detachementen te Pilangsarie en te Meteseh opgeheven, mede in verband met de toenemende rampok-activiteit in het achterland, waartoe de vrij zwakke en nog onvoldoend slagvaardige detachementen van de (Indonesische) Algemene Politie, ook wel Daerah-politie genaamd, te Batoe-Lor, Goentoer, Mranggen en Tanggoeng (ten W. van Goeboeg) werden versterkt met detachementen van 3-7 R.I., bestaande uit onder-officieren, korporaals en enige soldaten, waarvan de meesten in het burgerleven politie-agent waren. Zo kwam het dat o.m. de sergeanten Sterrenburg en v. d. Mee in feite een verantwoordelijkheid kregen die gelijk was aan die van een Indonesische Inspecteur van de Algemene (Daerah-) Politie. . . . Het restant van de 1e Compagnie, waaruit genoemde detachementen waren gevormd, werd aangehouden op Demak en als 3e (onvolledige) Peloton ingedeeld bij de 3e Compagnie. De Res. 1e Lt. J. v. d. Streek (ex- C. 1-3-7 R.I.) vertrok naar de Staf B-Divisie in verband met de aldaar vacante functie van Territoriaal Officier van Sociale Dienst van Midden-Java.

Bedoeld "kneusjes"-peloton van de 3e Compagnie werd gelegerd in de rijstpellerij aan de Oostrand van de plaats Demak en bleek al spoedig, ondanks de nachtblindten, "een-armigen" en platvoetigen onder hen, op alleszins goede wijze de opdrachten te vervullen en bovendien werd het ongeslagen voetbalkampioen van de onderlinge Pelotons-competitie te Demak!

Op 10 Maart 1948 werd een begin gemaakt met de verplaatsing van het Bataljon naar Semarang, daar door de Divisie-Commandant was bepaald dat 3-7 R.I. zijn mobiele Reserve zou gaan worden, waarover hij persoonlijk en direct wilde kunnen beschikken. 2-3-7 R.I. werd te Wareng en Goeboeg afgelost door 2-Bewaking V.

Op 15 Maart werden de detachementen bij de Daerah-Politie te Batoe-Lor, Goentoer, Mranggen en Tanggoeng teruggenomen en op 19 Maart vertrokken de Bataljonsstaf, Staf 3-7 R.I. (min de Inl. Dienst en een deel van de Verb. Afd.) en 5-3-7 R.I. naar Semarang (kampement Dja-tingaleh). Het tactische commando over Sector II

"Ongewapende" Rep. delegatie bij Godong

(Demak) werd overgenomen door de Kapitein-KNIL Zanino.

Tenslotte vertrok 4-3-7 R.I. uit Dempet op 25 Maart na te zijn afgelost door een Peloton van de 3e Compagnie, dat met de staf en 2 Pelotons voorlopig te Demak bleef.

De 3e Compagnie, de Inlichtingen-Dienst en een deel van het Verbindingspersoneel, zouden tot medio April 1948 nog in het gebied Demak-Dempet blijven om uiteindelijk ook afgelost te worden door kort te voren geformeerde eenheden van Bewaking-V.

De wijze van optreden van het Bataljon had bij de bevolking in het gehele gebied een dusdanig vertrouwen gewekt, dat zij haar oprechte spijt spontaan betuigde toen 3-7 R.I. werd vervangen. Het was geen zeldzaamheid om b.v. enige loerah's en Assistent-Wedana's aan hun tranen de vrijen loop te zien geven bij het vertrek van die Nederlandse mannen, waarmee zij zo oprecht en effectief hadden kunnen samenwerken tot heil van hun volksgenoten. Ja, zelfs de oude — wat cynische — Javaanse djaksah (soort Officier van Justitie bij het landgerecht) te Demak, schudde onder tranen vele handen van militairen, die menige genoeglijke avond bij hem thuis hadden mogen doorbrengen. Wie zei, dat Oosterse volken zo goed hun gevoelens weten te verbergen achter een nietszeggend masker?

En zo naderde de dag waarop ook de laatste onderdelen van 3-7 R.I. hun werkzaamheden in het Regentschap konden beëindigen, toen de 3e Compagnie en de Inlichtingendienst op 17, 19 en 21 April 1948 naar Semarang vertrokken en een dubbelcompagnie, alsmede de Inlichtingendienst, van Bewaking-V de opengekomen plaatsen kwamen innemen. Daar dit pasgevormde onderdelen waren, die nog lang niet volledig geëncadreerd en uitgerust waren (het oude euvel) moesten nog enige mannen van de Verbindings-Afdeling en enkele chauffeurs met hun wagens bij bedoelde troepen gedetacheerd blijven. Enkele hulpschrijvers, de soldaten P. L. Snijders en W. C. Jaques, zouden tot het moment van vertrek van 3-7 R.I. uit Semarang op 9 November 1949 bij Bewaking-V ingedeeld blijven en bij dit KNIL-onderdeel zeer gewaardeerde, administratieve krachten worden.

En zo kon tenslotte een volkomen gepacificeerd en gecontroleerd gebied, ongeveer zo groot als de provincie Utrecht, aan de opvolgers van ons Bataljon in het Regentschap Demak overgedragen worden, iets, wat wel geheel verschilde met de omstandigheden, waaronder 3-7 R.I. in September 1947 dat zelfde gebied overgedragen kreeg....!

Het "tijdperk Demak" was voor ons afgesloten!

DE "VUIST" VAN GENERAAL MEYER

NAUWELIJKS waren de eerste Compagnieën in het kampement Djatingaleh te Semarang aangekomen of er vond op 28 Maart 1948 (2e Pinksterdag) een grote munitie-ontploffing in de Haven plaats. . . . Onmiddellijk werden twee Compagnieën van ons Bataljon ter assistentie naar het gebied van de explosie gezonden om te worden belast met de afzetting van het gehele haventerrein. Deze bewaking werd op 30 Maart teruggebracht tot één Peloton. Voorlopig waren er verder geen opdrachten voor wachtdiensten en patrouilles, zodat de volle aandacht kon worden gewijd aan de herscholing en training van de troep. De grote overgang van het betrekkelijk vrije leven te velde naar het meer gedisciplineerde kazerneleven bleek niet onoverkomelijk te zijn, integendeel, de opvattingen betreffende tucht en orde van onze mannen staken reeds dadelijk zeer gunstig af bij die van militairen van andere te Semarang gelegerde onderdelen.

Nog tijdens het verblijf in het Regentschap Demak, in Februari 1948, werd enigermate in het grote tekort aan officieren bij 3-7 R.I. voorzien, en werden de 1e Lt. H. C. Vaandrager en de vaandrags H. G. Diederens, J. Debets en L. Daniëls ingedeeld. Eerstgenoemde nam het commando van de ondersteunings-Compagnie van Res. Majoor W. M. M. Hasenbos over, terwijl de drie vaandrags resp. ieder een Peloton van de 3e Compagnie en het Carrierpeloton van de "O.C." aan te voeren kregen. Inmiddels waren, kort vóór of nà de overplaatsing van het Bataljon naar Semarang, enkele oudere onderofficieren in verband met het bepaalde in een legerorde betreffende leeftijd, aantal dienstjaren na de bevrijding van Nederland, samenstelling van het gezin, e.d. naar Batavia overgeplaatst ter vervroegde repatriëring naar het vaderland. O.a. vertrokken toen s.m.a. J. Taale, de sergeanten-majoor instructeur A. Mentink, R. Mik, J. M. Knapp (reeds eerder overgeplaatst naar een administratieve dienst te Semarang) en J. H. Schipper, terwijl reeds daarvóór de sergeanten Edcius, Van Nieuwenhuyzen en V. Oorschot naar Nederland waren vertrokken. Enkele sergeanten en korporaals van de z.g. "Nazending 7 Dec.-Divisie" kwamen voor hen in de plaats, zoals o.a. de sergeanten Hollebrandse, Martinus, Van Opzeeland, Van Maaren en de korporaal de Goey. Het pleit voor hen dat zij zich allen op korte termijn vertrouwd wisten te maken met de speciale sfeer en geest van ons Bataljon en al spoedig werden geaccepteerd als volkomen volwaardige 3-7 R.I.-ers. Ons Bataljon werd in de periode van ong. Medio April tot begin Juli 1948 snel en degelijk "klaargestoomd" om als mobiele (en enige) reserve van de B.-Divisie op te kunnen treden. Een tijd van intensieve oefeningen, vooral ook op tactisch gebied, brak aan terwijl tevens menig beroep werd gedaan op de mannen, om, waar nodig, in het stadsgebied — en later in de zeer wijde omgeving —

Een getrouwe loerah met zijn "tong-tong"

op alle mogelijke gebieden te helpen en op te treden. Om enig idee te verkrijgen omtrent deze "algemene taak", moge de volgende opsomming van verrichte diensten en assistenties de lezer behulpzaam zijn....

3-7 R.I. bleek de aangewezen "gastheer" te moeten zijn voor alle uit Midden-Java komende O.V.W.-eenheden, die, — in verband met hun repatriëring ter demobilisatie — altijd gedurende een of meer weken te Semarang werden geconcentreerd. Bedoelde onderdelen werden daartoe gelegerd in het z.g. "voormalige Hospitaal" op Djatingaleh (tegenover het kampement van ons Bataljon) gelegen in een oude KNIL-kazerne in de Oostelijke stadskampong Sompok. Deze "doorgangs-kampementen" werden onder verantwoordelijkheid en beheer van C. 3-7 R.I. gesteld, waardoor de pl.v.v. B.C., Res. Majoor W. M. M. Hasenbos met een kampstaf, samengesteld uit onderofficieren en soldaten van 3-7 R.I....., nagenoeg geheel onttrokken werd aan ons Bataljon. Daarvóór had de bedoelde kampstaf reeds een proeve van bekwaamheid afgelegd ter gelegenheid van de uitgebreide sportfees-

ten, georganiseerd bij het afscheid van de Generaal-Majoor S. de Waal van de B.-divisie en de overneming van het Divisie-Commando door de Kolonel (later Generaal-Majoor) J. K. Meyer, Commandant van de V.-Brigade. De uit alle onderdelen van de Divisie afkomstige sportmensen en hun begeleiders en verzorgers moesten toen ondergebracht worden in enkele "messes" en in het genoemde "Hospitaal", dat tijdelijk omgedoopt werd in Sportkamp "Generaal de Waal". Toen deze mensen uit alle delen van het door Nederlandse troepen bezette (grootste) deel van Midden-Java arriveerden, vonden zij

a.h.w. hun bedje gespreid, hun klamboe gespannen en hun tafeltje gedekt! Wat hiertoe door Majoor Hasenbos en zijn mannen van de Bataljons-Welfare, zijn koks en zijn mensen van de z.g. "ordedienst" werd gepresteerd, vond zijn beloning in de algemene bewondering van de tijdelijke bewoners van het Sportkamp voor het tot stand gebrachte, dat met de kernachtige soldatenterm "piko-bello" enthousiast tot uitdrukking werd gebracht.

In verband met de voortdurende aanwezigheid van militairen in de stad, die slechts wachtten op de dag van vertrek per schip of trein naar Batavia, achtte men het nodig dat de M.P. geassisteerd werd door stadspatrouilles, samengesteld uit personeel van 3-7 R.I. Gelukkig bleken deze patrouilles zo goed als geen — en waarschijnlijk alléén enig preventief — nut te hebben en vrijwel nimmer behoefden zij op te treden tegen overtreders van de malaria-voorschriften (na zes uur n.m. lange broek en neergeslagen mouwen...!) of tegen verstoorders van de orde en rust in de stad en op de openbare wegen. Al spoedig werden bedoelde "malaria-patrouilles" dan ook een saai corvée genoemd door de betrokken militairen (van Staf- en O.C.-Compagnie) en tòch moesten zij ze lopen tot het laatste O.V.W.-Bataljon Semarang weer had verlaten...!

Personeel van de Inlichtingen-Dienst werd — op verzoek — ingeschakeld bij het Terr.-I.V.G.-Semarang, resp. verdeeld in een ploeg (de z.g. Buitendienst onder leiding van Sergt. KNIL- C. J. Stämpfli), belast met het handhaven van de veiligheid in de Haven, het controleren van de aldaar werkzame koelies en beambten e.d.; een verhoorploeg in het Mlaten-interneringskamp en een administratieve groep op het I.V.G.-Bureau aan de v. d. Hoopweg.

Op 1 Juni vond een reorganisatie "op hoger niveau" plaats, waardoor het Troepen- (daarvóór: Basis-) Commando-Semarang overging in het Sector-Commando-Semarang, dat een *onderdeel* vormde van het Territoriaal Ondercommando-Semarang/Salatiga (Commandant Kolonel D. R. A. v. Langen). De Lt. Kol.-KNIL B.D. de Vries vertrok naar Nederland en werd als Sector-Commandant opgevolgd door Lt. Kol.-KNIL R. M. Dom.

Van 10 Juni af moesten onze mannen wederom patrouillegang verrichten in het Regentschap Demak en wel in het gebied om Mranggen, daar inmiddels het rampokkwaad in dat gebied de kop weer had opgestoken en de onderdelen van Bewaking-V te zeer te kampen hadden gekregen met moeilijkheden op het gebied van organieke uitrusting en onderbezetting van geoefend kader. Op 12 Juni werd, om dezelfde reden, een aanvang gemaakt met uitgebreide en intensieve bepatrouillering van de Westelijk van Semarang gelegen, heuvelachtige, gebieden van Midjen en Bodja en op de uitlopers en hellingen van de Goenoeng Praoe, ten Z. van Weleri en om de onderneming Soekamangli.

Bij het beëindigen van de opruimingswerkzaamheden n.a.v. de ontploffing in het Havencomplex van Semarang, werden op 21 Juni de wachten aldaar opgeheven. Daarvóór was op 16 Juni de wachtlevering voor de Mlaten-gevangenis stopgezet daar anders de inmiddels ingezette patrouillediensten onmogelijk

verricht hadden kunnen worden . . . want reeds was weer te dikwijls een beroep gedaan op ons Bataljon om belangrijke, vitale objecten in de stad te bewaken . . . . Generaal Meyer had zich eens laten ontvallen dat hij 3-7 R.I. gaarne beschouwde als zijn "vuist", om die dáár te laten toeslaan in zijn uitgestrekt Territoir, waar hij dit nodig achtte. Dat hij het niet bij woorden liet, bleek toen op 21 Juni 1948 een Peloton van Vew (Vechtwagens)-6 met de Stuart-tanks op Djatingaleh werd gelegerd en voor oefendoeleinden onder de bevelen van C. 3-7 R.I. werd geplaatst. De Res. 2e Lt. van Zweeden zou met zijn huzaren langzaam maar zeker vergroeien met ons Bataljon, want daarbij zou het Peloton Vew-6 tot het vertrek van het Bataljon naar Batavia, blijven gedetacheerd.

Kort te voren — op 19 Juni — had Res. Majoor W. M. M. Hasenbos voor het front van het aangetreden Bataljon de bevordering van Majoor C. M. Schilperoord tot Luitenant-Kolonel bij het Wapen der Infanterie, een en ander met ingang van 1 Mei 1948, waardoor deze bekwame en jonge Bataljonscommandant een nieuwe mijlpaal bereikte in zijn mooie militaire loopbaan.

Het was — om het in de kernachtige woorden van "de baas" uit te drukken — "je reinste pracht" en niet alleen voor "Ome Kees", zoals de B.C. (in zijn afwezigheid) door zijn mannen placht te worden aangeduid, maar ook voor zijn officieren, onderofficieren en soldaten, die hem deze erkenning van zijn vele verdiensten van harte gunden.

Dat het niet zo best "boterde" aan het Oostfront van Semarang, kwam tot uiting op 5 Juli 1948, toen 2-3-7 R.I. met toegevoegde Ondersteuningswapens onder commando van de Res. Kapt. W. Pluygers moest uitrukken naar de omgeving van Kedoendjati, waar — wederom — een grote bende een aanval zou beraamd hebben op het bivak van de Compagnie van Bewaking-V. Een gehele nacht werd aan de demarcatielijn in hinderlaag gelegen en de komst van de "peloppors" afgewacht, doch geen enkele vijandelijke activiteit werd waargenomen. Zo was deze eerste inzet van een Compagnie van de Divisiereserve dus weinig spectaculair geworden, maar het bewijs was geleverd, dat de Divisie-Commandant kon rekenen op een uiterst snelle reactie van onze mannen bij het eerste alarm . . . . Dit was o.m. het resultaat van de uitstekende discipline in het Bataljon, de vele pak- en Colonne-oefeningen in een effectieve organisatie v.w.b. wacht- en patrouillediensten, consignatiesystemen, e.d.

Inmiddels waren drie officieren van het "oude" corps in Augustus 1948 vroege gerepatrieerd om — na een verblijf van ong. 6 maanden in Nederland — met nieuwe troepen wederom te worden uitgezonden naar Indonesië. Het waren de Res. Kapt. M. J. J. Scheltinga, en de Res. 1e Luitenants G. M. Sipman en W. Oldenhof. Voor hen in de plaats kwamen de Res. 1e Luitenants Kloppenburg en J. v. d. Meer, terwijl de Res. 1e Lt. H. J. van Dam naast zijn functie van Welzijnsverzorgings-, Vormings- en Sport-Officier nog die van Verplegings-Officier kreeg. De Majoor-veldprediker Zijlstra volgde ds. H. S. Wassink op, die benoemd was tot Brigade-Veldprediker bij de W.-Brigade te Pekalongan en de

Kapt.-aalmoezenier J. F. v. Vroonhoven werd overgeplaatst naar 4-9 R.I., welks R.K. geestelijke verzorger, Kapt.-Aalmoezenier Rademaker, diens plaats innam bij ons Bataljon. Tenslotte keerde O.v.G. II W. A. G. Wolffensperger tijdelijk als Bataljonsarts bij (zijn geliefd) 3-7- R.I. terug, helaas slechts voor enige maanden, daar gezondheidsredenen hem noopten om een lange rustkuur te Bandoeng te gaan volgen. Hij werd aanvankelijk geassisteerd door resp. de Officieren van Gezondheid IIe klasse Hilarius en Beems, om tenslotte door laatstgenoemde geheel te worden vervangen.

Gedurende vrij korte tijd had de Res. 1e Lt. Kloppenburg het commando over de Staf-Compagnie en de res. 1e Lt. v. d. Meer dat over de 3e Compagnie, doch in September 1948 waren zij beiden reeds weer overgeplaatst naar het Sector-Commando-Semarang. Zij werden toen vervangen door de Kapt. L. A. v. Lis, afkomstig van 5-5 R.I., en de Res. 1e Lt. M. J. Koolhaas van het pas gearriveerde 403e Bataljon Infanterie. Eerstgenoemde werd commandant van de 3e Compagnie (en daarvan dus de 5e C.C. in successie) terwijl de Lt. Koolhaas belast werd met het commando over de "Ondersteunings-Compagnie" (5-3-7-R.I.) nadat de 1e Lt. H. C. Vaandrager C.-Staf-Compagnie was geworden.

Door al deze mutaties wisselden het aantal en de aard van de bewoners van de Officiers-mess aan de Karang Panas op Oud-Tjandi nog al eens, maar de stemming en de geest van het officierscorps en van het Bataljon leed er niet in het minst onder.

De oefeningen in pelotons-verband groeiden uit tot compagnies-"manoeuvres" die de werkelijkheid zeer dicht benaderden. De "tjotten" bij het oude vliegveld ten Z.O. van de stad werden welbekend oefenterrein en de mannen namen diverse malen deze, door een imaginaire vijand bezette hoogten vaak met on-

feilbare steun van de 3"-mortieren van de O.C. of wel na een afdoende beschieting van het "weerstandsnest" door een batterij 25-pounders van een batterij veldartillerie. De mannen leerden volkomen vertrouwen op de juistheid van de vuren op de aangegeven doelen en lagen dikwijls niet meer dan 200 meter van de inslagen van mortier- en artillerie-projectielen, ja zelfs van de mitrailleurbundels van "streifende" Spitfires. Enkele malen werd op die zeer geëigende wijze een demonstratie gegeven voor nieuwe K.L.-onderdelen en ook voor Bataljons, als 5-R.S., die al langer in de Tropen vertoefd hadden.

Ook de gecombineerde oefen-marsen met de Pelotons Pantser- en Vechtwagens verliepen immer correct en geheel "volgens het boekje". Wie herinnert zich niet die "pantserstoot" via Kendal naar de suikerfabriek te Tjipiring, toen men daar bijna meende met een werkelijke actie te doen te krijgen, terwijl laagvliegende Spitfires de belangrijke brug over de Kali Bodri "in de gaten hielden", dreigende Humbers deze brug over raasden en zwaar gewapende en gecamoufleerde Infanterie van de vele trucks sprong en onmiddellijk overging tot het bezetten van de fabriek en de omliggende emplacements, om... door de employé's onthaald te worden op koffie!

Weinigen beseften toen reeds dat de routine en ervaringen door middel van dit onophoudelijk oefenen eens — bij de Tweede Actie — van onschatbare waarde zouden blijken en mede zouden bijdragen bij een in feite feilloos verloop van de gemotoriseerde opmars Koedoes—Rembang—Blora—Tjepoe van "Colonne-III" en van de Pantserpits in het bijzonder. De training door ons Infanterie-Bataljon in samenwerking met vecht- en pantserwagens, met artillerie en luchtstrijdkrachten, ja ook met de luchtverpleging, waardoor men vertrouwd raakte met de aanvoer van munitie, wapens, voeding enz., door de lucht, voerde de waarde als gevechtseenheid met sprongen op naar een peil dat kon wedijveren met dat van de commando-troepen. Met recht kregen de mannen een vertrouwen in hun eigen kennen en kunnen en in dat van hun commandanten, dat vrijwel enig was in Midden-Java. Ook de andere onderdelen van de B.-Divisie maakten op een of andere wijze kennis met ons Bataljon en veinsden zelden de goede geest, discipline en het zeer hoge moreel niet te onderkennen.

Met name de V.-Brigade moest echter wel openlijk bewondering tonen voor de mannen van 3-7 R.I., want in het gebied van deze eenheid opereerde gedurende enige weken de 2e Compagnie met een groep van de Bataljons-Inlichtingen-Dienst, waarbij ook sergeant-KNIL J. L. Sourbag was ingedeeld. Op 16 Augustus 1948 werd genoemde Compagnie ter beschikking gesteld van C.-V. Brigade, Commandant in het zuidelijk deel van Midden-Java, waarin Poerwokerto, Banjoemas en Poerbalingga de voornaamste plaatsen waren. Kapitein Pluygers werd met zijn mannen naar Boekatedja, ten Z. van Poerbalingga, gedirigeerd in verband met de toenemende mate waarin — naar later zou blijken — georganiseerde T.N.I.-infiltraties gemeld werden. Het betrof hier een bestandschending van groot formaat, daar het hier het grootste deel van de roemruchte

Ankat klapper, lekas !!

Silliwangi-Divisie betrof, die éérst, vlak na de wapenstilstand van Januari 1948, als z.g. "pocket-troepen" door bemiddeling van de U.N.O.-waarnemers en met behulp van inschakeling van Nederlandse diensten, schepen, auto's e.d. uit West-Java, via Cheribon naar het toen Republikeinse Rembang waren afgevoerd met medeneming van hun wapens en "uitrusting", doch die nu door de Republikeinse regering wederom naar West-Java werden gestuurd om de vrij rustige en ordelijke toestand aldaar te wijzigen in een situatie van onrust en onveiligheid, opdat langzaam maar zeker een anti-Pasoendan en (vooral!) een anti-Nederlandse stemming en houding zich van de bevolking zouden gaan meester maken. Deze infiltratie begon in groepen van 100 tot 500 man (met aanhang), bewapend en ten dele goed geüniformeerd, die zich in hoofdzaak langs bergpaden en door moeilijk voor Nederlandse troepen bereikbare gebieden, gelegen tussen de Noord-Javaanse laagvlakte en de plaatsen Poerbalingga, Poerwokerto en Boemiajoe, Westwaarts bewogen. Laatstgenoemde plaats en ook namen als Bobotsari en de (vulkaan) Slamats kregen een slechte klank in de militaire overzichten.... Uit inlichtingen bleek al spoedig dat de Republikeinse plaatsen Bandjarnegara en Keboemen uitgangspunten waren van dergelijke massale infiltraties en gedurende de eerste dagen bepaalde Kapt. Pluygers zich ook tot het doen speuren naar vermoedelijke routes van de vijand door het leggen van vele hinderpalen in het gebied, waar de grens tussen het vak van de V.-Brigade en "de Republiek" ongeveer moest lopen. Reeds direct bleken deze maatregelen voldoende om het rampokkwaad dat in het door 4-11 R.I. bezette gebied werkelijk abnormale afmetingen had aangenomen, afdoende de kop in te drukken maar de kroon werd wel op 3 September 1948 op het werk van volhardend en systematisch bestrijden van de vijand gezet.

Voor de mannen van de 2e Compagnie zal de 3e September 1948 altijd wel de

dag van de "Slag bij Bodjongsari-2" blijven, want bij dat plaatsje, ten N.O. van Boekatedja, gebeurde het, dat slechts 1 Peloton onder aanvoering van de Compagniescommandant er in slaagde om een eenheid van 150 man, goed gewapend en goed gekleed, die kennelijk even rustte in genoemde kampong, ongemerkt te naderen en op verrassende wijze aan te vallen. Aanvankelijk vluchtte de vijand in paniek maar in de kampongrand werd toch enige tegenstand geboden. Deze weerstand werd echter door resoluut aanvallen zeer snel opgeruimd. Een vrij groot aantal wist het open veld te bereiken en later in de bossen te ontsnappen aan onze mannen, maar... liepen voor een groot deel in de hinderlaag van een detachement van de Algemene Politie.

Deze politiemannen van de Residentie Banjoemas, die onder commando van de tijdelijk waarnemend Inspecteur van Politie IIe klasse, P. G. v. d. Berg, stonden, wisten 69 gevangenen te maken en verder zeer veel wapens en munitie te bemachtigen van de in wanorde vluchtende T.N.I.-eenheid. Dat deze politiemannen niet voor een klein geruchtje vervaard waren, blijkt wel uit het feit dat het detachement (van Karangmontjol), dat deze militaire actie ondersteunde en afrondde, uit slechts 20 man bestond. In November 1948 werden zij allen, bij besluit van de Secretaris van Staat voor Binnenlandse Zaken, buitengewoon bevorderd tot hun naasthogere rang.

1

2

3

4

1. De „Swingende Zeventjes” ontvangen twee pelotons van de 2-3-7 R.I. na een driedaagse patrouille over de hellingen van de Slamats.

2. Sergt. Sluimer met enige van zijn mannen.

3. C. 2-3-7 R.I. met een deel van zijn compagnie na een geslaagde actie.

4. Draagbare 19-set met bediening tijdens „Slamat-patrouille” van 2-3-7 R.I.

1 Kapitein Pluygers bleek met zijn kleine groep aggressieve "jagers", in en om Bodjongsari-2, 15 man aan getelde doden en 3 man als gevangenen op de T.N.I. gemaakt te hebben, terwijl de buit bestond uit veel wapens en munitie en – het allerbelangrijkste – een groot aantal, o.m. voor hooggeplaatste Republikeinse regeringspersonen zéér compromitterende, documenten. Uit deze bescheiden kon men een duidelijk inzicht krijgen van de door de Republiek te volgen tactiek van infiltreren naar West-Java, van de te voeren acties en propaganda in dat gebied enz. Daar nog slechts één grote groep van het gebied om Bandjarnegara naar het Westen had kunnen infiltreren, en de tweede groep in dat voornemen door de mannen van 2-3-7 R.I. was belemmerd, werd dit succes van vooral groot belang omdat bleek, dat de verdere "planning" van nog volgende "opmarsen" naar de Pasoendan geheel in de war liep en aanmerkelijk werd vertraagd, v.w.b. de uitvoering ervan. Naar aanleiding van deze waardevolle successen mocht de, toen tot Res. Majoor bevorderde, Bataljons-Commandant W. Pluygers, in de laatste dagen van November 1949 te Batavia het bericht ontvangen dat hem het Bronzen Kruis was verleend. Toen hem deze onderscheiding op 31 Juli 1950 te Soesterberg op de borst werd gespeld door Z.K.H. Prins Bernhard, werden hiermede alle manschappen van de 2e Compagnie, die bij Bodjongsari zo beleidvol en moedig hadden ingegrepen, op grootse wijze geëerd. Slechts een zeer licht-gewonde had die actie aan eigen verliezen gekost en met name soldaat

1. Draggers tijdens de "Slamat-patrouille" van 2-3-7 R.I.

2. Een kampong bood weerstand....

3. C. 2-3-7 R.I. met zijn staf na afloop van de "Slamat-patrouille"

4. Rust met klappers

Balduk heeft zich — ondanks een verwonding aan zijn been — wel bijzonder dapper geweest en liet zich pas behandelen toen het voornaamste "werk" was verricht!

Op 8 September keerde de 2e Compagnie met de actieve Inlichtingengroep o.l.v. Sergeant Dankers (I.O.O.), per trein van Poerwokerto op het station Pontjol te Semarang terug. . . . wèrkelijk met roem en buit "belaân" . . . . De ontvangst met gebak, limonade en . . . . de "Swingende Zeventjes", was in één woord af. Trouwens die zelfde Bataljons-band was reeds op bezoek geweest bij de 2e Compagnie in het gebied van de V.-Brigade en had enkele patrouilles, die nèt van een zware en lange tocht terugkwamen, nog in het vóórterrein opgevangen met opwekkende muziek. De overste Schilperoord was natuurlijk ook enkele dagen zijn mannen op gaan zoeken om weer hoogst voldaan naar zijn meer "steedse" commandopost te Semarang terug te keren.

Inmiddels had de rest van het Bataljon allerminst stilgezeten, want steeds weer werd een beroep gedaan op 3-7 R.I. wanneer er defilé's, parades of bijzondere plechtigheden in Semarang plaats moesten vinden. En dat waren er in die maanden nogal wat. Om enkele gebeurtenissen te noemen: De overdracht van het Sector-Commando Semarang, de verjaardagen van H.K.H. Prinses Juliana en Z.K.H. Prins Bernhard, de overdracht van het commando van de B.-Divisie, de uitreiking van hoge militaire onderscheidingen door Generaal S. H. Spoor, de verjaardag van H.M. Koningin Wilhelmina, het Regeringsjubileum van H.M., en — last but not least — de Troonswisseling. En daar kwamen dan nog enkele "interne" feestelijke intermezzi bij, zoals de beëdiging van de Res. 2e Lt. J. C. Vos, het uitreiken van de bijzondere vermeldingen-per-commandementsorder aan s.m.i. KNIL T. Vegelin, korp.-KNIL J. L. Sourbag, en aan de sergeanten C. Kervink, W. Hulsegge en P. C. de Ron, de luisterrijke viering van het 2-jarig

bestaan van 3-7 R.I., de herdenking van het 2-jarig verblijf op Java, de St. Nicolaasviering enz. In het volgend hoofdstuk wordt hier echter uitvoeriger over geschreven.

Op 17 September 1948 werd door de Divisie-Commandant echter weer een belangrijke opdracht verstrekt aan een Compagnie van zijn "vuist", n.l. aan 4-3-7 R.I., dat ook al in het gebied van de V-Brigade als mobiele Brigade-Reserve werd ingezet. Ditmaal ging ook een detachement van de Ondersteunings-Compagnie onder commando van de Res. 2e Lt. L. Daniëls mee en wederom een kleine Inlichtingen-groep. Er werd legering betrokken in een grote tabaksloods van een onderneming te Poerbalingga. Slechts enkele malen behoefde deze Compagnie op te treden, daar in die periode de infiltratie- en rampok-activiteit van de vijand aanmerkelijk bleek te zijn afgenomen, zoals reeds hiervoor enigszins verklaard werd. Het overige deel van het Bataljon werd verder nog immer op intensieve wijze voorbereid voor mogelijke grootscheepse actie, terwijl enkele zeer belangrijke objecten te Semarang, w.o. het grote munitie-depot aan de weg Semarang—Kaliwoengoe, nabij het vliegveld Kalibanteng, door onze mannen werden bewaakt. Op 8 October keerde de 4e Compagnie plus hulpwagens en diensten weer naar Semarang terug, na 3 weken vrijwel alleen routine-patrouilles, zonder noemenswaardige voorvallen, gelopen te hebben.

Nu was een en ander méde zo betrekkelijk rustig, omdat de vijand, "binnenshuis" nogal wat moeilijkheden te verwerken kreeg door de militaire communistische "Putsch" te Madioen van Moeso en zijn groep. Deze opstandige beweging deed zich in den beginne zeer ernstig aanzien en breidde zich snel uit, ook tot in het gebied om Bandjarnegara. De Silliwangi-Divisie moest van verdere infiltratie-voornemens afzien in verband met de zeer belangrijke opdrachten in het kader van de pogingen van de Republikeinse regering om de extreme beweging te localiseren en te liquideren. Deze opdrachten werden zódanig uitgevoerd, dat in de loop van October 1948 de communistische opstand inderdaad werd onderdrukt. Omdat hierdoor rebellerende troepenonderdelen in de richting van de status quo-lijnen werden opgejaagd en bij overschrijding daarvan ook in het, tot dusver rustige, Nederlandse gebied van Java eveneens moeilijkheden zouden kunnen doen ontstaan, werden overal waar dit nodig was versterkingen naar vermoedelijke "passage"-punten gezonden. In het kader van deze voorzorgsmaatregelen werd de 3e Compagnie van 3-7 R.I., onder commando van Kapt. L. A. v. Lis, naar Soekamangli gedirigeerd, evenals het meeste personeel van de Inlichtingen-Dienst onder leiding van de I.O., Res. 1e Lt. G. A. v. Apeldoorn, en het grootste deel van de O.C., onder commando van de Res. 1e Lt. M. J. Koolhaas. Ook het Peloton Vechtwagens van de Res. 2e Lt. van Zweeden werd op de kapok- en rubberonderneming op de uitlopers van de Goenoeg Praoe aangetrokken, terwijl Lt. Kol. C. M. Schilperoord tijdelijk werd belast met het tactische commando over de gehele Sector Soekamangli, die o.m. plaatsen als Weleri, Plantoengan, Soekaredja en Toeren bevatte.

Tenten-kamp Soekamangli

In verband met de beperkte legeringsmogelijkheden voor een dergelijk groot detachement werd op de onderneming een groot tentenkamp opgeslagen om de mannen van de 3e en 5e Compagnie in tweepersoons shelters onder te kunnen brengen. De onderofficieren betrokken de grotere 6—8 persoons legertenten en de officieren vonden onderdak bij de familie Swaving, administrateur van de onderneming ten huize van de familie Iken, waarvan de Res. 1e Lt. KNIL Iken reeds eerder kennis had gemaakt met ons Bataljon, toen hij met zijn compagnie van Bewaking-V in November 1947 naar Goeboeg kwam. . . . Toen had hij nog het commando over deze Compagnie, die per Peloton over diverse posten was verdeeld. Te Soekamangli bevond zich, naast het detachement van 3-7 R.I., nog de compagniestaf van de Bewaking-V-Compagnie. Te Soekaredja voerde de Onderlt.-KNIL Moorman het bevel over een Peloton en was kennelijk in zijn nopjes om weer opnieuw met het 3-7 R.I. van de "Demakse tijden" te kunnen samenwerken. Nu, de samenwerking werd weer subliem en de vruchten daarvan bleven dan ook niet uit.

Het bleek namelijk dat inderdaad ongeveer twee Bataljons communistische-(ex-T.N.I.)-troepen door eenheden van de Silliwangi-Divisie in het N.W.-gedeelte van de Republiek naar het Nederlandse gebied ten Z. van de plaatsen Weleri en Pekalongan werden opgejaagd. Beide pro-Moeso Bataljons waren door enige manoeuvres van elkaar gescheiden geraakt en een ervan, n.l. Bat. I, Brig. 4, Div. 4, werd in de richting van het Nederlandse gebied om Soekaredja gedre-

ven. Op 5 October 1948 hadden zich de eerste overlopers bij de Onderlt. Moorman te Soekaredja gemeld, waarbij zij hun wapens overgaven. Het bleek, dat een aanzienlijk aantal communistische militairen zich ophield bij de S.Q.-lijn ter hoogte van de plaatsen Belang, Arga en Djambean-I en kennelijk een gunstig oogenblik afwachtte om in kleine groepjes de lijn te overschrijden en via de moeilijk begaanbare bergpaden op de N.-hellingen van de G. Praoe Westwaarts te trekken of zich, als burger gekleed, onder de bevolking schuil te houden. In beide gevallen zouden deze lieden een gevaar voor ordeverstoringen kunnen gaan betekenen door hun mentaliteit en niet in het minst door de wapens, die zij zonder twijfel bij zich zouden houden en eventueel aanwenden bij intimidatie- en afpersingspogingen.

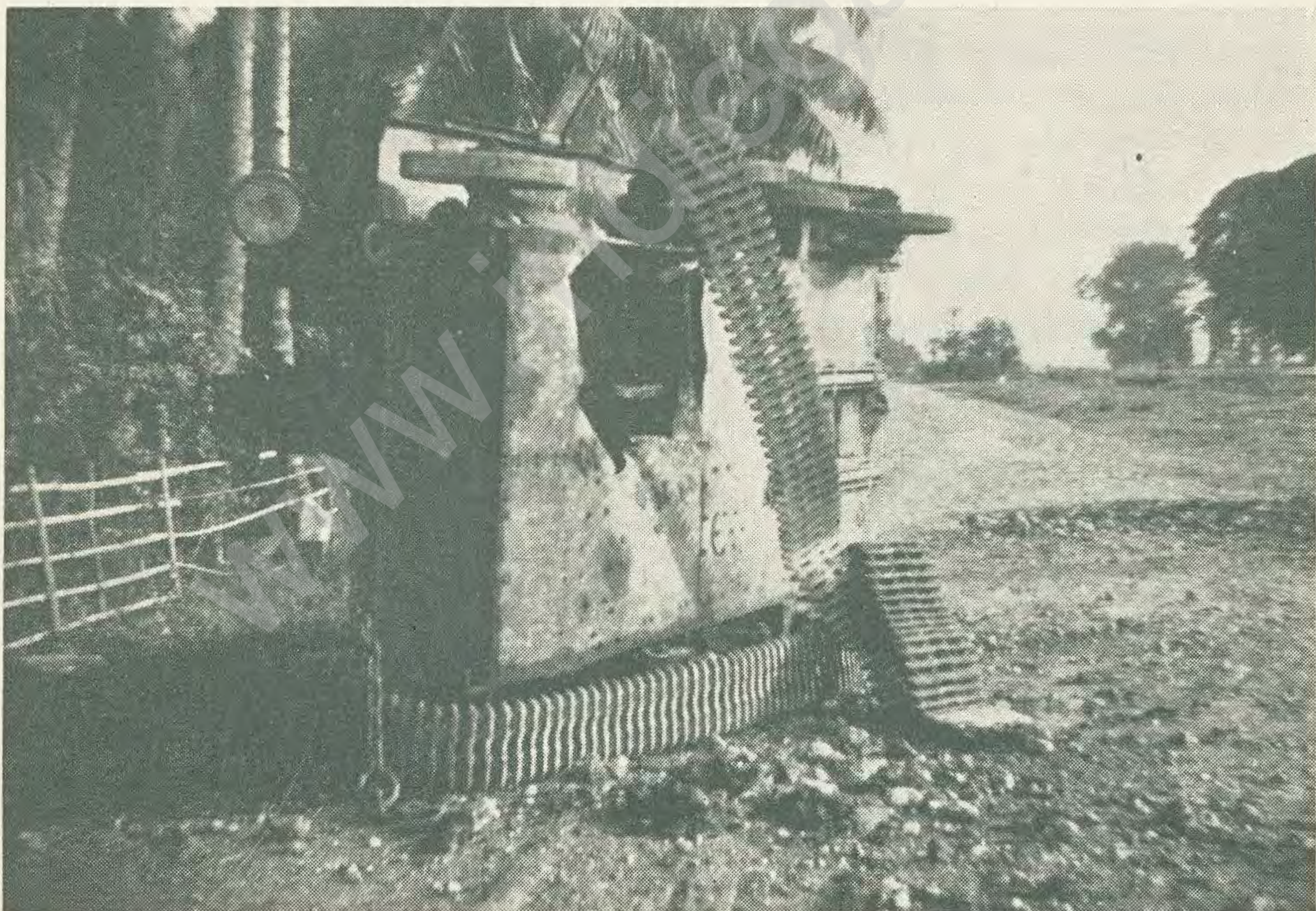
Toen de 3-7 R.I.-"hap" dan ook op 6 October 1948 te Soekamangli arriveerde was een van de eerste tactische overwegingen om de juiste methode te bepalen om de infiltrerende vijand ten koste van zo weinig mogelijk risico's in handen te krijgen. Er werd besloten om de z.g. "beach-master-actie" te beginnen en zo gebeurde het. De stembanden van sergeant-KNIL J. L. Sourbag zouden weer terdege beproefd worden en — gelukkig — in het begin met goed succes. Vele malen werden bij de S.Q.-lijn de in de bossen en heuvels rondzwerfende troepen van de "Sajap-Kiri" (linkervleugel) door een machtige, metalen stem "aangesproken" en aangespoord om zich over te geven aan de "Tentara Belanda", die hen in ieder geval als krijgsgevangenen zou behandelen en niet — zoals de leden van de Silliwangi-Divisie deden — als opgejaagd wild, dat tot elke prijs geslacht moest worden. Op 7 October meldden zich inderdaad 16 overlopers vrijwillig in Nederlandse krijgsgevangenschap bij het Peloton, dat uiteraard de kleine Inlichtingengroep met de luidsprekerinstallatie beschermde. Helaas werd slechts één karabijn door genoemde overlopers medegebracht en bepaalde tekenen wezen erop dat de communistische troepen hun wapens en uitrusting meer en meer gingen verbergen voor zij zich overgaven, of wel "in bewaring" gaven aan de bevolking van de grensgebieden. . . .

Ten gevolge van de gedragingen van de communistische vijand v.w.b. het verbergen of "uitdelen" van hun wapens werd dadelijk een andere tactiek noodzakelijk. Kleine I.D.-groepjes werden gevormd en begaven zich, op zo onopvallend mogelijke wijze in de rug gedekt door een groep of een Peloton van de 3e Compagnie, in de randkampongs en trachtten — al naar de aard van de aanwijzingen en inlichtingen — door middel van verhoren van enkele dessa-bewoners of door toespraken tot de verzamelde mannelijke dessa-bevolking, bergplaatsen van wapens te ontdekken. De resultaten van deze tactiek mogen blijken uit de ondervolgende opsomming:

- 14 October te Djambean-1: 16 vuurwapens, uitrusting en munitie.
- 15 October te Djambean-1: 2 geweren.
- 15 October te Kendjoeran: 1 incomplete Vicker-mitrailleur,
5 handgranaten, uitrusting en munitie.

Mijnenslachtoffers

16 October nabij Kampir: 2 geweren, 1 karabijn en munitie.

18 October te Djambean-1: 2 geweren en munitie.

Omstreeks 20 October werd de indruk verkregen, dat op Nederlands gebied niet veel wapens enz. meer aangetroffen konden worden. Ook werden enkele, kort te voren leeggehaalde, bergplaatsen nabij de S.Q.-lijn gevonden en bleek uit inlichtingen, dat lieden zich met de aan hen overhandigde wapens op Republikeins gebied hadden begeven. Ook van concentraties van communistische troepen langs de lijn bleek niets meer, mede door het feit dat troepen van de Silliwangi-Divisie omstreeks 18 October een vrij groot opgezette zuiveringsactie hadden uitgevoerd, tengevolge waarvan de communistische resten ten dele waren vernietigd en ten dele waren gevangen genomen. Slechts enkele zeer kleine groepjes hadden weten te ontsnappen aan volledige uitroeiing en hadden zich in W.-richting langs de (Republikeinse) Z.-helling van de G.Praoe naar het vak van de W.-Brigade, ten Z. van Pekalongan, weten te begeven.

Branden in de omgeving van Pranten, gelegen in dat gebied, konden gedurende enige achtereenvolgende nachten zelfs vanaf de onderneming Soekamangli worden waargenomen.

Toen 3-7 R.I.-detachement op 21 October 1948 wederom naar Semarang vertrok, kon een indrukwekkend rapport in de vorm van een overzicht door Lt. Kol. Schilperoord aan Generaal Meyer worden overhandigd. Van 5 tot 21 October werden in het vak Soekamangli aangehouden: 61 krijgsgevangenen, waaronder 9 Officieren, waarvan één T.N.I.-Majoor-Bataljonscommandant en er werd een grote hoeveelheid wapens en munitie buitgemaakt.

De mannen keerden, terecht, voldaan terug na een zeer nuttige inzet in een gebied dat door zijn hoogte boven de zeespiegel bovendien een heerlijk bergklimaat had en hen volkomen fit had gehouden. Zij hadden bovendien een bijzonder geslaagd "tuinfeest" gevierd op die onderneming in de bergen, waarop K.L., KNIL en planters broederlijk vereend genoten hadden van een geïmproviseerde "revue" van de mannen van de 3e Compagnie, van krontjongmuziek van enige jongens van Bewaking-V, van de pittige nummers van de "Swingende Zeventjes", van een geestige voordracht van Lt. Iken en — in de vrije uren overdag — van een spannend volleybal-torncoi, waaraan een ieder, van de overste tot de hulpfourier, had deelgenomen. Ja, Soekamangli was in vele opzichten een dikke streep aan de "3-7 R.I.-balk" geworden.... en hoe! Begin Augustus arriveerden een 60-tal KNIL-militairen van het Bataljon Infanterie-I in het kampement om — naar men hun had verteld — in afwachting van hun demobilisatie c.q. recuperatie-verlof, dienst te doen bij 3-7 R.I. Administratief bleven deze Ambonezen, Menadonezen en Javanen echter ressorteren onder de Subsistenten-Compagnie-KNIL te Semarang, een halfslachtige situatie, die met name voor de administrateurs van ons Bataljon nog zeer veel moeilijkheden zou meebrengen.

Gencemde Indonesiers werden verdeeld over de Compagnieën en wel zodanig,

dat vrijwel ieder Peloton tenminste twee man van hen erbij kreeg. Ook de Inlichtingen-Dienst kon versterkt worden met enkele Menadonezen en het gehele Bataljon profiteerde van deze voor het merendeel Maleis-Nederlands sprekende KNIL-versterking, daar bij acties en patrouilles de mogelijke taalmoeilijkheden bij het contactnemen met de bevolking vrijwel konden worden uitgeschakeld. Al vrij spoedig pasten de nieuwe 3-7 R.I.-ers zich aan bij de sfeer en geest van ons Bataljon en waren er trots op er toe te kunnen behoren. Natuurlijk behielden zij hun eigen levenswijze en typisch Oosterse opvattingen, doch hiervoor toonden onze mannen altijd een uitstekend begrip. Kortom, er groeide een oprechte wapenbroederschap, die zo zeer van betekenis zou blijken in de laatste maanden van 1948 tijdens de Tweede Politie Actie en – vooral – in de uiterst zware periode daarna. Door enkele troepenadviseurs zoals de s.m.i.-KNIL T. Vegelin en de sergeant-KNIL Cortenbach, alsmede door sergeant-KNIL Sourbag, werden aan de pas-gearriveerde mannen van Infanterie-I, Nederlandse taallessen gegeven om hun nuttig effect als tolk, zo mogelijk, hoger op te voeren, terwijl Sergeant-KNIL C. J. Stämpfli hen onderwees op het gebied van het winnen van inlichtingen tijdens patrouilles, het werven van informanten en het leggen van contacten met de bevolking. Er werd gedaan wat maar mogelijk was om de aanwezigheid van deze nieuwe groep KNIL-mensen tot een zo groot mogelijk rendement voor het Bataljon op te voeren.

Toen de tropenadviseur, sergeant-KNIL P. C. Bokma, op 4 Juni 1948 in het St. Elisabeth-Ziekenhuis na een langdurig en hevig lijden aan een ernstige darmkwaal overleed, werd dit door allen gevoeld als een zwaar verlies van een der oude 3-7 R.I.-getrouwen. Het ereveld aan het Tillemaplein aanschouwde dan ook een treffende militaire plechtigheid toen deze onderofficier ter aarde werd besteld en de Javaanse echtgenote van de overledene en vele familieleden en kennissen strooiden bloemblaadjes in en op de groeve.

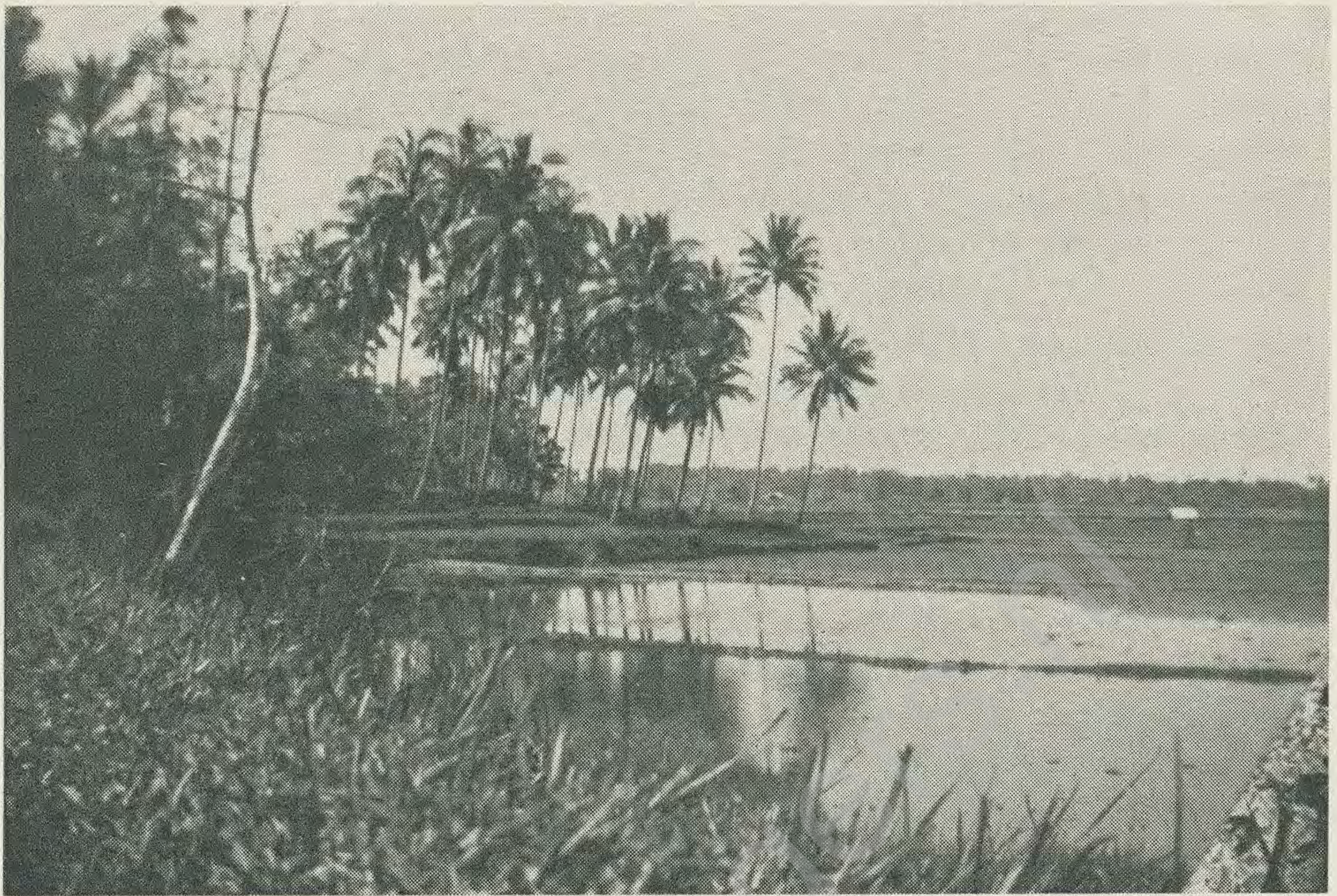
Kort voor het vertrek naar Soekamangli oefende de 3e Compagnie op 5 October in de omgeving van de vroegere stellingen van 2-6 R.I. nabij kampong Persilan, ten W. van Semarang. Helaas geraakte een Peloton in een, om onverklaarbare redenen niet geruimd, oud mijneveld aan de vroegere demarcatielijn, waardoor soldaat P. C. Stam ten gevolge van een explosie het leven verloor. Soldaat Poppelier werd zwaar gewond door scherven in een van zijn schouders en door zijn gehemelte. . . . Door prachtig chirurgisch werk van de doktoren van het St. Elisabeth-Ziekenhuis kon Poppeliers binnen onwaarschijnlijk korte tijd weer geheel hersteld bij ons Bataljon terugkeren. Een betreuenswaardige bijzonderheid bij dit noodlottig ongeval was nog, dat, door een onvergefelijke vergissing van het betrokken bureau van de B.-Divisie, genoemde zwaargewonde aanvankelijk als gesneuveld werd vermeld in de verlieslijst! Wel werd dit bijna onmiddellijk gerespectueerd, doch het zal waarschijnlijk niet nagelaten hebben zeer veel onnodige droefheid bij de familie in Nederland te hebben veroorzaakt. Op 18 October had er op bevel van de Divisie-Commandant, een grote gemonstriseerde wapenschouw plaats gehad langs de S.Q.-lijn van het Oostfront Semarang. Deze als vlagvertoon bedoelde "actie" verliep geheel volgens de opzet onder leiding van Res. Kapt. A. E. Schotman.

In November 1948 zou nog een nasleep van de communistische opstand in de Republiek, een inschakeling van bijna het gehele Bataljon in het gebied van het Regentschap Demak noodzakelijk maken. De Silliwangi-Divisie (weer) had in het N.O.-deel van de Republiek grote zuiveringsacties gehouden en plaatsen als Tjepoe, Randublutung, Blora, Poerwadadi, Koedoes en Pati van de communisten gezuiverd. De bekende extremistische leider Amir Sjarifoeddin zou zich dicht bij de S.Q.-lijn bevinden met een vrij grote groep van zijn strijdmacht en voornemens koesteren om via het Nederlandse gebied ten N.O. van Goeboeg en Demak, naar de kust en vervolgens per prauw over de Java-Zee naar Malakka uit te wijken. Toen het Bataljon, behalve de 3e Compagnie en een klein deel van het personeel van de Staf-Compagnie, op 26 November '48 het Regentschap Demak binnentrok en zich tijdelijk nestelde in plaatsen als Kedoengdjati (2e Compagnie plus Ost. wapens), Demak (4e Compagnie plus Ost. wapens) en te Goeboeg (Bataljons-gevechtsstaf w.o. de I.D., het grootste deel van de Staf-Compagnie en de rest van de Ondersteunings-Compagnie) bleek echter al spoedig uit inlichtingen dat sterke Silliwangi- en Hizboellah-

eenheden zich opgesteld hadden op Republikeins grensgebied ten Oosten van de kali Serang en de doorstoot van de communistische concentraties vanuit het gebied van Prawata (ten O. van Godong) op 27 en 28 November geheel konden opvangen, zodat de ongeveer twee Bataljons opstandelingen de S.Q.-lijn niet konden bereiken. Op 29 November slaagden de Republikeinse regeringstroepen er zelfs in om de strijdmacht van Sjarifoeddin verder Oostwaarts van de S.Q.-lijn "af te drukken". Een en ander konden onze mannen zelfs in de nacht van 28 op 29 October te Demak en Goeboeg horen, daar de Silliwangi-Divisie bij Koedoes gebruik maakte van een batterij veldgeschut. En zo patrouilleerden de soldaten van 3-7 R.I., net als na de wapenstilstand van Januari van dat jaar, weer "getooid" met de gele V.P. (Veiligheids-Politie)-banden om de linkerbovenarm, langs de S.Q.-lijn ten Oosten van Demak, Dempet, Goeboeg en Kedoengdjati, als katten, die wachtten tot de muizen uit hun holletjes zouden komen. Er kwamen echter geen muizen, in casu communistische vluchtende of infiltrerende troepen over de "grens", en er gingen zelfs niet bevestigde geruchten, dat de grote Amir aan het hoofd van zijn troepen in de moerassen bij Prawata of Pakem was gesneuveld. Toch werd éénmaal een goede vangst gedaan door de loyale medewerking van de tjarik van Tempel-I, bij wie zich 9 "line-crossers" hadden gemeld, en waarvan — na hun arrestatie door een onzer patrouilles — bleek, dat tenminste 5 van hen behoorden tot de Staf van Sjarifoeddin en een deel (?) van diens oorlogskas bij zich hadden, t.w. ruim 630.000 Ori (Oewang Repoeblic Indonesia) en ongeveer 2 kg goud aan munten en sieraden.

De algemene politieke situatie t.a.v. de Indonesische kwestie verstrakte in de laatste maanden van 1948 steeds meer tot een doodlopende serie van besprekingen op het hoogste niveau. De regelmatig gepubliceerde verlieslijsten kregen een huiveringwekkende lengte, kortom, er moest op gewelddadige wijze recht en orde herschapen worden en de mogelijkheid van een Tweede Politiële Actie werd bijna voelbare werkelijkheid. Op 14 December 1948 werd, o.m., 3-7 R.I. te Semarang geheel geconsigneerd. Bepaalde voorbereidingen, die door een kleine staf van ingewijden reeds vanaf September 1948 waren aangevangen, werden met de grootste spoed voltooid. De mannen begrepen nu ook waarom alle toegangen van de bureaux van de Inlichtingen-Dienst al geruime tijd hermetisch gesloten waren geweest voor onbevoegden en waarom de ramen zelfs waren dichtgeplakt.

Niet alleen op zuiver militair gebied heeft 3-7 R.I. zich in de periode van medio Maart tot 19 December 1948 onderscheiden, maar eveneens — en met niet minder bravour — aan het front van de ontspanning en van de "representatie". Dit laatste is op een wijze gebeurd, die het contact van onze mannen met de stad en de burgerij snel deed uitgroeien tot een zeer hechte band, waarvan de "schakels" Sport en Amusement wel de sterkste waren. Men leerde 3-7 R.I. waarderen als een correcte en actieve gast en zou slechts in geval van "force

majeure" node toestaan dat deze gast weer vertrok.... zoals later, door de Tweede Politiële Actie, inderdaad geschiedde.

Met name de Semarangse sportwereld was verheugd dat onze voetballers, atleten, zwemmers, handballers, boksers en tafeltennissers weer het strijdperk betraden, want het waren graag-geziene tegenstanders, die er toe bijdroegen dat diverse wedstrijden en competities aan levendigheid, spanning en kwaliteit konden winnen.

Op ontspanningsgebied kreeg men een welkome versterking door de terugkeer van de „Swingende Zeventjes”, die nu "vlak bij de hand" waren om hun hoog gewaardeerde medewerking aan vele feestelijkheden bij practisch alle in en om Semarang gelegerde onderdelen te kunnen verlenen. Radio Welfare Semarang kon de Vrijdagavond-pianorecitals van onze begaafde Tom Kolkena weer gaan aankondigen en de R.K. Garnizoenskerk hoorde onze "Milites Cantates" hun Gregoriaanse zang weer tussen haar muren zingen.

Op de Kampementsweg op Djatingaleh zagen verbaasde lieden op menige snikhete middag een groep enthousiast-blazende en -trommelende militairen van "Tigah Toedjoeh" hun marsoefeningen houden onder leiding van de nimmertevreden dirigent-kapelmeester, of hoe men Tom Kolkena in die laatste creatie ook wilde aanduiden zonder hem àl te diep te schokken. Het was de "Hoempa van Ome Kees"-in-wording, want het ééns in de Officiersmess te Demak geopperde idee van de Bataljons-commandant, om óók een fanfare-corps in de geest van de Prins Bernhard-kapel bij 3-7 R.I. op te richten, werd verwezenlijkt

nadat de Verplegings- alias Welfare-Officier erin geslaagd was om een complete instrumenten-set uit Bandoeng los te branden en . . . . heelhuids naar Semarang te laten brengen.

Reeds na hun eerste officiële optreden tijdens een Bataljons-defilé langs de Divisie-Commandant, Generaal J. K. Meyer, op het Wilhelminaplein, kregen onze dapper-blazende mannen een uitstekende pers en werden trouwe klanten van de brede Bodjong, waarover ons Bataljon zo dikwijls op uitstekende wijze marcheerde.

Een hoogtepunt was wel de feestweek van 1 t/m 4 Juli 1948, toen 3-7 R.I. het tweejarig bestaan herdacht. Een fleurig programmaboekje en enige artikelen in de "Locomotief" hadden de vele vrienden, kennissen en relaties op de hoogte gebracht van onze jubileumplannen met het gevolg dat bijna de gehele stad ook inderdaad heeft meegeleefd met ons festijn.

In de vroege morgen van de 1e Juli bezonnen wij ons over de vele offers die in die twee jaren van het bestaan van ons Bataljon gebracht moesten worden en waar kon dit beter geschieden dan op het prachtig gelegen Ereveld aan het Tillemaplein? Het werd een indrukwekkende en ontroerende plechtigheid aan de voet van het eenvoudige, maar toch zo machtige Kruismonument midden op de militaire begraafplaats. De beide geestelijke verzorgers herdachten, ieder op eigen wijze, de gevallen kameraden, de Bataljonscommandant hield een Dodenappèl, ons zangkoor zong een gewijd lied. Er werden kransen gelegd bij het monument en bloemen op de graven van de vrienden, die die dag niet meer mochten beleven. Terwijl de trommels gedempt roffelden en de "Last Post" werd geblazen, werd een rondgang langs alle graven gemaakt door alle militairen van 3-7 R.I. en door de vele belangstellenden.

Pas na deze ogenblikken van bezinning kon aan het feestelijke gedeelte van de herdenking begonnen worden.

In het Lux-bioscooptheater werd "en masse" de film "Saratoga Trunk" met Ingrid Bergman en Gary Cooper aanschouwd en 's middags speelde het Bataljonselftal een stevige partij voetbal tegen een Semarangse Combinatie en won liefst met 8-4.

's Avonds om 8 uur dreunde het grote (maar "gammele") Royal-Theater op zijn grondvesten, want de mudvolle zaal genoot bijna vier uren lang van de Bonte Avond "Dàt is Drie-Zeuven". Er werd onder leiding van Res. 1e Lt. v. Apeldoorn inderdaad voor "elck wat wils" geboden. Jazz uit Harlem, muziek van Chopin, acrobatiek, gymnastiek en boksen, hersengymnastiek en declamatie en, last but not least, de drie-delige sketch "Sterren-Lief en -Leed", waaraan het gehele Officierscorps meewerkte en tengevolge waarvan vele onbedaarlijke lachsalvo's ontstonden, o.a. door de meesterlijke creaties van Res. Lt. W. Oldenhof.

Op 2 Juli hadden op het sportterrein van de H.B.S teamwedstrijden plaats onder leiding van Res. Majoor W. M. M. Hasenbos met zijn trouwe sport-adju-

danten, de sergeanten-sportinstructeur J. ten Have en H. v. Ee. Het werd een volledig geslaagde atletiek-morgen, waarop vooral de 2e Compagnie vele trofeeën veroverde en uiteindelijk met de teamprijs ging strijken. Verdere individuele uitslagen waren: 2 km veldloop: 1e Sld. Schoo (3e Cie.) Verspringen: 1e Sld. v. Lint (Staf-Cie.); Hoogspringen. 1e Sld. v. Herk (5e Cie). De nummers Estafette 4 × 100 meter, Touwtrekken en de Prestatieloop (waarbij veel militaire vakkennis werd vereist) werden alle gewonnen door de ploegen van de 2e Compagnie.

's Avonds was er weer volop sfeer en stemming tijdens de opvoering van het blijspel in drie bedrijven, "Verstand komt met de jaren", door de Toneelgroep van ons Bataljon in het Royal-Theater. De rolkennis was perfect en alle spelers gaven een rake uitbeelding van de hun toebedeelde en met zorg gekozen rollen. De regisseur, Sld. J. Oosterwijk, had alle eer van zijn ingespannen werk.

Op de 3e Juli werd in de kampementscantine, na de beëdigingsplechtigheid van de Res. 2e Lt. J. C. Vos, een spannende tenniswedstrijd gespeeld, bestaande uit 9 enkelspelen en één dubbelspel, tussen de drie sterkste "batswingers" van 3-7 R.I. en een gelijk aantal zeer sterke vertegenwoordigers van de (Chinese) burger-verenigingen. Het werd een eervolle draw, 5-5, bevochten door Sld.-I L. Matto, Sld. M. de Jong en Sergt. H. v. Ee.

In de avond- en nachturen vond die dag een besluit in een meer besloten tuinfeest bij de Officiersmess "Demak" aan de Karang Panas.

De (toenmalige) Kolonels Meyer en Van Langen waren met hun dames onder de vele gasten, die zich uitstekend vermaakten op de dansvloer, op de heuse "kermesse d'été" en aan de welvoorziene bar.

Het sluitstuk op de 4e Juli werd gevormd door een Groot Bal met twee uitstekende bands, de "Swingende Zeventjes" en de "Blue Birds", in en om de feestelijk versierde en verlichte Tijgerclub.

Voldaan en zingend reden de trucks van de tijdelijke 3-7 R.I.-busdienst de mannen weer naar Djatingaleh toen het dans- en muziekmoment eenmaal geëindigd was. Het feest zat er op en niemand zal zich dat beter bewust zijn geweest dan de Officier van Piket van die avond toen hij het laatste lichtje in het kampement zag doven.

Het was zóóóóóó, met tien duimen omhoog!!

Dat was het óók op St. Nicolaasdag 1948, toen onze pioniers het klaargespeeld hadden om een echte "Spaanse stoomboot" op en om een 3-tonner te timmeren, zodat een indrukwekkende Sint met zijn zwarte Piet op de "brug" een triomfale tocht door Semarang kon maken, begeleid door M.P. en de "Hoempa".

St. Nicolaas, December 1948.
De Kota Baroe bracht ook hem
uit Spanje!

COLONNE-III EN DE ACTIE "KRAAI"

Op 14 December werd ons Bataljon geconsigneerd, maar dit betekende allerminst een rustig afwachten in het kampement Djatingaleh! De reeds geruime tijd voorbereide militaire verplaatsingen zorgden n.l. wel voor een intens verkeer van de benedenstad naar "boven" en omgekeerd. Ook op de Kampementsweg werd het een gerij en geros van belang, want 3-7 R.I. zou een — tot toen — ongekende versterking aan hulpwapens en -diensten krijgen, nodig voor het uitvoeren van een zelfstandige opdracht in het kader van de Tweede Potiële Actie. Ingewijden hadden deze opdracht reeds aangeduid met de "Oefening op de kaart, B.-Divisie", doch ditmaal wees alles er op dat deze oefening harde practijk zou gaan worden. In die roerige dagen van 14 t/m 18 December 1948 vertrok het Peloton Pantserwagens onder commando van de Res. 2e Lt. B. ten Haken, dat zovele maanden van prettige en vooral nuttige samenwerking met ons onderdeel had gekend, naar Salatiga, maar het werd vervangen door twee Pelotons van 6-Paw, onder commando van de Adjudant Russe, die met zijn Huzaren zo'n belangrijke bijdrage zou leveren tot het feilloos uitvoeren van de opdracht van Colonne III, want zó werd de kleine "Brigade", waarvan 3-7 R.I. de hoofdmacht en de tactische kern werd, voortaan aangeduid.

Het — gespannen — wachten was nu op de afkondiging van dag D, want dan zou de opmars van Colonne-III beginnen, vanuit een uitgangstelling ten Oosten van Demak, via Koedoes, Pati en Rembang naar Blora en Tjepoe. Het stond er zo laconiek in het Operationeel Bevel van deze actie "Kraai".... Sterkte van 3-7 R.I. met toegevoegde onderdelen 1400 man met ruim 350 voertuigen.

„Opdracht:

A. 1e phase: Colonne-III rukt van Semarang uit via Demak naar Tjepoe op. Breekt zo snel mogelijk uit de vernielde zone en voert een snelle, gemotoriseerde opmars uit. Bezet Rembang en Blora elk met een versterkte Compagnie en neemt Tjepoe over van de troepen uit Oost-Java.

Tijdschema:

Dag D. Opmars Colonne III

Dag D + 1

Dag D + 2

2e phase: Onmiddellijk na het bereiken van de doelen der 1e phase zullen zuiveringsacties worden gehouden, waarbij zo offensief mogelijk moet worden opgetreden.

3e phase: Teneinde het veroverde gebied te consolideren, wordt het gebied van de Terr. Onder-cdt. tevens Troepen-Cdt. Semarang uitgebreid, waarna het omvat de Residentie Semarang—Japara—Rembang. In deze phase, welke op D + ingaat, komt 3-7 R.I. wederom onder het Troepen-Commando Semarang.

Plan:

Het doorbreken van 's vijands verdedigingszone zal infanteristisch plaatsvinden, terwijl ook de verdere opmars tot Koedoes te voet zal geschieden, onder gelijktijdig herstel van de vernielde en ondermijnde opmarsweg Demak—Koedoes. Na het bereiken van Koedoes zal de verdere opmars gemotoriseerd geschieden.

Ja, zó stond het er, kort en krachtig en maar nauwelijks duidend op de ontzaglijke hoeveelheid maatregelen, orders en bevelen, die er uit voort moesten vloeien om een zo goed mogelijk gecoördineerde uitvoering van dat Plan te verzekeren.

Voor een goed begrip van de beschrijving van de werkelijke uitvoering van bovengenoemd Plan is het wellicht aanbevelenswaard om nog even op het Bevel voor de actie "Kraai" terug te grijpen en hier de "geplande" uitvoering te laten volgen:

A. Doorbreken van 's vijands verdedigingszone:

Aanvalsvakken.

Aangevallen wordt met 2 vóórcompagnieën, ieder met een aanvalsvak van resp. N. en Z. van de weg Demak—Koedoes.

Gereedstelling.

Linker-vóórcompagnie: 3-3-7 R.I. (plus mijnverkenners van de O.C.)
Cdt. Kapt. L. A. v. Lis.

Rechter-vóórcompagnie: 4-3-7 R.I. (plus mijnverkenners van de O.C.)
Cdt. Res. Kapt. A. E. Schotman.

Scheidingslijn: het Prauwvaartkanaal langs de hoofdweg.

Reserve-compagnie: 2-402 Bat. Inf. (achter 4-3-7 R.I.)
Lt. Adj., I.O., geest. verzorgers, C. 3-12-R.V.A.,
Cdt. Res. 1e Lt. Meys.

Kleine Gevechtsstaf (achter 3-3-7 R.I.) waarbij o.m. Colonne-Cdt.
Verb.-Detachment.

I Sectie 3"-Mortieren (achter Gevechtsstaf) met paardentransport
Cdt.: Res. 2e Lt. L. Daniëls.

Gereedstelling ingenomen op dag D te 06.00 uur in Seda-Lor en Seda-Wetan. Melden met codewoord "Kraai". Dekking van de gereedstelling zal geschieden door 2-3-7 R.I.

Aanvalsobjecten.

Na eventuele inleidende artilleriebeschieting op voorbereide doelen, onmiddellijk voorwaarts en vermeesteren van:

- 1e aanvalsobject Wanaketinggal (Codewoord "Kees").
- 2e „ Wanaredja (Codewoord "Willy").
- 3e aanvalsobject Karanganjar (Codewoord "Jaap").
- 4e „ Koedoes (Codewoord "Appie").

Zonder nader bevel van Colonne-Cdt. zal zo spoedig mogelijk naar de achtereenvolgende aanvalsobjecten worden doorgestoten.

Taak rest Colonne III gedurende de infanterie-aanval:

Op dag D 06.00 uur dienen de rest van 3-7 R.I. en van de overige ingedeelde wapens en diensten (met uitzondering van 3-12 R.V.A.) onder commando van Plaatsver. B.C. 3-7 R.I. te zijn opgesteld te Demak.

Gedurende de aanval zal de vernielde en ondermijnde opmarsweg worden hersteld en mijnenvrij gemaakt door Genie en Pioniers, waarna de gemotoriseerde colonne oprijdt naar Koedoes.

B. Gemotoriseerde Opmars:

1. *Gereedstelling* (op een nader aan te geven plaats vóór Koedoes)

a) Pantzerspits: Onder comm. van Res. Kapt. W. Pluygers (C. 2-3-7-R.I.)
 2 Pelotons 6-Paw, plus (tot Pati) 1 Pl. Pioniers van 6 Paw
 1 Peloton 2-3-7 R.I. (op gepantserde voertuigen).
 O.v.G.-II Hilarius.

b) Spits. Onder commando van Res. Kapt. A. E. Schotman
 (C. 4-3-7 R.I.)
 1 Peloton 6-Vew.
 1 Peloton 4-3-7 R.I.
 Gedeelte Pionierpeloton,
 w.o. mijnverkenner

c) Vóórtroep (op max. 5 km)
 Onder commando van
 Vaandrig Steffen
 2 Pelotons plus Staf van
 4-3-7 R.I.
 Gedeelte Pionierpeloton
 1 Sectie Vickers
 1 Sectie 3"-Mortieren
 1 Ambulance-carrier
 1 Bulldozer
 1 extra kraanwagen.

d) Gevechtsstaf (direct achter
 Vóórtroep).
 Colonne-Cdt plus Lt.-Adj.
 (Lt. Kol. Schilperoord en
 Res. 1e Lt. J. C. Bakker)

Kaliversperring. Waar bamboe al niet goed voor is....

Cdt. Verb. Afd.-3-7 R.I. (Res. 2e Lt. J. Debets)
 C.V.- Radioauto B.-Divisie
 Inl.-Officier-3-7 R.I. (Res. 1e Lt. G. A. v. Apeldoorn)
 Cdt. M.P.-detachement
 V.C.P. (plus Radiowagen-Luchtsteunnet)
 Cdt. 3-12 R.V.A. (Res.-Maj. Art. Lammers)
 Cdt. Peloton 4- Genie Veld-Compagnie (Res. 1e Lt. Oele)
 Cdt. 17-A.A.T.
 Paw-Liaison Officier.
 Kleine Stafwacht
 e) Hoofdmacht. (Op 5 à 10 km). Onder commando van Res. Maj.
 W. M. M. Hasenbos, Pl.v.v. B.C. 3-7 R.I.
 3-3-7 R.I., Cdt. Kapt. L. A. v. Lis.
 Rest Bataljonsstaf plus rest Verb.-Afd. 3-7 R.I. onder
 commando van s.m.a. Kroeze.
 2-3-7 R.I. (min. 1 Peloton), Cdt. s.m.i. C. Kervink.
 1 Sectie Vickers
 1 Sectie 3"-Mortieren
 Compagniesstaf
 Ambulance-carrier
 3-12 R.V.A., Cdt. de pl.v.v. Afd.-Comdt.
 Res. Kapt. Fonteyne.
 Peloton 4-Genie- Veld-Compagnie
 Bruggentrein (Bailey)
 1 Peloton 2-402 Bat. Inf. (ter dekking Genie-afd.)
 Rest Geneesk. personeel van 3-7 R.I. en Pel. 7-Hpva,
 onder commando van de Bataljons- tevens Colonne-arts,
 O.v.G.-II Beems.
 Rest Staf-Compagnie-3-7-R.I. Cdt. 1e Lt.
 H. C. Vaandrager
 Keukentrein
 Reserve voertuigen
 Mobiele L.T.D.-werkplaatsen, onder commando van
 vaandrig T. Mandersloot.
 2-402 Bat. Inf. (min 1 Peloton), Cdt. Res. 1e Lt. Meys.

Eindelijk kwamen de laatste instructies en alles wees er op, dat op Zaterdagmorgen, 18 December 1948, het aanvalssein gegeven zou worden, toen... in de loop van de voorafgaande middag het bericht bekend werd, dat "dag D" 24 uur was uitgesteld.

Maar in die donkere tropennacht van 18 op 19 December 1948 zagen de mensen in het kampement Djatingaleh een keten van dubbele lichtjes via de lange helling van de Gombel naar de stad afdalen... Het was de co-

lonne trucks vól met de mannen van 1-15 R.I., het laatste O.V.W.-Bataljon in Midden-Java, dat van Oengaran en Giri-Sonta naar het vliegveld Kalibanteng werd overgebracht. Op dat vliegveld zouden de O.V.W.-ers in de zeer vroege morgen in de Dakota's stappen om naar Djocja gevlogen te worden, waar de luchthaven inmiddels ver-

Veldkeuken

overd moest zijn door de parachutisten van het Korps Speciale Troepen. Als alles volgens de plannen verliep, zouden ze "rustig" kunnen landen en onmiddellijk deelnemen aan de strijd om de Republikeinse hoofdstad, te zamen met andere onderdelen en geholpen door toegevoegde wapens en diensten, die, via de, op de minuut nauwkeurig "pendelende", lucht-busdienst Semarang—Djocja v.v. ononderbroken zouden worden aangevoerd. Later zou een ieder weten, dat deze beraamde bezetting van het hart van de Republiek een grootse en militair-technisch volmaakte uitvoering zou belevén, en dat deze verrassende slag op dát moment dodelijk was voor de vijand. Geheel volgens het z.g. Concentratie-Bevel, precies op tijd, reden delen van Colonne-III naar de respectieve opstellingsplaatsen in het Oostelijk deel van de Benedenstad, op de Karang Panas en op de smalle weg van de kampong Djangli. De mannen van de Militaire Politie verichtten hun taak op voorbeeldige wijze, onze monteurs legden een laatste hand aan een te elfder ure noodzakelijk geworden reparatie, de seiners keken hun radio-sets nog voor een allerlaatste maal na, gewerschutters beproefden voor de zoveelste keer de grenselwerking van hun Lee-Enfields en de koks controleerden hun voorraad "gemengde spijzen in blik". Sergt. majoor de Boer van de chirurgische groep stond in de hoofdpoot van het kampement en zei: "Poei, Poei" wanneer een zwaar beladen drie-tonner in een wolk van stof naar buiten snorde.

En toen de lange colonne tenslotte de juiste opstelling had ingenomen werd gestart en de mobiele Divisie-Reserve daverde naar de Oostelijke uitgangspoot van Semarang.

Vóórt joeg de kilometerslange colonne door de nacht, over de — voor de meeste chauffeurs — reeds overbekende weg Semarang—Demak. Ternauwernood konden de bundels uit de koplampen de dikke stofwolken, opgeworpen door de vóórrijders, doorboren en menig rood achterlicht doemde soms wel erg onverwacht voor de bumper van een gierend-afremmende truck op.... Na het passeren van de brug bij Karangtenggah, ongeveer 4 km ten W. van Demak, werden alle lichten bovendien nog gedoofd; het werd dus dadelijk al zéér scherp opletten geblazen voor de diverse mannen achter de stuurwielen.

DAGORDER

De Regering heeft zich genoodzaakt gezien de uiteindelijk slotsom te trekken uit de soevereine rechten en plichten, die zij alsnog over Indonesië uitoefent.

Op U wordt een beroep gedaan de laatste acte te voltrekken, nu in eindeloze onderhandelingen het geduld is uitgeput en geen andere weg meer overblijft.

Bij de afronding van Uw taak wék ik U op doortastend te werk te gaan, doch daarbij bovenal de menselijke eigenschappen, die U sieren, te ontplooien. Beseft, dat gij geen krijgsvolk zijt, doch brengers van recht en veiligheid aan een bevolking, die reeds te lang zuchtte onder terreur en onderdrukking. Verlicht haar noden, vermeerdert deze niet. Onthoudt U van elke daad, die niet de toets van een sterke critiek zou kunnen doorstaan. Zijt beslist doch tevens menslievend en ontziet andermans eigendom.

Ik stel mijn volle vertrouwen in Uw houding.

Moge God U leiden en behoeden in de komende dagen.

Batavia, 18 December 1948.

De Luitenant-Generaal
Legercommandant

(w.g.) SPOOR

S. H. SPOOR

Zó verliepen de eerste uren van de dag D, 19 December 1948. Het bleek een wandeling, altijd in de militaire betekenis van dat woord dan (!), te worden langs de op vele plaatsen met steenhopen en door halve of gehele doorgravingen versperde kunstweg Demak—Koedoes. Onder de steeds heter brandende zon liepen de vóórcompagnieën in de z.g. "kop-staart"-formatie aan beide zijden van het prauwvaartkanaal, voorafgegaan door een kleine groep mijnverkenneren waarbij Javaanse burgers uit het grensgebied waren ingedeeld om als gids op te treden. Geen enkele mijn werd er door die troepen ontdekt, wél enkele paren, inderhaast weggeworpen, T.N.I.-schoenen.

De Genie en onze Pioniers waren intussen al flink opgeschoten met het vrijmaken van de kunstweg Demak—Karanganjar, maar toch nog niet zó ver dat de batterij van 3-12 R.V.A. zich op kon stellen om de onder haar bereik "uitgelopen" Infanterie op dat moment eventuele vuursteun te verlenen! Een enkele explosie had die morgen wel achter de oprukkende compagnieën van 3-7 R.I. weerklonken, maar steeds kwam er bericht dat het slechts opblazingen betrof van versperringen door de mannen van het Peloton van 4- Genie Veldcompagnie.

Een probleem was het transport van de colonne mortierpaardjes over het gammele, bilikken "brugdek", dat wiebelde boven de bruisende Kali Serang, maar tenslotte zou het toch gelukken door eerst de paardjes af te laden, de stukken met munitie naar de overzijde te brengen door mankracht en daarna de schich-

tige paardjes voorzichtig naar de andere kant te leiden. Men was nog met deze toer bezig toen plotseling uit de richting van Koedoes een hevig vuren uit geweren, karabijnen en zware en lichte mitrailleurs werd vernomen. Het bleek dat de 3e en 4e Compagnie dicht bij de Zuidelijke stadsrand zich snel hadden moeten ontplooiën in het zijterrein, daar zij anders in een zeer verraderlijke, hoefijzervormige, val zouden zijn gelopen, en van het intensief vuur van enkele honderden vijanden in goed gekozen opstellingen en van de aanhoudende activiteit van tientallen snipers zéér veel te lijden zouden hebben gekregen. Gelukkig drongen onze mannen zeer snel door tot in de Zuidelijkste randkampongs maar bleken onmogelijk een brede strook open sawah-terrein te kunnen passeren, daar dit onder zwaar vijandelijk vuur lag. Voorlopig werd vanachter sawahdijkjes, klapperbosjes en kamponghuisjes een hevig vuurcontact met de meer in het centrum gelegen onderdelen van de Silliwangi-Divisie onderhouden. Vliegtuigsteun en Artilleriehulp waren in de eerste uren nog niet te verwachten, de sectie mortieren was nog aan de levensgevaarlijke overtocht over de Kali Serang bezig en voorlopig werd een allround-defence opstelling ingenomen waarbij ook de Compagnie van het 402e Bat. Inf. werd betrokken en in een half-cirkelvormige positie ter beveiliging van het rechterflank en van de opstellingsplaats van de basis der sectie 3"-mortieren de vuurdoop tegemoet ging. De artillerie-waarnemer in de Auster wierp enkele berichtenkokers naar beneden om de door hem vastgestelde plaatsen van groepen vijandelijke soldaten door te geven aan de Gevechtsstaf, die op nog geen 200 meter achter de voorste lijn druk over de drijfnappe stafkaarten berekeningen stond te maken en berichten op te stellen. Vele radioverbindingen vielen uit door de invloed van de steeds heviger neerstromende regen, die ieder tot op zijn huid doorweekte. Zelfs de set van 3-12 R.V.A. gaf het op toen de accu's, gedragen door een achttal geworven koelies, te nat werden. Deze reeds op 18 December te Demak "geëngageerde" Javanen lieten in die benauwde uren hun anders zo gesloten houding varen en lagen in dekking vlak bij onze militairen, of sprongen bij een onverwacht schot van een sluipschutter in de kleine kali langs de hoofdweg, zo ook de drager van de grote tas met stafkaarten van de Inlichtingen-Officier. Gelukkig viel de schade achteraf nogal mee!

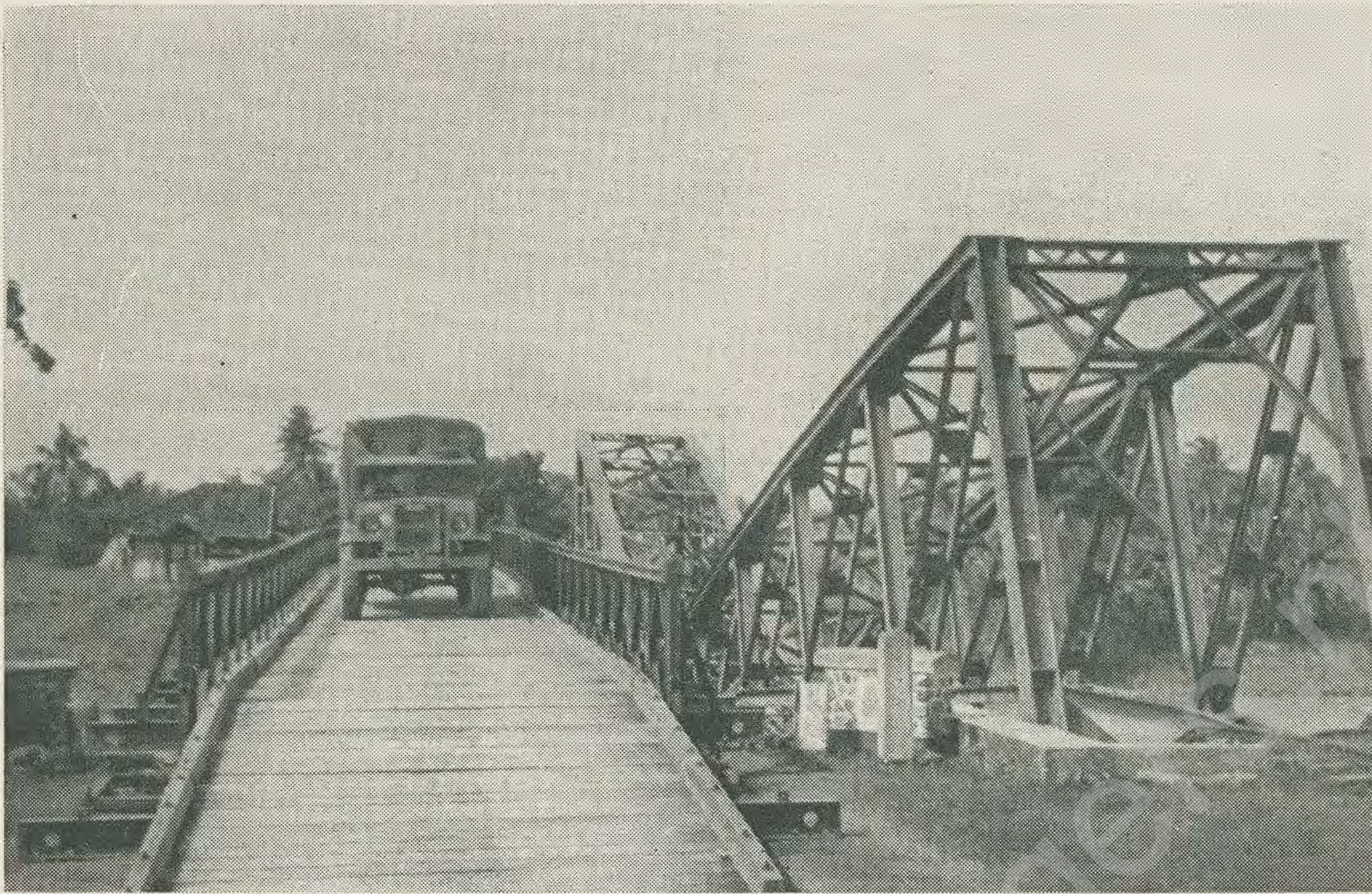
De mortieren gingen tenslotte hun hartig woordje mee spreken en verlichtten daardoor enigszins de zware spanning in de voorste linie. Langzaam verstreek de middag en dacht overste Schilperoord, die zich steeds bij de voorste pelotons of in zijn bilikken commandopost (een klein wachthuisje bij de ingang van de Zuidelijke kampong) bevond, met zorg aan de korte tijd die nog restte voor de korte tropenschemering zou komen en de donkere nacht direct daarna en in die nacht een groot deel van zijn Bataljon in een uiterst gevaarlijke positie! Toen hij besloot om de nacht achter de Kali Serang door te brengen, de brug door de Genie te laten herstellen om de andere morgen er met de Pantser-spits overheen te kunnen jagen en Koedoes schoon te schieten, viel hem dat zeer

zwaar, maar het was een dwingende noodzaak. Tot dusver waren er nog maar enkele lichtgewonden gevallen, maar dat mocht een wonder heten. De Bataljonsarts, O.v.G.-II Beems, had o.a. korporaal Saris van de 3e Compagnie met een van zijn flinke soldaten-ziekenverpleger uit de voorste lijn gehaald.

De grote autocolonne was langzaam langs de weg Demak—Koedoes opgerukt, ook daar leefde men in grote spanning, want het vuren was zeer duidelijk uit de richting van Koedoes te horen. Ook de mannen van de radiowagen, die de verbinding met Staf-B.-Divisie moesten onderhouden, vernamen dat. Maar ze kregen gedurende een vrij lange tijd geen enkel bericht van voren en bij de Divisie ging men zich afvragen wat er met Colonne-III toch aan de hand kon zijn. Twee Spitfires werden er op uit gestuurd en kwamen juist voor het vallen van de schemering boven Koedoes om door enige afdoende "streifen" het vijandelijk vuur geheel te onderdrukken. Het witte stenen gebouw van de ANIEM, waarin zich een zeer lastige groep T.N.I.-ers reeds de gehele middag had verschanst, werd volkomen doorboord door de stevige bundels uit de vliegtuigmatrailleurs. Het station, waar een trein onder stoom stond, kennelijk bestemd om een groot aantal militairen te vervoeren, werd eveneens onder handen genomen. . . . De gele seinlappen voor de voorste lijn van onze troepen gaven de positie van de Colonne voor de vliegers duidelijk aan en er werd een begin gemaakt met de tijdelijke terugtocht, sprongsgewijze en onder voortdurende dekking van een hevig vurende brengroep. Toen de zeer vermoeide en volkomen doorweekte mannen de brug passeerden en in het donker nauwelijks oog hadden voor de reeds begonnen werkzaamheden van de Genie-mensen, trokken verse Pelotons van de 2e Compagnie de andere kant op om in een vrij wijde boog stelling te nemen aan de Oostzijde van de Kali teneinde de nachtelijke arbeid aan de in opbouw zijnde Baileybrug te vrijwaren tegen vijandelijke acties.

De Artillerie kwam op dat ogenblik in stelling in de rand van Karanganjat. Storende vuren werden voor de nacht voorbereid op belangrijke punten in en om Koedoes.

In die nacht gebeurde verder niets bijzonders (zoals dat in de rapporten heet). . . . De eveneens oververmoeide mannen van de Genie, de secties van het 2e Peloton van de Genie-Arbeiders-Compagnie inbegrepen, verrichtten schier onnavolgbare prestaties bij het slaan van de grote Baileybrug onder leiding van de overal aanwezige Luitenant Oele. Er werd gewerkt bij het licht van enkele autoschijnwerpers. Posten rond Karanganjat waakten, met een scherp besef van het praktisch niet-gezuiverd-zijn van de omgeving, over hun rustende makkers, maar streden met inspanning van al hun krachten tegen de verraderlijke neiging om ook even de zware, vermoeide oogleden te sluiten. Langs de colonne, die zich enige kilometers Westelijk van Karanganjat op de grote weg bevond, liepen óók schildwachten, bedacht op onverwachte tegenacties op de kwetsbare rij wagens van het nauwelijks gecontroleerde wijde zijterrein uit. . . . Maar er gebeurde niets, òf het moest zijn dat de jeep van de Verplegings-Officier, de Res. 1e Lt. H. J. v. Dam,

De Baileybrug over de kali Serangan, een mooi stuk werk van onze genie!

die met zijn chauffeur v. Lint de aanvoer van voedingsmiddelen en munitie naar de voorste groep regelde, bijna getroffen werd door een vuurstoot uit de Owen-gun van de bij zijn radiowagen wachtlopende V.C.P., een Luitenant-vlieger die zich wat onwennig voelde op de grond en . . . in de nacht.

Toen op de 20 December 1948 de zon opkwam waren al voorbereidingen getroffen voor het tweede deel van de opdracht voor Colonne-III – de gemotoriseerde opmars via Pati, Djoeana, Rembang en Blora naar Tjepoe. De Panterspits zou zich eerst dóór deze plaats moeten schieten om aan de eigenlijke opdracht te kunnen beginnen. Was het wonder dat de zwoegende mannen van de Genie heel erg op hun handen werden gekeken bij het slaan van de grote Baileybrug over de Kali Serang? De gehele nacht hadden zij gewerkt als bezetenen en een deel van de morgen eveneens. Toen het verlossende bericht omstreeks 10.30 uur kwam dat de brug klaar was, bleek dat onze Pioniers nog vliegendvlug een kleine, halfvernieelde brug op enkele honderden meters ten Oosten van Karanganjat, in de weg naar Koedoes, provisorisch moesten herstellen om de Stuart-tanks en de Humbers niet te vroegtijdig in moeilijkheden te brengen. Ook dit gelukte en omstreeks 11.45 uur kon Lt. Kol. C. M. Schilperoord het bevel "Voorwaarts" geven. Het Peloton Vechtwagens van Lt. v. Zweeden en de beide Pelotons Pantserwagens stoven de brug over, lãngs de beruchte zeven kilometer weg, naar het centrum van Koedoes. De Stuart-tanks concentreerden zich op de vernietiging

1

2

3

4

van de vijandelijke weerstand nabij en om het station, terwijl de Humbers met hun dreigende kanonlopen de vele wegen, die op de Aloon-Aloon uitkwamen, volledig beheersten. Toen de Spits onder commando van Res. Kapt. A. E. Schotman kort daarna op de Aloon-Aloon arriveerde was er nog slechts van zeer incidentele vijandelijke actie sprake. Slechts enkele gewerschoten vielen over en weer en van de kant van het station weerklonk van tijd tot tijd een korte nijdige bren-roffel. Enkele snipers hielden zich nog op daken of in bomen op doch ook deze waren reeds geheel verdreven, toen de Voortroep en de Gevechtstaf door de hoofdstraat van de schijnbaar uitgestorven stad reden. Slechts in één geval had een T.N.I.-sluipschutter succes, toen hij van de minaret van de missigit aan de Aloon-Aloon uit de carrier met de pioniers-mijnverkenner van de Spits zódanig wist te raken, dat de rondvliegende scherven van de pantsering Sergt. Maj. Inst. De Lepper vrij ernstig verwondden. Inmiddels waren de Pelotons van de 4e Compagnie van hun trucks gestapt en zuiverden systematisch de stadswijken in het centrum. De suikerfabriek Rendeng, vlak buiten de Oostrand van de stad, kon onbeschadigd in Nederlandse handen vallen, ondanks het tiental zware bommen, die op vitale punten van het complex bleken te zijn aangebracht. Het Peloton Pioniers van 6-Paw had geruime tijd nodig om het gevaarlijke opruimingswerk uit te voeren en om geen tijd te verliezen werd besloten om voorlopig zonder deze belangrijke groep verder door te stoten in de richting van Pati, waar zich o.m. een belangrijke T.N.I. commandopost moest

1. Res. Kapt. W. Pluygers, C. Pantserpits van Colonne III, naast zijn commandowagen, met chauffeur van Es, oppasser de Reus en twee radiotelegrafisten.

2, 3 en 4. De Pantserpits tijdens de opmars naar Tjepoe.

De pantserspits rukt op naar Koedoes over de brug bij Karanganjer

Een stelletje "harde" kerels van 2-3-7 R.I.

bevinden. En zo geschiedde. De in redelijke staat verkerende weg Koedoes—Pati gaf aan de snel rijdende Pantserspits geen enkele moeilijkheid, zelfs mijnen bleken er niet in te zijn aangebracht en toen Kapitein Pluygers met zijn "knotsen" die middag door de hoofdstraat van Pati raasde en de genoemde commandopost volkomen verraste met enige stevige salvo's uit de Humber, nam alles wat T.N.I. of Republiek was in allerijl de benen. In bedoeld kwartier werd een grote hoeveelheid wapens aangetroffen, alsmede munitie en documenten, en er restte niets anders dan dit gebouw onder bewaking te stellen en zo snel mogelijk over te dragen aan personeel van de volgende onderdelen van Colonne-III dat uiteindelijk door de definitieve bezetters van de plaats, Kapt. KNIL Scheepens met zijn mannen van Bewaking-V, werd afgelost. En vóórt joeg de Panterspits naar het Oosten, naar de plaats Djoeana met de twee, zo belangrijke, bruggen (één voor het wegverkeer en een voor de stoomtram Semarang—Djoeana—Rembang), die volgens de laatste waarnemingen van onze jager-piloten 's middags nog volkomen intact waren. De Spits, Vóórtroep en de Gevechtsstaf reden ongeveer anderhalf uur later Pati binnen. De stadsverlichting brandde toen nog en op de Aloon-Aloon kon gestopt worden om de diverse benzinetanks bij te vullen.

Er werd bij de brug van Djoeana een korte, hoogst noodzakelijke, rustpauze gehouden. Alle lichten waren gedoofd en iedereen was stil, vooral toen in de verte, uit de richting van Rembang, het geluid van een naderende auto werd vernomen. De koplampen werden steeds duidelijker zichtbaar en de kennelijk niets wetende of niets vermoedende bestuurder reed rustig door de zeer donkere nacht op de brug aan. De kanonnier in de Humber richtte zijn wapen, het vuur-commando in de Humber werd gegeven en de luxe auto door een schot volledig "in de prak" geschoten. Toen men de brandende resten nader ging bekijken, zagen de mannen van de Pantserspits dat een T.N.I.-overste met zijn adjudant-chauffeur gesneuveld waren en dat zij met uiterst belangrijke documenten en een aanzienlijke krijgskas naar het Westen onderweg waren geweest. Toen gingen die bullen echter voorlopig eerst Oostwaarts mee met de weer voortjagende gepantserde pijlpunt van Colonne-III, over een bar-slecht onderhouden

De pantserspits aan het werk

weg vrij dicht langs de kust en slechts van de Java-Zee gescheiden door ten dele drooggevallen zoutpannen. Nog éénmaal moest een vijandelijke vrachtauto het ontgelden nabij Kaliori, halverwegen Djoeana—Rembang, maar toen daverden de Pantsers een volkomen verrast Rembang binnen, waar op de driesprong, in het centrum van die kustplaats, een T.N.I.-soldaat nog rustig op wacht stond en aanstalten maakte om de voorste scoutcar aanwijzingen te geven wáár hij moest stoppen. Dat deed die Republikeinse verkeersleider echter niet lang meer, nadat hij tot zijn onbeschrijfelijke ontsteltenis bemerkte had, dat het geen T.N.I.-truck was die aan kwam stuiven, maar een kleine, doch grimmige, colonne Nederlandse voertuigen.

Toen de morgen van de 21e December 1948 op het punt stond aan te breken, beheerste de Pantserspits de vrij grote plaats Rembang volkomen.

Vier kilometer Westelijk van Rembang had de colonne, samengesteld door mensen en materieel van de Spits, Vóórtroep en de Gevechtsstaf halt gehouden. De chauffeurs hadden gedurende het laatste gedeelte van de inspannende, nachtelijke rit een grote en onbedwingbare neiging gekregen om tē automatisch hun voertuigen over de miserabele weg te rijden, menige hulp-chauffeur of Pelotonscommandant had zijn buurman achter het stuurwiel wakker moeten houden met stompen om te voorkomen dat een ongewenste aanrijding met een vóór hen rijdende truck of met een boom in de berm zou geschieden. Behalve de onmiddellijk uitgezette wachtposten langs de stoffige rij auto's sliep practisch een ieder op de plaats waar hij zat of lag. De koks waren echter weer snel in actie gekomen om nieuwe voorraad thee te zetten en een aantal blikken bruine bonen- of erwtensoep te warmen. Na twee dagen biscuits, geconcentreerde chocoladetabletten, geperste fruitcake en andere producten uit de onafscheidelijke ingeblikte K-rations, verlangde ieder naar een echt-Hollandse warme hap. Maar eerst een uurtje slaap na ruim 48 uur onafgebroken in touw te zijn geweest, dát ging vóór alles. De schoenen, sokken en kleren, die men al twee dagen niet had kunnen uittrekken, laat staan verwisselen, ging men onbehaaglijk om en aan het lichaam voelen. Enkelen konden dan ook de verleiding niet weerstaan om even te mandiën in het niet te heldere water in de kleine slokans, die door de zoutpannen liepen.

De Hoofdmacht passeerde in die uren Djoeana en had de achterstand toen geheel ingelopen. Tegen half negen in de morgen maakte het nieuwe commando "Voorwaarts" van de Colonnecommandant een einde aan de voor velen te korte

rust en wreven de chauffeurs hun ogen weer uit om hun trouwe vehikels te starten voor de volgende "etappe".

Al spoedig bleek dat de vijand nu niet meer te verrassen was en in allerijl trachtte onze opmars te vertragen. De zeer versterkte 3e Compagnie bleef te Rembang achter en legde de laatste hand aan de voorlopige zuivering van deze plaats om daarna de legering in te richten. De buit aan wapens, maar vooral aan bommen en mijnen, bleek zeer aanzienlijk te zijn.

De hoofdweg Rembang—Soelang—Blora bleek v.w.b. het eerste gedeelte zwaar met bommen te zijn versperd en de bulldozer moest er al spoedig aan te pas komen om een vrij zware versperring weg te vegen op ongeveer 10 km Z. van Rembang. Jagers verkenden de opmarsweg in de richting van Blora en meldden dat een vijandelijke vernielingsploeg per kleine auto op weg was tussen Soelang en Mantingan, een djati-onderneming in het kalksteengebied ten N. van Blora. Even later zagen we de beide Spitfires kort na elkaar achter een heuvel duiken en pas toen zij weer òptrokken klonken hun mitrailleur-roffels tot ons door. "Vernietigingsploeg gemitrailleerd", luidde het laconieke bericht.

Toch had deze ploeg kennelijk kans gezien om de zeer belangrijke brug in de N.-rand van de plaats Soelang op te blazen, want vlak voor de "neus" van de Panterspits ging deze met een behoorlijke klap de lucht in. Dat betekende een onvermijdelijk en vrij langdurig oponthoud, daar een herstelling alleen met Bailey-materiaal kon worden bewerkstelligd.

Het Peloton van de 4- Genie- Veldcompagnie kwam dan ook weer in actie en het werd wederom een avond, nacht en morgen van heel hard sjouwen en bouwen aan een berijdbare brug, geslagen over de half in de kali gestorte resten van de oude brug. Een aan de Z. oprit liggende grote vliegtuigbom werd door een puntvuurtje van de adj.o.o. Russe (van 6-Paw) onschadelijk gemaakt om geen onnodige slachtoffers onder het Genie-personeel te maken. Een peloton van de 4e Compagnie onder commando van de vaandrig Steffen was met artillerie steun via de resten van de opgeblazen brug de kampong Soelang binnengedrongen en had deze gezuiverd.

Het resultaat was, dat de gevaarlijke en kwetsbare plek voor de nachtelijke bezigheden volkomen werd beveiligd en dat de colonne ten N. daarvan een grote mate van zekerheid kreeg voor een nacht zònder aanvallen of sabotage-acties. De Hoofdmacht bleef die nacht te Rembang, maar er werd regelmatig contact gehouden door ordonnansen terwijl de Verplegings-Officier en de d.d. M.T.O. enige malen met hun mensen heen en weer reden in verband met de aanvoer van levensmiddelen, drinken, benzine en munitie naar de "voorste lijn" en het

Rust tijdens de opmars

Slapen moet ook gebeuren

verrichten van enkele reparaties aan de voertuigen. Wat de monteurs, de sergeanten G. Renes, E. de Reus en A. Wijkamp op dit gebied met hun reparatie-weaponcarrier, alias de wonderwagen, en met de half-track presteerden, grensde aan het ongeloofelijke. Ook de "bandenkoning", Gerrit Mulder, droeg met het snel repareren van tientallen lekke banden bij aan het rijden van praktisch de gehele Colonne-III. In dit verband mogen zeker onze mannen van de Verbindingsafdeling onder commando van de Res. 2e Lt. Debets niet onvermeld blijven. Zij onderhielden talrijke verbindingen met alle delen van de uitgerekte colonne en waren vertrouwd met zeer vele en ingewikkelde codes, met sleutelwoorden, schuilnamen enz. Vaak waren hun toestellen onderbezet en o.a. in de commandowagen werd door één man bijna een etmaal lang onafgebroken gezonden en ontvangen. De jongens van de "Swingende Zeventjes" bedienden toen 18- en 19-sets in plaats van hun gitaar, trompet of accordeon te bespelen en zij deden het misschien zelfs beter. . . .

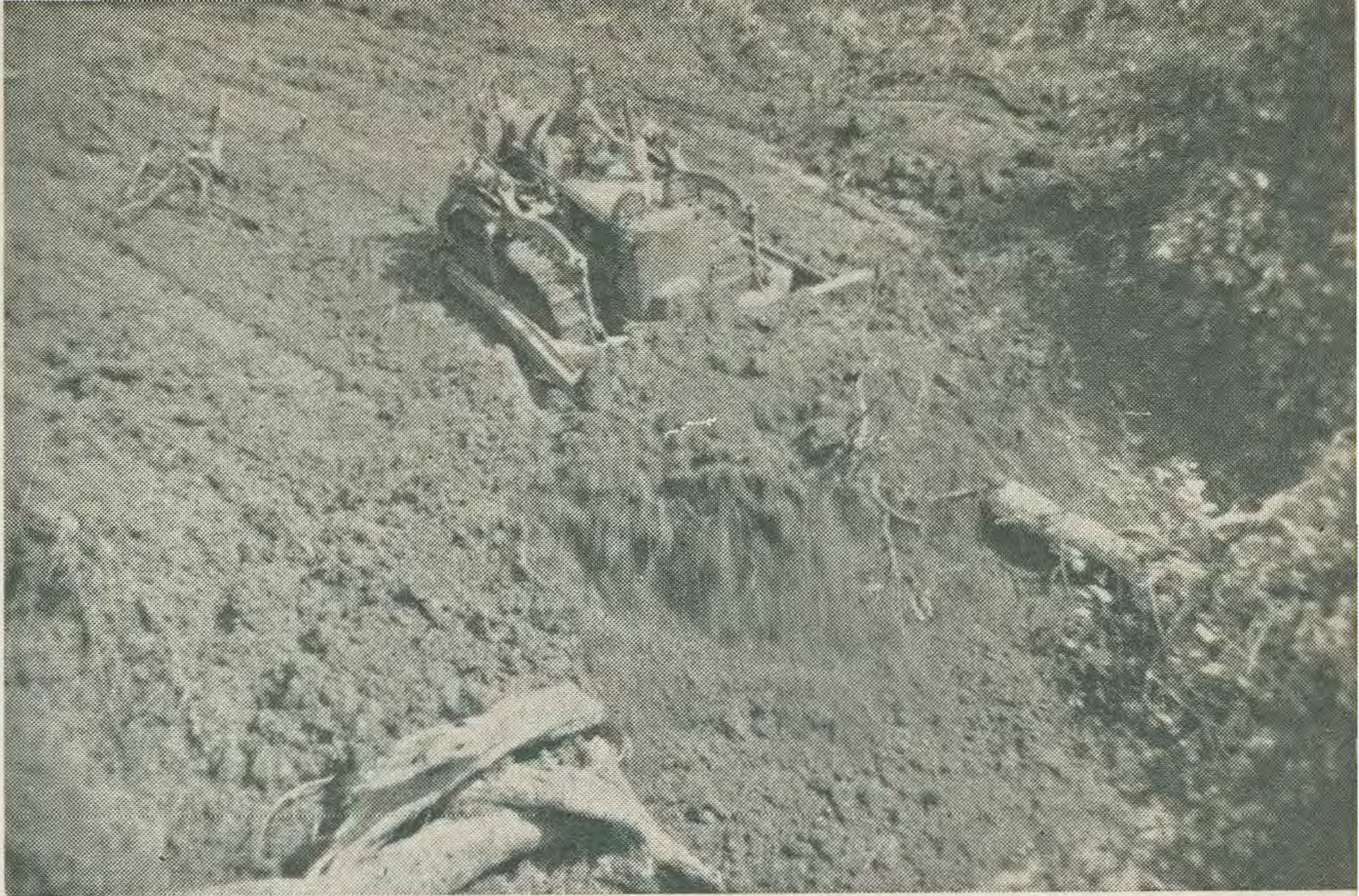
De seiners in de commandowagen hadden ook de "ups en downs" van de commandogroep te verduren en zij verwerkten krachtige taal van overste Schilperoord, laconieke, kalmerende opmerkingen van de Luitenant J. C. Bakker en de cynische galgenhumor van de Inlichtingen-Officier, Lt. van Apeldoorn.

De zon kwam op 22 December op om een wat meer uitgeruste groep militairen bij een lange rij grijze voertuigen op een smalle verkeersweg bij een kapotte brug te beschijnen. Uitgerust, ja. . . . enigszins, maar ongeschoren en ongeduldig, want de Genie had grotere moeilijkheden ondervonden tijdens het brugherstel dan men verwachtte en het zag er naar uit dat het middag zou worden, vóórdat de Colonne verder kon trekken. . . . Een ongedachte gelegenheid voor de vijand om wat op verhaal te komen en zich te hergroeperen en mogelijke en onmogelijke vernielingen uit te voeren.

Overste Schilperoord besloot dan ook een enigszins riskante poging te wagen om door de bulldozer een dam te laten opwerpen over de kleine kali, die echter zeer hoge oevers had en in verband met een dreigende moessonregen binnen zeer korte tijd zou kunnen zwellen tot een wild-bruisende rivier van formaat. De dam kwam er en met kunst en vliegwerk kwam de colonne er tot en met de Gevechtsstaf over. Soms moest één wagen door twee andere tegen de zuidelijke oeverhelling van 45% opgetrokken worden, soms ging het bij decimeters tegelijk, maar het gelukte.

Door het ten dele platgeschoten Soelang ging het toen Zuidwaarts, langzaam stijgend en steeds meer kronkelend naar het kalksteengebergte langs tientallen, zig-zag gegraven, diepe coupures. Van de rijvaardigheid van onze mannen werd het allerhoogste verlangd, maar de djatibossen en de holle wegen bij Mantingan werden vrij snel bereikt, om daarin weer halt te moeten houden voor een wederom vernielde brug op ongeveer 13 km ten N. van Blora. Ongeveer dezelfde omstandigheden deden zich voor als bij Soelang en opnieuw werden een nacht en een morgen doorgebracht in de nabijheid van een opgeblazen brug.

Deze maal was de omgeving van het tijdelijke en geïmproviseerde "bivak" wel zeer moeilijk te bewaken en het Peloton van de 2e Compagnie onder commando van S.M.I. C. Kervink had die nacht een niet benijdenswaardige en zeer verantwoordelijke bewakingstaak in en om de onoverzichtelijke bospercelen van Mantingan.

Een bulldozer aan het werk bij Soelang

De bulldozer kreeg in de mor-

gen van de 23e December een — zo mogelijk nóg zwaardere — taak bij het opwerpen van een dam naast de gedeeltelijk herstelde brug in de diep-stromende kali. Nauwelijks was de Pantserpits over deze dam gekomen of een hevige en aanhoudende regen veroorzaakte een kleine bandjir, die de dam langzaam maar zeker wegspoelde. De Spits, Vóórtroep en de Gevechtsstaf moesten dus wachten op de laatste plank die door de onvermoeibare kerels van Lt. Oele omstreeks 12.30 uur in het dek van de nieuwste Baileybrug werd gelegd.

Om 15.00 uur werd Blora bezet door 4-3-7 R.I. met toegevoegde hulpwapens en diensten en de Bataljonsstaf betrok, na enig zoeken naar overgebleven, niet opgeblazen, stenen woningen, een commandopost, die bestemd was om de centrale plaats in het Vak Rembang—Blora—Tjepoe te worden. De bevolking, vooral het Chinese deel, had met grote aandacht de indrukwekkende intocht van de Nederlandse troepen gadeslagen en al spoedig meldden zich enkele vrijwilligers uit de burgerij die hun loyale medewerking toezegden. Natuurlijk werd deze aanvaard, zij het ook met de nodige voorzichtigheid. D, T.N.I.-bezetting van Blora, het Bataljon Ronggolawe van Majoor Soedono (!), bleek zich in Z.W. richting te hebben teruggetrokken in het kalksteengebied tussen Ngawen en Randublatung. Ook waren communistische P.K.I.-onderdelen nog kort voor de komst van onze colonne in de naaste omgeving gesignaleerd. De langharige en fanatieke Majoor Maladi was daar het opperhoofd van.

Voorlopig werd die dag volstaan met het zuiveren van het stadje zèlf.

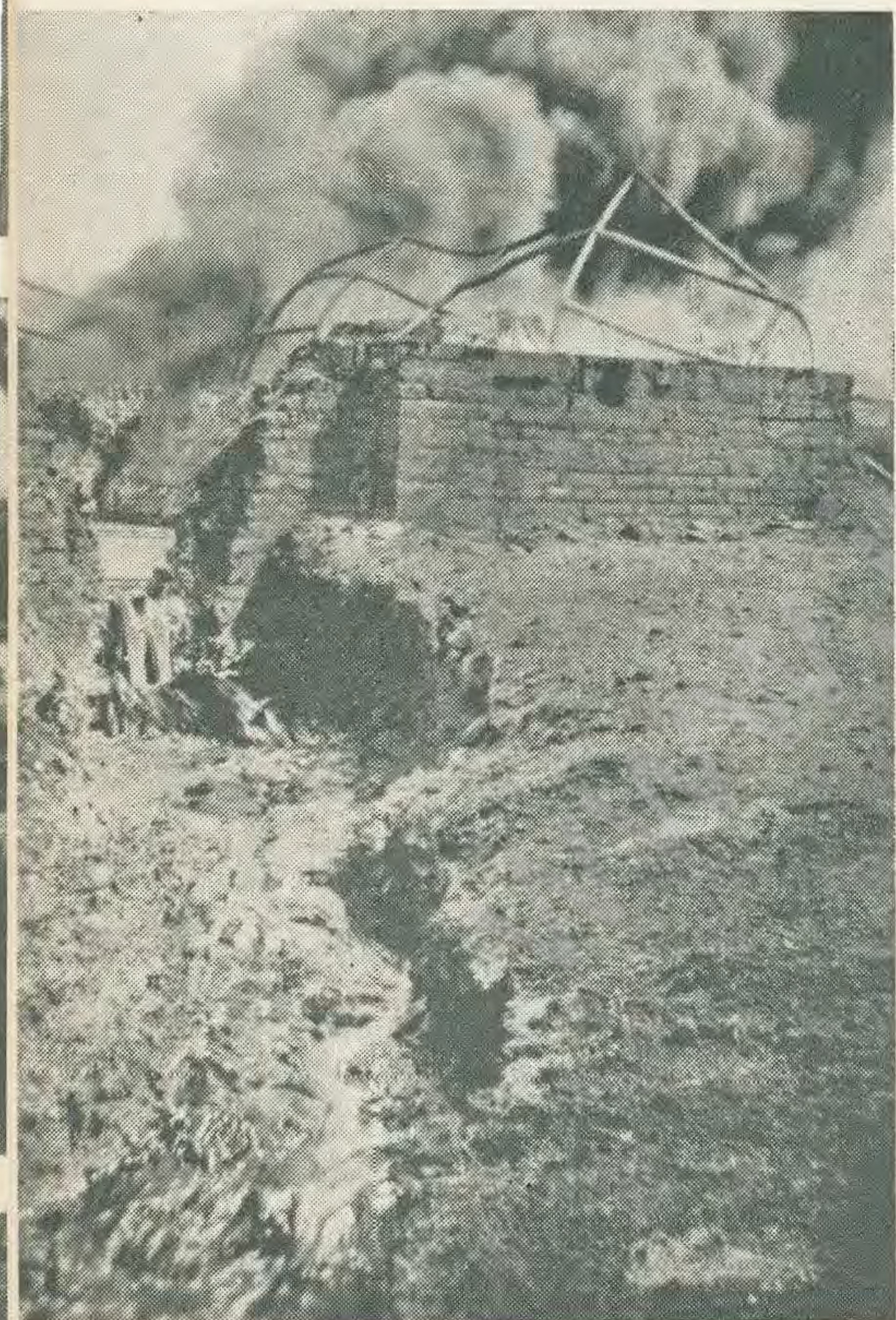
Toen de korte avondschemering viel "ploegde" de Pantserpits hardnekkig door in de richting van de olievelden en verrichtte wonderen tijdens het opruimen van enige zeer solide en zware boom- en paalversperringen in het bosrijke gebied bij Tjabak, waar de weg, evenals bij Mantingan, vrij sterk steeg en vele kronkelingen maakte.

De belangrijke brug bleek zeer gevaarlijk ondermijnd te zijn door enkele scherpgestelde vliegtuigbommen en soldaat van Tebberen van de 2e mijnensectie van de Ondersteuningscompagnie bood vrijwillig aan om het levensge-

Kerstmis 1948

Brandend en vernield Tjepoe, zoals wij dat aantreffen aan het einde van de zo succesvolle opmars. Wij kwamen dus toch nog te laat!

vaarlijke karwei, op een zeer lastig bereikbare plaats onder het brugdek, op te knappen. Het is geen geheim meer dat een ieder die getuige was van dat knappe demontagewerk zijn hart heeft vastgehouden voor het leven van deze dappere knaap uit Vriezeveen. Het gelukte en menigeen kon weer normaal ademen. . . . de weg naar Rembang lag open voor de Panterspits en voor Colonne-III. Het stemde iedere militair van 3-7 R.I. tot grote voldoening toen in November 1949 de bijzondere vermelding per order van de Legercommandant in Indonesië, toen Generaal Buurman van Vreeden, van de inmiddels tot korporaal bevorderde van Tebberen afkwam!

In de avonduren werd eindelijk radiocontact verkregen met de troepen van de A.-Divisie, die in de namiddag te Tjepoe bleken te zijn aangekomen na een zeer moeilijke tocht van enige dagen door een bijna geheel dichtgegroeide en overwoekerde "Jappenweg" via Djatiraga. Groot was de voldoening van Kapitein Pluygers toen hij zijn Bataljonscommandant te ongeveer 23.00 uur 's nachts kon berichten dat hij gearriveerd was te Tjepoe en contact had gemaakt met de A.-Divisie. Men was te vermoeid om ook maar een grein feestelijk gevoel in zich te voelen te Blera, of te Tjepoe, maar men sliep die nacht in met een voldaan gevoel van "het is gefikst". . . . Overigens sliepen we die nacht nog op allerlei geïmproviseerde "veldbedden", in jeeps of in rotanstoelen op een of andere galerij, nog zonder klamboe en bijna opgegeten door hongerige muskieten, die met eskaders tegelijk aangetrokken werden door de lucht van met zweet doordrenkte kleren en te weinig gewassen lichamen.

Colonne-III had binnen de gestelde termijn een zware zelfstandige actie gevoerd met een minimum aan verliezen aan personeel en aan materieel. In totaal waren er zeven lichtgewonden (vijf bij en in Koedoes en twee door ongevallen tijdens de gemotoriseerde opmars en één man van de bezetting van een carrier van de Vóórtroep, die bij het binnentrekken van Blera op een lichte mijn was gereden). Slechts enkele wagens hadden tijdens het passeren van de vele coupures pech gehad en schade opgelopen. Alle diensten hadden vrijwel feilloos gefunctioneerd en er was een pracht staaltje van onderlinge samenwerking en organisatievermogen gedemonstreerd, dat tot in de hoogste Legerkringen gekenschetst werd als Voorbeeldig!

Generaal Meyer stak zijn mening dan ook niet onder stoelen of banken toen hij aan Lt. Kol. Schilperoord telegrafeerde:

"Mijn hartelijke gelukwensen met door U behaalde successen. Mijn vertrouwen in U is ten volle gehonoreerd. Verzoeken ook Uw onderhebbende militairen mijn gelukwensen over te brengen.

MEYER."

TIEN ZWARE MAANDEN IN DE REGENTSCHAPPEN REMBANG EN BLORA

DE Kerstdagen waren dus zéér nabij toen Colonne-III het eerste deel van een moeilijke opdracht op zo'n succesvolle wijze had uitgevoerd.

Een van de dringendste eisen was daarna het veiligstellen van de lange verbindingswegen tussen de bezette plaatsen en het zuiveren en onder contrôle houden van een brede terreinstrook ter weerszijden van deze belangrijke "slagaders" van 3-7 R.I. en toegevoegde hulpwapens en -diensten. Daarnaast kwam de grote taak om de aanvoer van voedingsmiddelen, munitie, drinkwater, benzine enz. enz., te verzekeren, redelijke legeringen voor de troepen te improviseren, de medische en hygiënische diensten onmiddellijk op volle toeren te doen draaien, de onderdeelskeukens in bedrijf te brengen en een herstelmogelijkheid voor het uitgebreide rollend en rijdend materieel te scheppen.

Daarnaast kwamen de werkzaamheden, die nauw verband hielden met het opbouwen van een voorlopig Binnenlands Bestuur, zoals het helpen in werking doen treden van een summier distributie-apparaat, het instellen van bevolkingsklinieken in de daarvoor het meest in aanmerking komende dessa's en het inschakelen van de kleine "politiemacht" van de A.P., dat het machtsapparaat van de Controleur B.B. der 1e klasse, de Heer Solcer, uitmaakte en geleid werd door de Inspecteur Johan.

Last but not least... waren er ook de pelotonspatrouilles, de voelhorens, die onmiddellijk werden uitgestoken naar de uitwijkplaatsen van de oorspronkelijke T.N.I.- en P.K.I.-garnizoenen van de bezette plaatsen en naar de operatiegebieden van de niet te onderschatten losse rampokbenden, die zo'n machtig propaganda- en strijdmiddel waren in het kader van de Republikeinse intimidatiepolitiek. Ook werd dadelijk een aanvang gemaakt met het leggen van — vooral nachtelijke — hinderlagen bij belangrijke bruggen en nabij kruispunten van wegen met vermoedelijke infiltratie- en passageroutes van de vijand.

Het uitgestrekte gebied werd in vrijwel drie gelijke delen verdeeld, waarbij zoveel mogelijk rekening was gehouden met natuurlijke en met oude bestuursgrenzen en in elk zo'n "ondervak" werd resp. door de 3e, 4e en 2e Compagnie gepatrouilleerd. Nu waren deze Compagnieën aanmerkelijk versterkt en om enig idee te krijgen hoe ongeveer de indeling was geschied voor de eerste periode van zuiveren en pacificeren, volgt hier een min of meer schematisch overzicht:

Ondervak Rembang: Commandant Kapt. L. A. v. Lis.

3-3-7 R.I.

1 Peloton van de Cie 402 Bat. Inf.

1 Peloton 6 PAW.

1 Sectie Vickers
1 Sectie 3"-Mortieren } 5-3-7-R.I.
1 Mijensectie

Hulpwerkplaats L.T.D. (3 man)
Extra geneeskundig personeel onder
co. O.V.G.-I Pols

Ondervak Blora: Commandant Res. Kapt. A. E. Schotman.
4-3-7 R.I.

Hulpwerkplaats L.T.D. (E.V.)

1 Peloton VEW.
1 Sectie Vickers
1 Sectie 3"-Mortieren } 5-3-7-R.I.
1 Mijensectie

Bovendien toegevoegd: 1 Unit A.P.
Extra geneeskundig personeel onder
co. O.V.G.-II Beems (tvs Bataljons-
en Vakarts).

Verder waren te Blora gelegerd:

De Gevechtstaf plus de overige wapens en diensten, w.o. 3-12 R.V.A. (minus één Batterij), de staf en werkplaats van het Peloton 17 A.A.T., de groep van het 36e Verzorgingspeloton, het Verbindingspersoneel van de B.-Divisie ingedeeld bij de z.g. C.V.-Radioauto, het halve Peloton van 7-Hpva plus de staf en verder het grootste deel van Staf Cie-3-7 R.I.

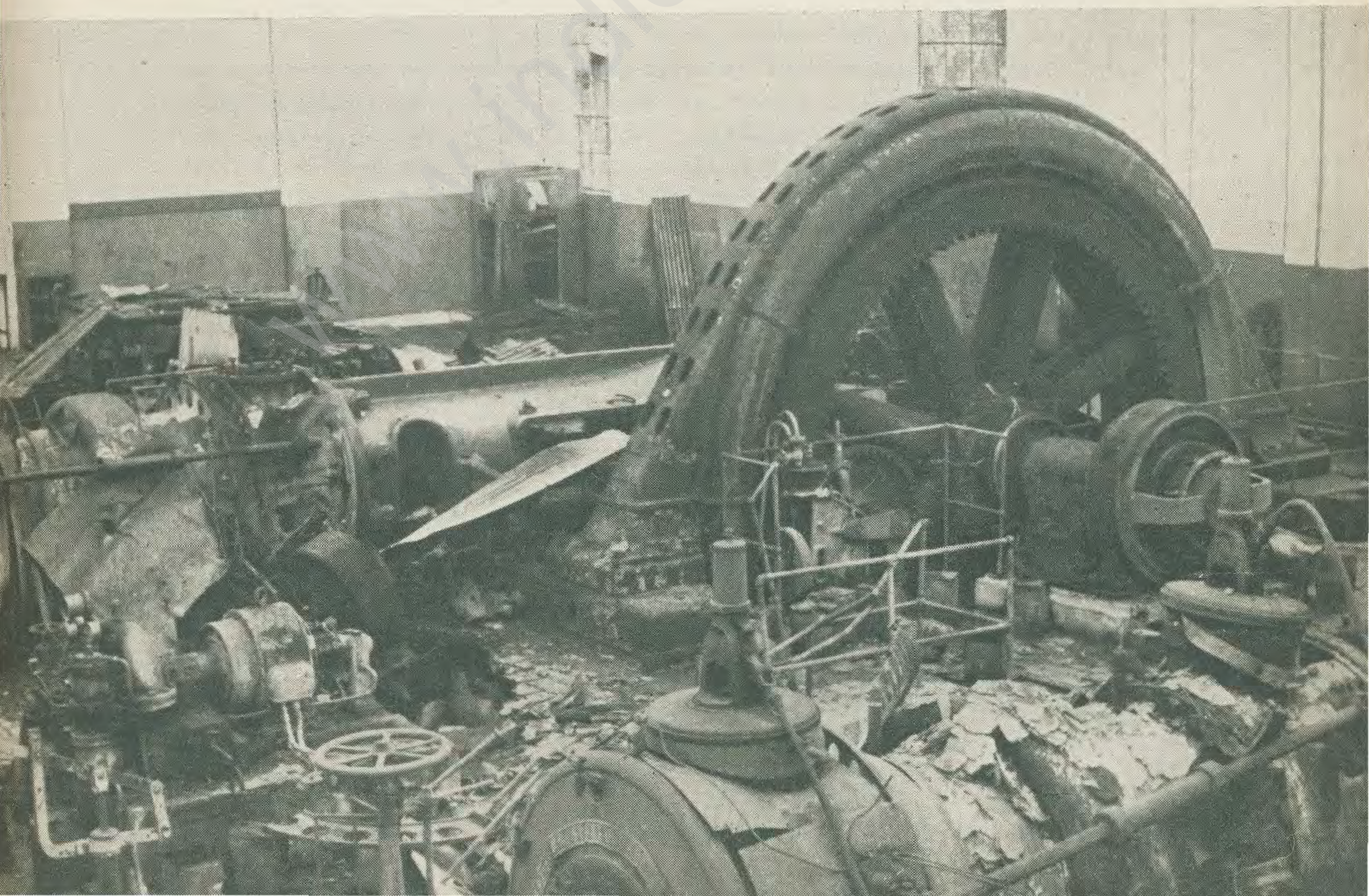
Ondervak Tjepoe: Commandant Res. Kapt. W. Pluygers.

2-3-7 R.I.
1 Cie-402 B.I. (minus één Pel.)
1 Peloton 6-PAW.
1 Sectie Vickers

1 Sectie 3"-Mortieren
1 Mijensectie
Extra geneeskundig personeel onder
co. O.V.G.-II Hilarius.

Natuurlijk kunnen in een schematisch overzichtje als bovenstaand niet

De elektrische centrale van de B.P.M. te Tjepoe

Commandopost Tjepoe

alle kleinere en toch niet minder belangrijke groepjes en delen van diensten genoemd worden. In dit verband zouden b.v. aan de detachementen van de Sectie van 3- M.P.-IV, hier en daar versterkt met de mensen van onze R.P., t.w. de Bataljonspolitie, onrecht gedaan zijn wanneer hun vrijwel onafgebroken activiteit op het gebied van de verkeersregeling, contrôles

op het gedrag van de militairen in de plaatsen Rembang, Blora en Tjepoe, de nachtpatrouilles door en om genoemde stadjes, hun strijd tegen ongewenste vijandelijke infiltraties, en zo veel meer, onvermeld bleef. Ook de mannen van de kleine L.T.D.-werkplaatsen, die steeds weer gereed stonden om de vele en velerlei reparaties aan de meest verschillende voertuigen te verrichten met de beperkte middelen die hun ter beschikking stonden en waarmee ze ware wonderen wisten te bewerkstelligen.

En dan de "hospikken" van het Bataljon en van het Peloton 7-Hpva, die gemiddeld meer patrouilles liepen dan de doorsnee-tirailleur en al dadelijk begonnen aan hun menslievende taak om aan de werkelijk abominabel-slechte medische toestand van de bevolking een eind te maken. Aan de kerels van de mijnploegen, die iedere morgen wéér in de vroege uit Rembang en Tjepoe startten om de resp. 35 en 40 km weg naar Blora te vegen op eventueel 's nachts aangebrachte mijnen. Ook de Huzaren van de Pantser verleen hierbij immer hun zeer gewaardeerde dekking en het gebeurde meer dan éénmaal dat een niet-ontdekte lading in de weg enige tientallen meters achter een Humber of scoutcar de lucht in ging. Adjudant Russe kan daar van meespreken.

Langzamerhand werd er echter aan de diverse hulpwapens en -diensten "getrokken", vooral toen het gebied van 3-7 R.I. vrij "rustig" bleek te kunnen worden gehouden en de guerrilla-activiteit, met name in het Solo'se en in en om Djocja, zeer fel de kop begon op te steken.

Er werden b.v. pelotons van de A.A.T. "geruild" en de mannen van de 36e Compagnie kwamen die van de 17e vervangen, alleen met een aanmerkelijk kleiner aantal manschappen en trucks. Ook de nog vrijwel onmisbare bruggenbouwers van 4- Genie Veldcompagnie verdwenen geleidelijk uit de Regentschappen Rembang en Blora, zodat onze pioniers, en óók de tirailleurs, wel een zeer zware taak kregen om met geïmproviseerd materiaal de vele vernielde en half-vernielde bruggen en wegen in het uitgestrekte patrouillegebied ook maar ten dele te herstellen. De stalen buizen en platen van de B.P.M. te Tjepoe kwamen toen "in de mode" en bleken uitstekend te voldoen bij het slaan van voor motortractie passeerbare bruggen in de secundaire wegen.

Inmiddels hing het Vak van 3-7 R.I. a.h.w. in een „luchtledig” omdat de A-Divisie door allerlei tegenslagen er niet in geslaagd bleek te zijn de oorspronkelijke opmarsweg van het bruggenhoofd bij Toeban via Djatiraga naar Tjepoe te kunnen blijven benutten en zelfs lange tijd de kustweg via Kragan, Sloeké, Lasem en Rembang naar Blora en Tjepoe moest gebruiken. Ook waren tal van overplaatsingen en hergroeperingen van onderdelen er oorzaak van dat onze zeer kleine diensten te Rembang, maar vooral te Tjepoe, overbelast werden met het verlenen van onontbeerlijke steun aan de "Oosterburen" van de overkant van de Bengawan Solo. Ja, over die brede rivier nog even een bijzonderheid. Bij Tjepoe lagen daarover twee zeer belangrijke bruggen, t.w. een spoorbrug en een verkeersbrug, die de verbinding tussen Midden-Java en Oost-Java moesten waarborgen en men had ze beide practisch onbeschadigd in handen gekregen op die gedenkwaardige 23e December 1948. Een Peloton van 402-Bat. Inf. kreeg de uiterst verantwoordelijke taak om in die eerste dagen deze bruggen te bewaken en te beveiligen, toezicht te houden op het passerende grobak- en voetgangersverkeer e.d. Deze kèrsverse jongens deden het ook hier uitstekend, al zullen zij zich in die eerste nacht, midden in het pàs-bezette vijandelijke land, nu niet direct zeer gelukkig gevoeld hebben. Maar ook in het tijdelijke hoofdkwartier van Kapt. Pluygers, die de voormalige commandopost van de communistische leider van de Madioen-opstand, Moeso, had "overgenomen", de obscure "wandschilderingen" inbegrepen, was men wel zèér bezorgd. Dokter Hilarius was overal en nergens. Nu eens verleende hij medische hulp aan een gewonde Marinier te Pandangan, ten O. van Tjepoe, dan weer keurde hij de nieuw-aangeworven koelies van de B.P.M., waarvan een pioniersgroep van technici onmiddellijk een aanvang ging maken met het herstel van de bijna geheel verwoeste en/of verbrande installaties op het uitgestrekte olie-winterrein. Dit gebied werd aanvankelijk nog ernstig bedreigd door saboteurs, die steeds weer trachtten de overal lekkende en stromende olie in brand te steken om daardoor opnieuw een geweldige vuurzee te ontketenen. Honderden lieden probeerden ook van de gelegenheid gebruik te maken om grotere of kleinere hoeveelheden ongeraffineerde olie te bemachtigen, kennelijk daartoe aangespoord door de in de omringende heuvels nog verblijf houdende T.N.I.- of guerrillagroepen, die in de oliehandel een belangrijke bron zagen om aan de zo noodzakelijke gelden en voedselvoorraden te komen. Toen er echter eenmaal afdoende was opgetreden door nachtelijke hinderlagen van de 2e Compagnie en er tientallen doden op de

Dr. Hilarius in actie !!

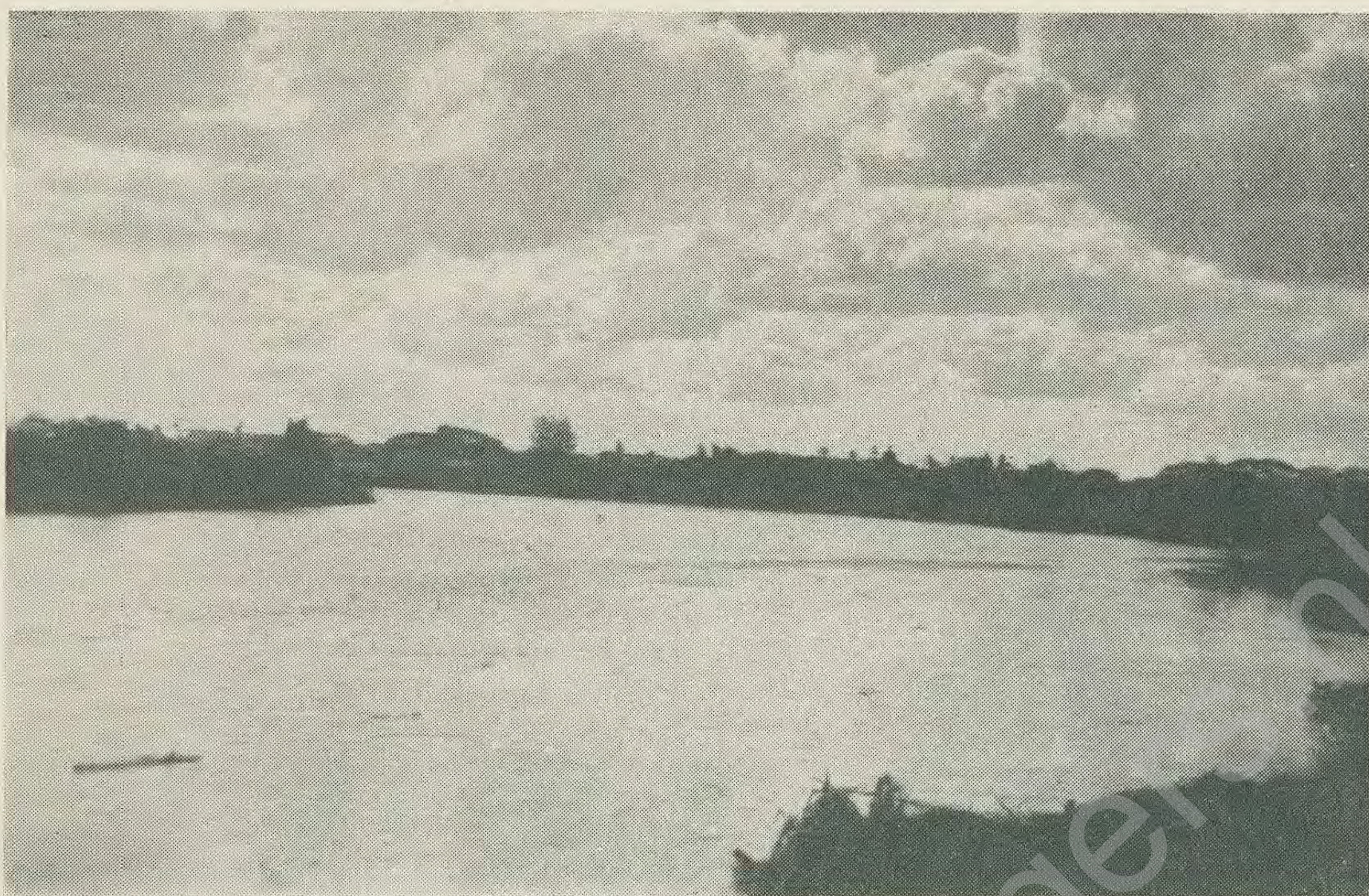

B.P.M.-terreinen gevallen waren door onverwachte brensalvi, zag men toch maar van verdere sabotagedaden en pogingen tot diefstal af. Anderzijds was met behulp van het Binnenlands Bestuur een aanvang gemaakt met het verstrekken van het allernoodzakelijkste voedsel aan de duizenden bijna verhongerende paupers, die de plaats Tjepoe bevolkten. Een Javaanse industrie-koelie, die niet meer aan het werk kan, gaat vrijwel altijd over naar het bedelaarsgilde en verkommert langzaam maar zeker door voedselgebrek en ziekten. De boer daarentegen weet altijd weer een nieuw stukje sawah te gaan bewerken om in zijn onderhoud te kunnen voorzien, vandaar het ontzettende probleem dat zich voordeed in Tjepoe, ééns de Oliestad van Midden-Java, doch door ongeveer zeven jaren Republikeinse verwaarlozing en wanbeleid gedegeneerd tot een vergaarbak van menselijke ellende, een verzameling van verkoolde resten van wat eens goede huizen en werkplaatsen waren geweest en verder riekend naar honger, ziekte en misdaad.

Door een handvol Nederlanders, waarvan het merendeel uit militairen bestond, is daar toen in enkele weken iets wáárljk groots verricht, want na enige tijd werkten weer enige duizenden mensen bij de B.P.M., was de veiligheid in en om Tjepoe verzekerd en bood de vernielde stad zo niet een fleurige dan toch een ordentelijke en vooral hygiënische aanblik.

Op 28 December 1948 was dat echter nog niet het geval toen letterlijk alles van Semarang uit moest worden aangevoerd, óók de bevoorrading van de A.-Divisie, waarvoor colonnes dag en nacht over bar-slechte wegen reden, dóór Tjepoe en Blora stoven, vaak slechts beveiligd door een enkele gepantserde driekwart-tonner. Van een zo'n nachtelijk convooi stortte een 15 c.w.t. in de diepe kali onder brug no. 23 bij Mantingan, 13 km N. van Blora. Een trekbom (bleek later) was tot ontploffing gebracht, juist op het ogenblik dat de truck van de Huzaren van Boreel midden op de brug was. De vier inzittenden kwamen om het leven. Een dadelijk uitgerukte gemotoriseerde patrouille van 3-7 R.I. uit Blora kon slechts de tijdelijk ingedeelde aalmoezenier, pater Witte, op de plek van het onheil brengen om zijn laatste bijstand aan een dodelijk gewonde huzaar te doen geven. De wagen lag toen nog onheilspellend te branden in de bijna droge kali. . . . met de totaal vernielde wielen omhóóg! Uit dit brandende wrak had de colonne-commandant, een luitenant van de Mariniers, de vier mannen van de bezetting nog kunnen halen. Helaas tevergeefs, want op het noodkerkhofje achter het Indonesische hospitaal te Blora werden de volgende dag de vier Huzaren met militaire eer begraven. Zij waren de eersten.

Uit dit voorval bleek overduidelijk hoe belangrijk het was de hoofdverbindingsweg Noord-Zuid zo veilig mogelijk te stellen en de eerste stap in die richting werd gedaan door de bezetting op 29 Dec. 1948 van de belangrijke havenplaats Lasem aan de kust ten Oosten van Rembang gelegen en voornamelijk bestaande van de visvangst, de scheepstimmerwerven en de uitvoer van de producten van het achterland, w.o. djatihout. De grillig gevormde Goenoeg Lasem rees

Bengawan Solo bij Tjepoe na een regenachtige dag

ten Oosten van dit stadje op en vormde a.h.w. een natuurlijke afbakening van het Nederlandse en Republikeinse gebied. Alleen een smalle kuststrook langs de weg Toeban—Kragan—Sloeké—Lasem werd nog enigszins gecontroleerd door de steeds minder frequente convoien van de A-Divisie van het landingshoofd ten W. van Toeban naar Tjepoe, doch toen deze geheel niet meer behoeften te rijden werd dat gehele N.W.-gebied van Oost-Java, de plaatsen Djatiraga en Sedan inbegrepen, al spoedig weer beheerst door het Bataljon van de T.N.I.-Majoor Abdullah. Een belangrijk knooppunt van wegen als Pamotan, gelegen aan de voet van de Z.W.-helling van de Goenoeng Lasem werd zelfs een vrij hinderlijke uitvalspoor voor vijandelijke vernielingsploegen, die het voorzien hadden op de wegen en bruggen in het vrij lage en door vele kali's doorsneden patrouillegebied van de 3e Compagnie ten Oosten van de weg Rembang—Soelang en ten Noorden van het kalksteengebied tussen Djepon en Pamotan. Bij de bezetting van Lasem werden bijna duizend Chinezen bevrijd, die door de gevluchte T.N.I. als gijzelaars waren vastgehouden, enige dagen met een zekere dood voor ogen hadden geleefd en vrijwel al hun bezittingen hadden moeten afstaan. . . . Was het wonder dat de ongeveer vijfduizend Chinese inwoners met grote blijdschap de Nederlandse bezetting begroetten, die aanvankelijk bestond uit een "geleende" dubbelcompagnie van Bewaking-V uit het Westelijke buurvak Pati? Al spoedig werd er echter een peloton van 3-3-7 R.I. gelegerd dat onder

commando stond van Res. 2e Lt. Diederer en dat was het z.g. "kneusjes-peloton" van weleer uit de Demakse periode. Maar zij fiksten het weer op die eerste belangrijke buitenpost in het Vak 3-7 R.I.

Toch bleek de onderbezetting aan voor velddienst geschikte militairen in het wel zeer uitgestrekte gebied een handicap om de toenemende sabotage-activiteit van de vijandelijke guerrillagroepen afdoende het hoofd te bieden. Vrijwel iedere nacht hoorden de wachtposten te Rembang, Lasem of Blora de langzamerhand vertrouwd geworden knallen of dreunen die aangaven, dat er weer een brug of duiker de lucht in ging op een plaats waar juist nèt geen hinderlaag van onze mannen lag.... En deze opblaas-methode ging na een maand zelfs een dusdanig dreigende vorm aannemen dat in Soelang, op een zijweg en op slechts enkele honderden meters van de hoofdverbindingsweg Rembang-Blora, een kleine maar vrij belangrijke brug werd vernield. Het patrouillegebied werd door dit alles aanmerkelijk in het nadeel van de Nederlandse troepen begrensd, omdat gemotoriseerd vervoer van patrouilles op steeds beperkter schaal kon geschieden en het te voet te controleren terrein dus steeds kleiner moest worden. Op 11 Januari 1949 had de Ambonese sergeant J. L. Sourbag, gedetacheerd bij de Bataljons-Inlichtingendienst, zich van Lasem uit in de richting van Pamotan begeven na een kleine "beachmaster-campagne" in het ondervak Rembang. Hij had zich als burger vermomd evenals zijn metgezel, de Chinese soldaat Liem Thiam Hok, gedetacheerd bij 3-3-7 R.I.

Beide moedige kerels keerden niet terug van hun spionageonderneming en

De strip van de B.P.M. bij Tjepoe wordt in gebruik genomen

moesten als vermist worden opgegeven toen inderhaast uitgezonden patrouilles geen enkel spoor van hen konden ontdekken. Later, bij de bezetting van Pamotan, kwam uit tientallen verhoren vast te staan, dat beide mannen door een bewoner van de kampong Panpan in een val waren gelokt en door een verraderlijk schot in de nek werden gedood, terwijl zij in het huis van een z.g.

loerah een maaltijd gebruikten. Hun lijken bleken met stenen te zijn verzwaard en in een kali te zijn geworpen. De enige troost die wij uit deze berichten konden putten was het feit, dat de T.N.I. hen niet in gevangenschap had gehad of had kunnen onderwerpen aan hun gruwelijke verhoormethoden.

Zoals reeds vermeld, werd de bezetting van Pamotan hoogst noodzakelijk en zo geschiedde het dat de 3e Compagnie, gesteund door de batterij van 3-12 R.V.A., en delen van de Ondersteunings-Compagnie op 8 Februari 1949 ten Zuiden van Lasem de uitgangstellingen verliet en via en ter weerszijden van de zwaar door bomen versperde weg naar Pamotan oprukte. De T.N.I.-bezetting bleek voor het merendeel in Oostelijke richting te zijn verdwenen en na de eerste nacht vertrok het grootste deel van de 3e Compagnie weer naar Rembang en liet een versterkt Peloton achter. Dit Peloton, aanvankelijk van de compagnie van 5-Garde Regt. Grenadiers, die in de plaats was gekomen van de Compagnie 402 Bat. Inf., heeft onder commando van de Res. 2e Lt. Muurling in het begin enige last ondervonden van nachtelijke beschietingen, waarbij, gelukkig, alleen slechts een lastpaardje zodanig werd gewond, dat het moest worden afgemaakt. Al spoedig wist men de vijand verder "af te duwen", de hellingen van de G. Lasem op en in de richting van de plaats Sedan. Later nam het Peloton van de 3e Compagnie, onder commando van s.m.i. Hulsegge, de bezetting van Pamotan over en wist de vijand het nodige ontzag in te boezemen, soms zelfs met patrouilles van zegge en schrijve 15 à 17 man. . . . Desondanks zag men wel eens op tegen patrouilles in de richting van Karas of Sedan, want een "strot" vuur kreeg je altijd vanuit de meestal zeer goed gekozen opstellingsplaatsen van de vijandelijke zware mitrailleurs. . . . En het was uitkijken geblazen op de terugweg naar Pamotan, want al was een broeinest als Karas of Sedan goed "uitgekamd" en onderzocht, het was geen zeldzaamheid dat "ze" je tot dicht bij Pamotan "thuisbrachten."

Op 9 Februari 1949 werd om dezelfde redenen de plaats Ngawen bezet door mannen van de 4e Compagnie. Ook hier werden enige honderden Chinezen van de terreur bevrijd. Drie dagen na Ngawen, werd de belangrijke plaats Woeloeng

Beelden van Java

Spoor- en verkeersbruggen bij Tjepoe

in het ondervak van de 2e Compagnie, slechts enkele km ten N. van de — uit de communistische opstand bekende — plaats Randoeblatoeng gelegen, bezet op 12 Februari 1949. Vóórdien was op ongeveer 15 km ten W. van Tjepoe een uiterst belangrijk kruispunt van wegen en een spoorbrug veilig gesteld door een Peloton van 2-3-7 R.I. onder commando van de s.m.i. C.

Kervink, dat zich een legering verschaft had in de kampong Wado. Eenmaal was sergt.-maj. "Kees" zó kwaad geworden dat hij bijna uit zijn vel sprong, n.l. toen een guerrillagroep erin geslaagd bleek te zijn om, a.h.w. onder zijn neus, een lading aan te brengen onder een der opritten van de spoorbrug. Gelukkig viel de schade heel erg mee en kon zeer snel hersteld worden door de mannen van de Spoorwegen. Daartegenover stonden echter talrijke successen van onze patrouilles tijdens of na gevechtsaanrakingen met al of niet geüniformeerde vijand. Het aantal buitwapens, achterhaalde munitie, explosieven en handgranaten steeg zeer snel, terwijl ook in toenemende mate T.N.I.-ers konden worden neergelegd en vijandelijke spionnen en saboteurs door de verschillende inlichtingengroepjes op de posten en in de grotere plaatsen worden aangehouden.

De bevolking zag met eigen ogen wat er wáár was van de gruwel- en intimidatie-propaganda van de Republiek en werd steeds behulpzamer bij de pogingen om rampok- of guerrillabenden uit te schakelen.

Het Binnenlands Bestuur werd steeds beter en sneller wederom ingeschakeld en er werd zelfs een aanvang gemaakt met het vormen van een politiecorps uit lieden die zich daartoe aanmeldden — en uiteraard — na een onderzoek op crimineel verleden en karaktereigenschappen naar een opleidingscentrum te Pati werden gezonden. Later zou óók te Rembang een dergelijke politieschool worden geopend, waaraan een aantal onderofficieren-politiemannen als instructeur een taak kreeg.

Op de belangrijke punten Mantingan en Djepon, resp. langs de weg Rembang—Blora en Blora—Tjepoe gelegen, werd op 15 en 24 Februari een peloton gelegerd. Djepon kreeg n.l. te zeer te lijden van 's nachts rovende en brandende rampokbenden, die kans zagen om de weinige, grote — voornamelijk Chinese — woningen in brand te steken. Ook in het meest zuidelijke ondervak werd een dergelijke maatregel getroffen door de bezetting van Kedoengtoeban, halverwegen Tjepoe—Woeloeng, i.v.m. de vooral politieke activiteit van de vijand, waardoor helaas de Assistent-Wedana van Kedoengtoeban was ontvoerd en — hoogstwaarschijnlijk — vermoord.

Tegenover deze methode stak die van de Nederlanders wel erg gunstig af. Onze mannen pacificeerden reeds alleen al door hun houding t.o.v. de bevolking in de gebieden waar zij niet al te dikwijls kwamen. Zij pacificeerden met hun Escort-sigaretten en hun overgebleven boterham, met hun vriendelijkheid tegenover de kleine kinderen en hun respect voor de eigendommen van de dessa-bevolking. Wanneer zij dorst hadden lieten zij klappers plukken tegen betaling of in ruil voor een stuk brood. De patrouillecommandant pacificeerde door een rustig praatje, al of niet met een der KNIL-militairen als tolk, met de loerah of wanneer die er "toevallig" niet was, met de naast-lagere wél aanwezige dessa- autoriteit, zoals een tjarik of kamitoea. Zeer vaak kreeg hij hierdoor waardevolle inlichtingen omtrent de toestand van het gebied, de aanwezigheid van de vijand en de door deze gevolgde methoden en soms ook over opbergplaatsen of transporten van bommen of mijnen.

Maar deze zelfde mannen in hun verscho- ten tijgeroveralls werden ware furies, wanneer onschuldig lijkende tani's op- eens vermoede T.N.I.-ers bleken te zijn, die hen in de rug trachtten te beschieten. Er werd nooit lang gewacht met het bevel "stormen", zelfs pal tegen een vijan- delijk mitrailleurnest in, zoals s.m.i. Tiemissen eens met zijn mannen deed daar ten Zuiden van Randoeblatoeng en een zware Coltmitrailleur veroverde plus de karabijnen van de neergelegde bedie- ningsmanschappen!

In Februari was het Rode Kruisteam te Blorá gearriveerd. Een achttal Neder- landse verpleegsters en hulpverpleegsters plus enige Indonesische en Indo-ver- pleeghulpen deden onder leiding van dokter Velleman hun intrede in ons Vak. Ook de D.V.G.-teams te Rembang en Blorá kregen versterking van Semarang uit, terwijl enkele Indonesische artsen, zij het na enige aarzeling, hun kennis en kunde ook steeds meer ten bate van hun eigen zwaarbeproeft volk gingen

Slachtoffers van
verschroeide aarde-tactiek

aanwenden. En steeds bleven onze Officieren van Gezondheid, Pols, Beems en Hilarius, hun uitstekende overkoepelende — en soms corrigerende — zware taak uitoefenen. Zij kwamen voor het feit te staan dat zij, in een enkel geval, chirurgisch moesten ingrijpen, omdat een zwaargewonde met een buikschot van een patrouille werd thuisgebracht tegen het vallen van de avond, zodat het Auster-tje, dat ter beschikking van de Lt.Kol. Schilperoord op het kleine vliegveld annex voetbalterrein van Blora stond, niet meer naar Semarang kon vliegen om een chirurg te halen. Wie kon bevroeden wat in de gedachten van dokter Pols of van dokter Velleman moet zijn omgegaan wanneer zij besloten om een gewonde de 50% kans op het behoud van zijn leven te geven en sergeant-majoor de Boer opdracht gaven om de operatiekamer in orde te maken. Wie beseft de grote voldoening van deze artsen toen zij konden vaststellen, dat zij een kostbaar leven bleken te hebben gered na vele uren van ingespannen en geconcentreerd werken in hun witte gewaden en achter hun mondmaskers.

Maar zij konden volledig vertrouwen op de toewijding en vakkennis van hun assistenten en helpsters, de mannen van de medische dienst van 3-7 R.I. en van 7-Hpva en de verpleegsters van het Rode Kruisteam. Van deze laatsten waren enkelen zelfs vrij regelmatig operatie-zuster, een functie die men in Nederland niet zó-maar krijgt!

Doch deze meisjes brachten ook op andere wijze hun onschatbare diensten. Zij nodigden bij toerbeurt een aantal mannen van de buitenposten in hun gezellig ingerichte home en bereidden hun een genoeglijke avond met thee of koffie uit èchte kopjes met een gebakje of een koekje, met community-singing, debatten op een wel héél ander niveau dan die van de buitenpost, kortom zij brachten jonge kerels weer eens even in een warme, hartelijke sfeer die alleen vrouwen vermogen te scheppen en die deze knapen niet meer zó gekend hadden sedert hun vertrek van huis en haard. Toen de viering van het driejarig bestaan van het Bataljon naderde, stelden zij zich spontaan beschikbaar om mee te doen aan de verschillende, sketches en zangnummers in de cabaret-revue "Vrolijke Snippertjes", die gedurende de feestweek op alle posten zou worden opgevoerd. M.a.w. het mobiele team Blora vergroeide zeer snel met de 3-7 R.I.-familie en werd er een onmisbaar bestanddeel van.

Na de noodlottige vermissing van sergeant Sourbag en Chinees Sold. Liem Thiam Hok werden er gedurende enige maanden achtereen gelukkig geen verliezen geleden. Wel overleed op 5 Maart 1949 Soldaat C. v. d. Ende van het Peloton 7-HpVa te Blora aan de gevolgen van een verraderlijk soort malaria en op 7 April d.a.v. sneuvelde korporaal E. Wensink van de gedetacheerde Compagnie 2-5 Grd. Regt. Grenadiers tijdens een zuiveringspatrouille in het gebied ten Oosten van Ngawen, nabij de kampong Moerahardja. Daarvóór had een peloton van de 4e Compagnie onder commando van de Vaandrig Steffen een zeer grote buit gemaakt bij de zuivering van het complex Bandjarredja ten Z.O. van Blora. Majoor Soedono wist slechts ternauwernood te ontsnappen

....Ziekenrapport Blora Januari 1949....!!

naar het kalksteengebied in de bossen tussen Ngawen en Blora, evenals bijna zijn gehele Stafcompagnie. In triomf konden 's avonds, na de actie, liefst 22 kniemortieren, zes 3" mortieren, één zware (vliegtuig) Coltmitrailleur, verscheidene geweren en karabijnen en een ontzagwekkende hoeveelheid granaten en munitie, alsmede zeer belangrijke documenten, w.o. een complete inventaris van een T.N.I.-veldpostkantoor naar de commandopost te Blora worden gebracht. Uit de verhoren van de meegevoerde krijgsgevangenen werd het reeds bestaande vermoeden bevestigd, dat onze aloude tegenstanders uit de Demakse tijden zich ook nu weer tegenover ons bevonden. Het grootste deel van het Bataljon Ronggolawe, waarvan namen als die van Kapitein Ryanto en van de Luitenants Maskanan en Abusudjak ons vertrouwd in de oren klinken....

In de andere gebieden van Midden-Java werden echter steeds grotere verliezen geleden door de Nederlandse troepen. De verlieslijsten kregen een huiveringwekkende lengte en de hospitalen te Salatiga en Semarang raakten overvol. De M.G.D. en de burgerlijke geneeskundige diensten werden overbelast en verrichtten desondanks vele wonderen. Opmerkelijk groot was het aantal psychisch gewonden of zieken en de naam van de militaire psychiater, dokter Duursma, werd in vele wrang-humoristische soldatengesprekken genoemd. De onafgebroken en slopende twee en een half jaren tropendienst gingen zich vooral bij de "oude" onderdelen wreken. Enige mutaties werden

Er waren verschillende soorten "treinbewaking"

noodzakelijk en zo kreeg Vaandrig Steffen het commando over 3-3-7 R.I. en werd tevens commandant van het onder-vak Rembang. Res. 1e Lt. J. C. Bakker verving Res. Kapt. Pluygers gedurende diens vrij langdurige geelzucht op de post te Tjepoe. Kapt. van Lis werd P.M.C. van Blora na zijn terugkeer van een rustkuur te Semarang en na het vertrek van de 1e Lt. H. C. Vaandrager naar Batavia ter indeling bij een A.A.T.-onderdeel. Res. 1e Lt. H. J. van Dam werd belast met het commando over de Stafcompagnie doch bleef daarbij tevens Bataljons Kwartier Meester terwijl de Res. 2e Lt. R. Woolhuis van de Staf B.-Divisie ingedeeld werd bij ons Bataljon als Welzijnsverzorgings-officier. Overigens stapte deze nieuwe functionaris in een keurig "opgemaakt bed", waartoe o.m. behoorde onze kleine Welfare- en Verplegingsrearparty, die nog steeds zetelde in een gebouwtje nabij het voormalige militaire hospitaal op Djatingaleh en de regelmatige aanvoer van vele voedings- en genotmiddelen naar "het Vak" verzorgde en verzekerde. Sergeant J. Kramer was daar de "leading man" en heeft tot de laatste dag trouw gezorgd voor een voorbeeldige gang van zaken die zeer zeker

heeft bijgedragen tot het in stand houden van het bewonderenswaardige hoge moreel van onze mannen "in de rimboe".

De kerels van 2-5 Garde Rgt. Grenadiers verrichtten in de maanden gedurende welke zij bij ons Bataljon waren gedetacheerd ook uitstekende diensten en de samenwerking van hun pelotons met die van onze compagnieën groeide uit tot een ware wapenbroederschap. De luitenants Muurling (te Pamotan), Gutjahr (te Blora) en Poessiat (te Woeloeng) schreven later nog lang spijtige brieven uit het gebied van Magelang en Ambarawa aan hun collega's-pelotonscommandanten van 3-7 R.I. Zij wilden o.a. graag op hun knieën en met al hun manschappen naar hun oude posten in de Regentschappen Blora en Rembang terugkeren. . . . En toch was het hun in het begin vrij koud op hun dak gevallen toen zij van

rustige eilanden als Bali en Lombok plotseling overgeplaatst werden naar het roerige Midden-Java, waar ze op hun eerste rit per truck naar de buitenposten van 3-7 R.I. al een paar schoten ontvingen van enige vijandelijke snipers. . . .

Nauwelijks had Vaandrig Steffen zijn verantwoordelijk ondervakcommando te Rembang aanvaard of hij moest de treurige melding doorgeven dat een patrouille van de 3e Compagnie op 28 April 1949 ten Oosten van Lasem, nabij de plaats Pendok op de grens van ons patrouillegebied aldaar, met een 2½ tonner van 36-A.A.T. op twee als mijn gebruikte vliegtuigbommen was gelopen en practisch werd gedecimeerd. Dank zij snel en resoluut ingrijpen van de soldaat J. v. d. Plas (later buitengewoon bevorderd tot korporaal), de soldaat-ziekverpleger B. Verhoeve en Ambonees soldaat Solung en de sld. 1e kl. R. L. Maassen — de enigen die hun zinnen nog bij elkaar hadden weten te houden — kon nòg erger worden voorkomen en de aanwezige groep vijand uit Pendok worden verdreven door 2"-mortiervuur. Een groepje van drie overlevende, niet-gewonde militairen begaf zich te voet, en ten dele per inderhaast "geleende" fiets, via de lange weg door Sloeké naar Lasem om daar hulp te halen. De radioset was immers vernield en de truck had het gehele voorste gedeelte niet meer. . . .

Op de eerste berichten uit Lasem rukte onmiddellijk een hulpcolonne uit naar de plaats van de ramp op de weg die ten N. van de uitlopers van de Goenoeng Lasem vlak langs de Java-Zee liep. Later werden ook delen van de vernielde truck in de zee aangetroffen en moest men wel aannemen dat de vermiste sergeant R. Mondt, commandant van de sectie mijnverkenner van 5-3-7 R.I., die op het ogenblik van de explosie op het linker voorspatbord had gezeten, eveneens in zee was geslingerd. Ongetwijfeld moet hij door de ontzettende ontplofing reeds daarvóór op slag zijn gedood. Helaas hebben later herhaaldelijk uitgezonden patrouilles nimmer enig overblijfsel van deze onderofficier terug kunnen vinden. De andere mijnverkenner, die op het rechter-vóórspatbord had gezeten, werd op ongeveer 100 meter van de plek van de ramp teruggevonden, eveneens dood. Deze prima kameraad en uitstekend vakman, soldaat 1e klasse L. M. Hoogenkamp, werd wel zéér gemist door zijn makkers, die hem niet anders plachten te noemen dan bij zijn bijnaam. . . . "Sjahrir" . . . .

De M.G.D.-colonne, onder commando van O.V.G.-I Beems, trof nog aan de patrouillecommandant, Res. 2e Lt. H. G. Diederens, diens pelotonssergeant, P. A. Pauwels, de sold. 1e klasse H. Dijkstra en sld. A. Uytendboogaart, allen van 3-3-7 R.I. en de soldaat-chauffeur Vermeulen van het Peloton van 36-A.A.T. Zij waren reeds allen dood. De dokter kon wèl zijn medische hulp verlenen aan vier ernstig gewonde militairen en twee agenten van de Algemene Politie, alsmede aan vele lichtgewonden, w.o. één onderofficier, vier soldaten, drie agenten van de Algemene Politie en een informant van de inlichtingengroep van het detachement Lasem. De weinige overigen waren verder òf zéér licht gewond of hadden een lichte shock. Was het te begrijpen dat een grote verslagenheid in het gehele vak heerste toen de ambulance-auto's Rembang weer binnenreden met hun

droeve last? 's Nachts nog werden de zwaar gewonden vervoerd naar Semarang, beveiligd door enkele benguncarriers, doch in één geval bleek later geen baat meer te zijn. Op 2 Mei kwam het droeve bericht uit het Hospitaal te Batavia dat aldaar soldaat F. de Jong aan zijn verwondingen was bezweken.... De treurige balans kon toen worden opgemaakt en aan het "mijnensaldo" moesten 1 officier, 2 onderofficieren en vijf soldaten worden toegevoegd....

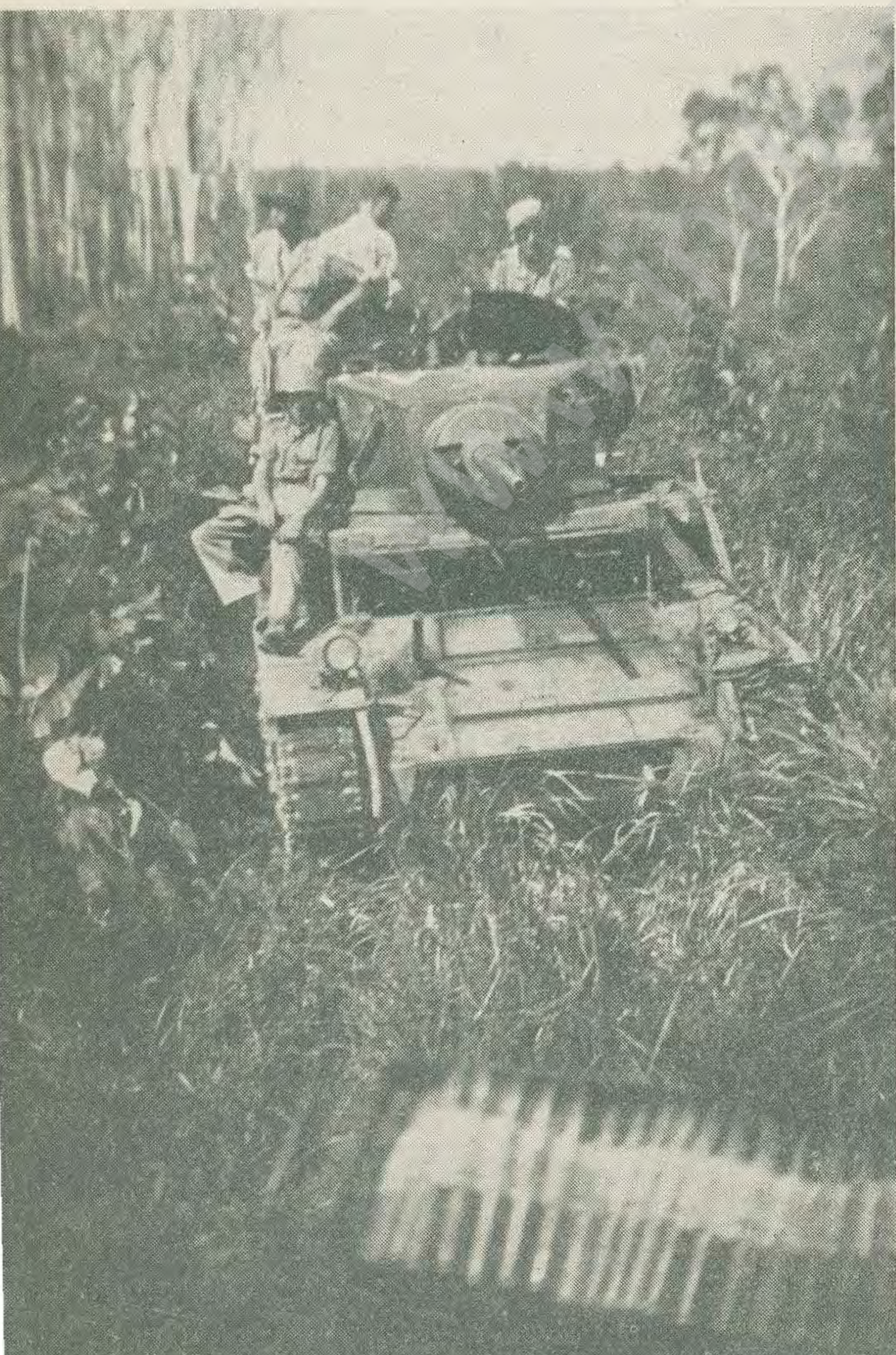
Bij andere onderdelen in midden-Java en met name bij de Divisie-Staf ging men inzien, dat de betrekkelijke rust in het Vak van 3-7 R.I. inderdaad niet "zó-maar" was en werd gehandhaafd, maar dat ook dáár een zeer hoge prijs aan bloed en levens betaald moest worden, al had dat in het begin niet zo geleken....

Een bijna soortgelijk geval zou zich slechts enkele dagen later voordoen in het ondervak Blora, waar een patrouille van het peloton van adjudant van Huizen, dat gelegerd was te Djepon, en onderweg was naar het uitgangspunt van een infanteristische zuiveringspatrouille in het aan clandestiene oliebronnen rijke kalksteengebied ten Westen van de weg Blora-Tjepoe, nabij de kampong Ngloba, met een truck op een tot landmijn geïmproviseerde lading reed.

Dit geschiedde op Zondag, 1 Mei 1949, omstreeks 13.00 uur. Dokter Pols, bijgestaan door zijn ziekenverplegers en door de verpleegsters van het Rode Kruis-team, moest onmiddellijk beginnen met het toedienen van bloedplasma aan enige zwaargewonden, die door snelle gepantserde wagens van de plaats van de explosie waren gehaald. 's Avonds overleed soldaat A. Hoos van de 4e Com-

pagnie en enige dagen later — na hevige spanning of hij het nog zou halen — zijn pelotonsgenoot, soldaat A. Klooster. Vele anderen kwamen eraf met een arm- of beenbreuk of een hersenschudding en hadden dat alleen te danken aan het feit dat zij de Amerikaanse helm droegen toen zij uit de truck werden geslingerd. Onze eminente back van het Bataljons-elftal, korporaal Rolink, werd van verder voetballen uitgeschakeld door een gecompliceerde beenbreuk.... Enige weken later zat hij — gelukkig — weer wat mistroostig langs de krijtlijnen van de voetbalvelden in het Vak te kijken naar de verrichtingen van zijn sportvrienden.

Het werd triest om te moeten constateren, dat het ter aarde bestellen met militaire eer op het Noodkerkhof te Blora in zekere zin evenzeer "routine" leek te worden als de patrouille- en be-

Een der vechtwagens
in het terrein

wakingsverrichtingen, die iedere dag opnieuw het uiterste vergden van de lichamelijke en geestelijke weerstand van een ieder, die er bij betrokken was. Het meest deprimierende was soms wel het uitzichtloze van dat alles. Wanneer zou er eindelijk een hoogst noodzakelijke aflossing plaats vinden, wanneer werd er eens iets bekend over een vermoedelijke repatriëeringsdatum, waarom werd er

Een vechtwagen in moeilijkheden

nog immer onderhandeld met lieden die verantwoordelijk waren voor al die offers aan mensenlevens en aan gezondheid.....?? Deze vragen kwamen, bij de één meer en bij de ander minder, steeds weer terug en toch werd daar door ieder zijn plicht gedaan, neen dikwijls véél meer dan dat! Lees slechts wat sergeant Schouten van het detachement te Ngawen schreef en hoe daar een kerel als s.m.i. P. de Ron zijn mannen steeds weer wist te begeistere tot het verrichten van de stoutste staaltjes, denk aan die knapen, die nauwelijks terug van een zware tweedaagse patrouille, weer een pittig partijtje gingen volleyballen op het door hen zelf aangelegde sportveldje bij hun legeringsgebouw in een kampong als Mantingan, Pamotan of Kedoengtoeban; hoe een bokser als Staphorst er niet tegen op zag om vijftien kilometers vóór een 15 cwt. uit te lopen van de post Soember naar Rembang, om vooral toch in goede conditie te blijven. . . . Denk aan de tafeltennisrage op vrijwel alle posten waar felle games op de groene tafels geslagen werden, als ging het om waardevolle prijzen, terwijl de stormlantaarns of de gloeikousjes maar nauwelijks voldoende licht in de speelruimte verspreidden. Maar denk bovenal aan de prachtige kameraadschap, die ervoor zorgen kon dat een enkeling, die eens diep in de put zat, daar weer uit kon komen en weer kon méélachen om de, dikwijls herhaalde, verhalen van anderen vol van kruidige soldatenhumor of "K.L.-Maleis". Mensen als s.m.i. Kuypers, adjudant Tiemissen, s.m.i. IJzerman, sergeant Seelen, sergeant Hulsegge, s.m.i. Fens en zovele anderen, verstonden de moeilijke taak om de geest en activiteit in hun pelotons of detachementen levend te houden. Ook de "ruige" detachementen van de O.C. bleven op uitstekende wijze hun mannetje staan en konden óók gevonden worden op de meest "linke" posten van het Vak. Daarvan kunnen de mannen, die onder commando van de s.m.i. Brusselers en de sergeanten Tops en Buurmans, meespreken. Ach ja, de half-track van de mijnenploeg uit Rembang reed wel eens zéér snel de morgenvéégrit naar Blora — en eens zelfs dwars door een bilikken kamponghut in de N.-rand van Blora — maar wie daarover viel was een kniesoor. Zo moest ook de jeep van overste Schilperoord het eens ontgelden toen de soldaat-chauffeur

Talen tegen een telefoonpaal reed, zodat het jeepje er verkreukeld tegen-
aan (en min of meer "er in") bleef hangen. Gelukkig was Talen zelf met de
schrik — zij het een grote — vrijgekomen. . . .

Steeds weer kwam er echter een moment dat men zich weer bezinnen moest op
het feit dat de Dood alom aanwezig blééf. Dat ervoeren de soldaten en hun com-
mandanten van de 4e Compagnie die met hun vrienden van het ingedeelde
peloton Grenadiers op 20 Mei 1949 een zuiveringsactie uitvoerden ten Oosten van
Ngawen in de richting van het min of meer beruchte Koendoeran. Door een
verrassende vijandelijke beschieting tijdens de opmars werd soldaat W. F. E. van
Venrooy gedood. De oppasser van de Bataljonscommandant, die als zo dikwijls
aan deze actie deelnam, kreeg een schampschot langs het puntje van zijn kin. . . .
Soldaat 1e klasse Jan van Eldik zal het Noodlot op die dag wel zeer dankbaar
geweest zijn toen hij een pleister op zijn licht ontvelde kaak kon plakken als
ware het een ongelukje bij het scheren geweest. . . .

Inmiddels waren de voorbereidingen voor de viering van het 3-jarig bestaan
van het Bataljon, zoveel mogelijk aangepast aan de verspreide legering van het

Driejarig bestaan 3-7 R.I. Het voetbalelftal van het Ondervak Tjepoe, winnaars
van de 1e prijs in de Ondervak-competitie. Staande van links naar rechts:
Hendriks, v. Ee, Wertwijn, Bos, Dieperink, Rappert, Rombout, v. Rooij.
Knielend: de Lahaheije, Slachter, Wekking.

Bataljon en aan andere zeer bijzondere omstandigheden, getroffen en op 1 Juli 1949 vond te Blora na de Dodenherdenking op het Noodkerkhof te Blora en — door een deputatie — op het Ereveld te Semarang, een beëdiging op de Aloon-Aloon plaats alsmede een uitreiking van de bronzen medaille voor Menslievend hulpbetoon aan sergeant W. J. Tops, die op 13 December 1947 een soldaat van de verdrinkingsdood had gered uit de bandjirende Kali Totog in het gebied ten Oosten van Dempet in het Regentschap Demak. Res. 2e Luit. Debets, commandant van de Verbindings-Afdeling van de Staf-Compagnie, wiens beëdiging door tal van oorzaken steeds uitgesteld had moeten worden, legde zijn officierseed af in handen van Lt. Kol. C. M. Schilperoord. Tenslotte defileerden enige troepen-onderdelen van 3-7 R.I. en van de pantser- en de vechtwagens langs de beide onderscheiden militairen en brachten de verschuldigde eerbewijzen aan de Vak-commandant. Op het Noodkerkhof had Controleur-B.B. Solcer, na de diverse herdenkingsredevoueringen, namens de burgerij een geschenk aan het Bataljon aangeboden. Het bestond uit een plaquette, voorstellende een Garudavogel, die een wapenschild droeg. Boven dit schild was een kroon gesneden in het zware sana-hout en op het schild waren op kleine plaatjes van lichtkleurig metaal de namen aangebracht van de gesneuvelden van het Bataljon. Het was een ontroerend ogenblik toen drie dames, resp. van Europese, Javaanse en Chinese landaard, het prachtige schild aan Lt. Kol. Schilperoord overhandigden.¹⁾

¹⁾ Aangeboden aan de Commandant van het Regiment Chasse te Grave. Het Regiment Chasse zet o.a. de traditie van 7 R.I. voort, welk regiment op 1 Juli 1950 werd opgeheven. Het schild staat afgebeeld op pagina 10.

EN TOEN WERD BEGONNEN AAN DE ZWARE LAATSTE LOODJES!

DE Ronde Tafel Conferentie kwam in zicht en de zeer vage en verwarrende voorlichting aan degenen, die er toch direct bij betrokken waren, ging zich wreken. De mannen op de vele posten hadden moeite om nog aan het nut van al hun inspanningen te blijven geloven. De loyale medewerking van vele Indonesiërs dreigde te verslappen, grotendeels uit vrees voor eventuele latere represailles van de kant van de prestige herwinnende Republiek. De instructeurs, zoals de sergeanten v. d. Mee, Nengerman en v. Ee, die belast waren met de training van bijna tweehonderd overgelopen T.N.I.-ers, trachtten dezen te vormen tot goede soldaten van het op te richten Federale Leger, en hadden daar in Rembang wel een uiterst moeilijke taak. Maar het gelukte hun om met de zeer schaarse middelen en practisch alléén door een volledige inzet van al hun capaciteiten en energie om deze Indonesiërs een zeker enthousiasme bij te brengen en enigszins vertrouwd te maken met Nederlandse opvattingen aangaande "plicht" en "dienst". Na enige tijd werden deze recruten van de "Federale Hap" dan ook verdeeld over de plaatsen Rembang, Blora en Tjepoe en ter beschikking gesteld van de verschillende Ondervak-commandanten voor inschakeling bij de voortdurende herstelwerkzaamheden aan wegen en bruggen. Typisch was wel dat niemand van deze ex-vijanden ooit heeft geprobeerd te deserteren, hoewel zij daartoe toch ruimschoots de gelegenheid gehad zouden hebben. Soms was er wel eens een moeilijkheid door een misverstand, dat voortvloeide uit de grote verschillen in aard en opvattingen tussen Javanen en Nederlanders en ook de taal gaf wel eens moeilijkheden.

Om eerder, reeds vluchtig genoemde, redenen leefde in Juli 1949 de vijandelijke activiteit wederom op en werd het noodzakelijk om meerdere posten langs de verbindingswegen in het Vak te bezetten. Soelang, 15 km Zuid van Rembang, was reeds op 19 April bezet; Sambong, ong. 10 km N.W. van Tjepoe, op 7 Mei; Randublatung ten Z. van Woeloeng op 2 Juni en Tjabak, ong. 7 km ten Z.O. van Djepon, op 8 Juni. Ter verlichting van het zwaarbelaste Peloton te Ngawen volgde dan in Juli de bezetting van de kampong Djapah, ong. 10 km ten Noorden van deze plaats. Een detachement van de Ondersteunings-Compagnie bezette de kampong Madjawetan, ong. 15 km Z.W. van Blora om deze plaats beter te beschermen tegen mogelijke nachtelijke aanvallen van het kalksteen- en bosgebied uit tussen Ngawen en Woeloeng. Hetzelfde geschiedde te Soember nabij de Westelijke Vakgrens en ten Westen van Soelang, opdat een regelmatig gebruikte passage- en infiltratieroute voor de vijand onbruikbaar zou worden. Later werd de bezetting van Soembèr meer Noordwaarts gelegerd in de kampong Kaliori, waar een belangrijke brug in de grote weg Rembang—

Politie in herscholing

Rapport om door de P.M.C.
en Militair conventie door ge-
geven.

1. Verzoek beleeft, om kranten en Radio te
krygen, om nieuws en berichten gemak-
kelijk te weten en niet achterlijk en dom
blijven.
2. Veldbed of divancken voor de jongens, want
wij weten dat we militairen zijn dat
al de zorging kon beta zijn dan de Poe-
litie B.P.M. of de Algemene Politie ook
voordelig voor ons gezondheid.
3. Voor de Cie kantoor is't tekort aan meubels
en dop lampen en typemachine.
4. Middags door de jongens geen werk kry-
gen, want ik van plan om te gaan sporten.
Richtamenlyk beweging van 3.00 - 4.300.
5. Heb horen vertellen dat de zwembad plaats
van de B.P.M. weer geopend word (door we
weer zwemmen kan) om de jongens kun-
nen leren zwemmen.
6. Punt 4 en punt 5 zal de Heer Manisoe-
hardjo graag willen aan ons de Theorie
lezen geven.

Jepes 21-6-49.

Gezien:
Comd. Cie

W. J. J. J.
Soedjonoj.

Pati de nodige aandacht moest krijgen. Sergeant van Opzeeland en zijn Vicker-mensen hebben in dat Westelijke deel van het Regentschap Rembang nog verschillende successen weten te behalen en eenmaal stelde een kleine patrouille, voornamelijk bestaande uit de "H.H. musici" van de "Swingende Zeventjes", door goedgericht 2"-mortiervuur van de accordeonist, sold. 1e klasse P. Berloth, een lastige T.N.I.-groep buiten gevecht en bracht enige karabijnen in triomf naar Rembang. Doch dit alles kon niet voorkomen dat ons Bataljon, voor de derde maal na het beëindigen van de Tweede Politiële Actie, een ontzettende slag moest incasseren. Een deel van het Mobiele Rode Kruisteam, toen onder leiding van dokter Reigersberg Versluis, maakte een verkenningstocht naar nieuwe plaatsen voor het houden van bevolkings-poliklinieken en werd daarbij beschermd door een patrouille van de 3e Compagnie, alsmede door enige agenten van de Algemene Politie. Deze verkenning zou geschieden in het gebied ten Oosten van Mantingan en de kleine colonne van twee trucks had pas enige kilometers de smalle zijweg ten Zuiden van de post Mantingan bereden, toen de explosie van een zware trekbom de achterste, en dichtstbezette, truck volkomen vernielde. Dit geschiedde op 29 Juli 1949 en op die middag lieten 19 jonge mensen het leven op een ogenschijnlijk ongevaarlijke tocht. Het gehele Rode Kruisteam, voor zover dat aan de verkenning deelnam, overleefde deze verraderlijke aanslag niet. Het waren Dokter Reigersberg Versluis en de verpleegsters T. Leefkens, T. v. d. Ven en I. Wegchelaar.

Van de militairen sneuvelden:

De Patrouille-commandant, en sedert kort tévens Commandant van 3-3-7 R.I., de Res. 1e Luit. J. C. Bakker, en zijn soldaten G. M. Derickx, A. Kroeze, L. A. Wijnbelt, C. Steenhoek, G. Bosma (van het Pel. 7-HpVa), Menadonees soldaat W. Kumentas en sld. 1e kl. T. Vonk. Verder lieten op die rampdag het leven:

Leden van de officiers-mess Blora - Januari 1949.
 V.l.n.r.: op onderste stoep-trede Controleur B. B. Solcer, Lt. kol. Schilperoord en Majoor Hazenbos. Daarachter v.l.n.r.: Kapt.-aalmoezenier Rademakers, 1e Lt. Koolhaas, 1e Lt. Bakker en adj. o. o. Meyer. Op de bovenste trede: v.l.n.r.: Off. v. Gez.-II Beems, 2e Lt. Debets, 1e Lt. Vaandrager, 1e Lt. van Apeldoorn en Kapt.-veldprediker Schut.

zes agenten van de Algemene Politie en de sympathieke tolk-informant van de post Mantingan.

Op de 30e Juli stonden velen, diep ontroerd en nauwelijks beseffend dat zoveel goede vrienden en vriendinnen niet meer in hun midden zouden zijn, aan de 12 groeven op het Noodkerkhof te Blora.

De acht gevallen militairen en de vier omgekomen leden van het Rode Kruis-team werden met de verschuldigde eer ter aarde besteld.

De zes gesneuvelde Indonesische politieagenten werden op het Javaanse kerkhof bijgezet volgens de ritus van hun Islamietische geloof. Een deputatie van 3-7 R.I. was daarbij aanwezig.

Inmiddels werd het gerucht steeds meer vernomen, dat er een werkelijke wapenstilstand tot stand zou moeten komen en inderdaad werd bepaald, dat op Java op 10 Augustus te middernacht het z.g. "Cease-Fire"-bevel van kracht zou worden.

De eerste dagen van die Augustusmaand waren verder óók van grote betekenis voor ons onderdeel door de overplaatsing van Lt. Kol. C. M. Schilperoord naar een hoger commando, n.l. het Troepen-Commando Noordkust, in het gebied Tegal-Pekalongan en een brede strook ten Zuiden daarvan tot diep in het bergland. Uiteraard hield dit een promotie van Bataljons- tot Brigade-commandant in voor onze overste, maar dit vergoedde geenszins de grote spijt die

hij betoonde toen hij zijn geliefd 3-7 R.I. op 2 Augustus ging verlaten en het commando over het Vak Rembang-Blora-Tjepoe aan Res. Majoor W. Pluygers overdroeg.

Door de ingrijpende gebeurtenissen in het Vak waren nog meer mutaties het logische gevolg van een en ander. Res. Lt. M. Koolhaas had korte tijd, naast het commando over 5-3-7 R.I., tevens dat over 3-3-7 R.I. waargenomen, totdat de Res. 2e Lt. W. J. v. Enter van de Compagnie van 4-11 R.I. dit van hem overnam. Kort daarna werd Lt. Koolhaas belast met een functie bij het Kabinet van de Legercommandant te Batavia en volgde Res. Kapt. G. A. v. Apeldoorn hem op als commandant van de Ondersteuningscompagnie en tevens P.M.C. van Rembang.

De Kapt. Vel verving Majoor Pluygers te Tjepoe als Commandant van de 2e

....het voor-terrein in....

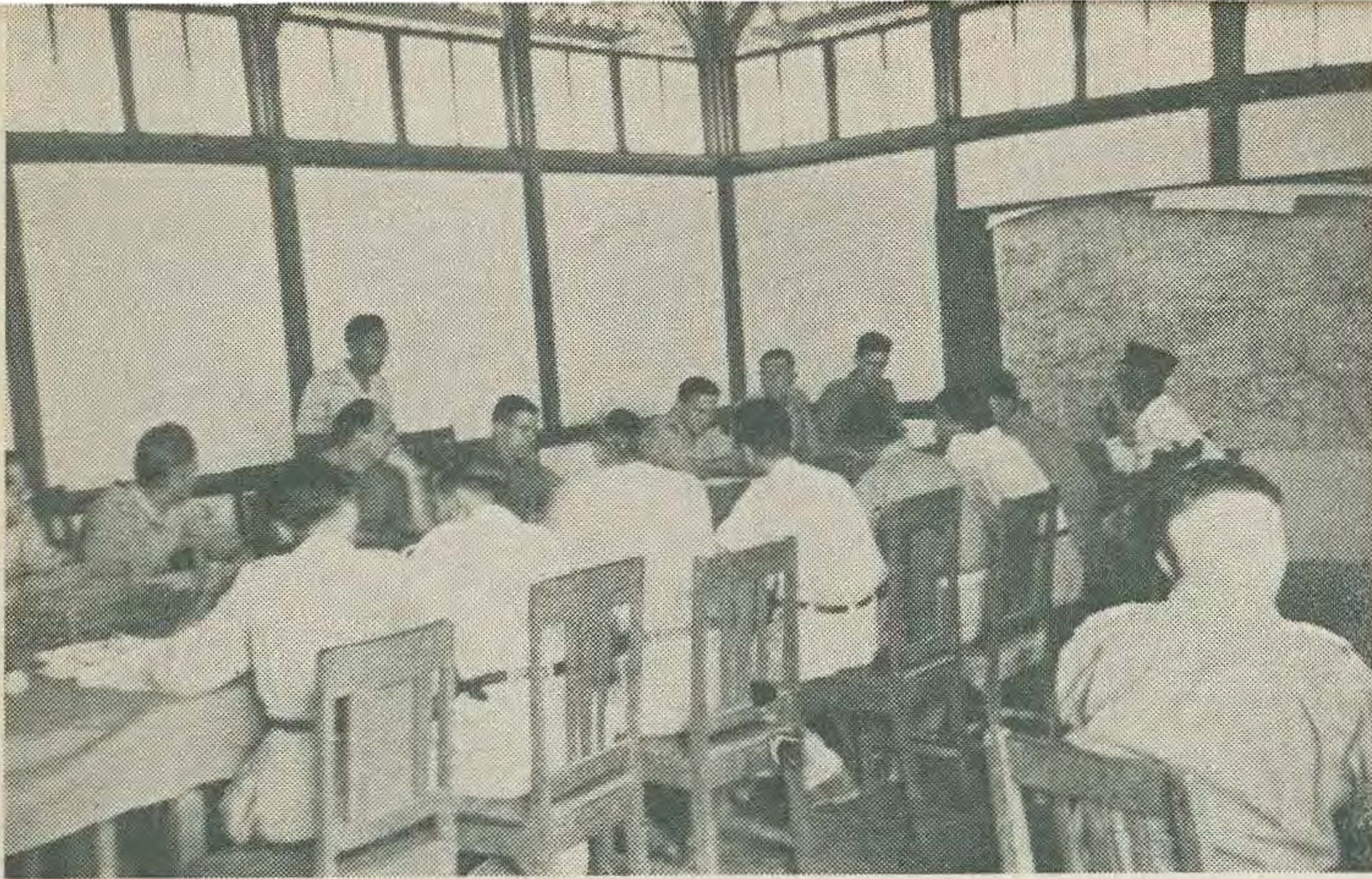

....Boomversperringen en mijnen....

Compagnie alsmede van het Ondervak Tjepoe. Kapt. L. A. v. Lis bleef daar administratief commandant van de gedetacheerde en verspreid gelegerde Compagnie van 4-11 R.I. en tevens P.M.C. van Tjepoe. Te Bloro was Adjudant o.o.i. P. v. Efferen belast geworden met de functie van Inlichtingen-Officier.

Vlak voor de afkondiging van de "Cease-Fire"-order trachtte een vrij kleine vijandelijke groep nog met een 3"-mortier de officiersmess te Bloro in puin te schieten en een aanval te doen op het levensmiddelenmagazijn nabij het station in dezelfde plaats. Door een onmiddellijk ingezette tegenactie van een paar Stuart-tanks van het Peloton Vechtwagens was in die nacht binnen een kwartier alle kwaad weer van de zwoele lucht. Op 2 Augustus in de vóornacht werd, tijdens een overval-sluippatrouille van het Peloton van de 4e Compagnie te Djepoer naar een tijdelijk kwartier van een guerrillagroep, de KNIL-soldaat Worotikan dodelijk getroffen en hij was de laatste gesneuvelde die te Bloro naast zijn blanke en bruine kameraden begraven werd. In enkele maanden was die kleine dodenakker wel zeer snel vól geraakt.

De tijd van vreedzaam contactzoeken met de vijand van weleer brak ná 10 Augustus aan. Het summiere wederzijds voeling nemen bracht zeer veel typische dingen naar voren. Het kon toen gebeuren dat Nederlandse patrouilles ten dele door een T.N.I.-onderofficier werden vergezeld, vooral in de weken, waarin geen duidelijke afspraken tot stand konden komen betreffende de begrenzing der patrouillegebieden. Majoor Pluygers ontmoette zijn "collega" Majoor Soedono enige malen tijdens besprekingen over te nemen maatregelen om een zo redelijk mogelijke situatie voor beide partijen te scheppen. Net als in de maanden Januari en Februari 1948 in het Demakse, was het daar ook weer "reken en kronkelen" geblazen door de T.N.I.-heren. Ondanks alle verzekeringen van het tegendeel werd op slinkse wijze getracht om de bevolking in het Nederlandse patrouillegebied te intimideren en als burger geklede TNI-groepjes in onze gebieden te infiltreren. Anderzijds werd b.v. door de doktoren Pols en Hilarius en door de onderofficieren- en soldaten-ziekenverplegers medische hulp verleend aan T.N.I.-militairen, wanneer zij die verzochten middels een koerier met een witte vlag en een brief....

Wapenstilstandsbesprekingen bij Blora

De "ongewapende" Republikeinse wacht

Te Pamotan kon het b.v. erg druk zijn op het T.N.I.-"ziekenrapport", waarop zelfs eens Majoor Soedono met een steenpuist in zijn nek verscheen!

Op 17 Augustus 1949 moesten wij allen even "slikken" toen de rood-witte, papieren, vlaggetjes en vlaggen plotseling in het Nederlandse gebied mochten worden uitgestoken ter gelegenheid van de herdenking van de uitroeping van . . . .de Repoeblik. Enkele fanatieke pro-republikeinen deden dat inderdaad, gedreven door hartstochtelijk verlangen, maar de meeste bewoners versierden hun huisje met de rood-witte vlag, omdat zij bang waren voor de toekomst, waarvan toen nog niemand iets kon zeggen vóórdat de R.T.C. te Den Haag achter de rug zou zijn.

Met veel geschipper en gelaveer kon de algemene situatie in het gehele Vak uiterst ordelijk en rustig genoemd worden, waaraan eerlijk moet worden toegevoegd, dat de T.N.I., voor zover behorende tot het Bataljon Ronggolawe, zich inderdaad vrij correct aan de afspraken hield. Alleen in het gebied om Pamotan viel nog wel eens een incident vast te stellen, maar immer konden de verhitte gemoederen door ingrijpen van de Officieren van beide partijen weer gekalmeerd worden.

In October 1949 kwam het Grote Bericht dat 3-7 R.I. afgelost zou worden. Niemand durfde het bijna meer geloven na ruim een jaar van het ene uitstel in het andere geraakt te zijn. Maar het bleek wáár te zijn en tòch niet eens zo overweldigend vreugdevol voor velen. Dáárvoor was tè veel ondervonden, waren tè ingrijpende gebeurtenissen aan een ieder voorbijgegaan en daarvoor was het moeten achterlaten van zovele goede kameraden op het Noodkerkhof te Blora een tè droevig feit.

Op 25 October 1949 droeg Res. Majoor W. Pluygers het Vak over aan de toenmalige commandant van 5-6 R.I., Kapt. de Jong. 3-7 R.I. paradeerde te Blora op de Aloon-Aloon voor het laatst!

Er werd ingeleverd, geteld, overgedragen en afscheid genomen en geleidelijk verdween compagnie na compagnie en dienst na dienst, ten dele per trein en ten dele per gemotoriseerde colonne, uit de Regentschappen Blora en Rembang en van de posten waar zoveel lief en leed was gedeeld naar Koedoes waar de eerste voorlopige concentratie van 3-7 R.I. zou plaatshebben als voorbereiding van het vertrek naar Batavia ter repatriëring naar het Vaderland!

DEMOB-OUVERTURE

TE Koedoes was een tijdelijk doorgangskampement in allerhaast ingericht op de gedeeltelijk overdekte Pasar, waar eens — op 19 December 1948 — een grote groep lieden van de Silliwangi-Divisie had gereedgestaan om een stormaanval op de naderende Colonne-III te openen. . . . Het was behelpen geblazen na de vrij comfortabel "georganiseerde" legering van vele 3-7 R.I.-ers op de posten.

De Bataljons-Kwartiermeester, de Betaalmeester, de M.T.O., alle fouriers en hun hulpen, de Compagnies-sergeanten-majoor, de administrateurs en hun schrijvers en de Compagniescommandanten kregen veel inleverings- en inventarisatiewerkzaamheden aan de lopende band te verzetten. Er werden voor degenen, die niet bij deze werkzaamheden waren betrokken, "passagier"-busdiensten ingesteld tussen Koedoes en Semarang, naar Japara enz. Ieder wilde zo goed hij kon enige souvenirs voor zijn familie, vrienden of kennissen meenemen en in zijn kist pakken. Er werd getimmerd en geschilderd aan die kisten dat het een lieve lust was. De "Sibajak" werd al genoemd want de naam van dat schip moest immers ook op de ruimbagage prijken evenals de diverse nummers en adressen, oranje driehoeken, en wat niet al. De Chinese toko's deden goede zaken in Koedoes, want de rijst- en koffieprijzen vlogen omhoog. In Japara werden enkele winkels met het befaamde houtsnijwerk vrijwel leeggekocht en Toko Piet of Toko Tang aan de Doewet te Semarang maakten aardige zaken al beweerde Piet of Tang ernstig dat zij niets aan die aardige kerels van Drie-Zeven wilden verdienen.

Adjutant o.o.i. Meyer ging langzamerhand zijn rijdend materieel te Semarang inleveren. Een enkele, zelfgeconstrueerde, "koepelwagen" kon alleen nog per trein naar de dump komen, doch het merendeel der trucks verkeerde in een bijna niet te geloven, uitstekende staat na zóveel jaren trouwe dienst, zóveel oplapperijen met schaarse reservedelen en na zoveel bar-slechte kilometers.

Wat voor de chauffeurs en monteurs gold, was evenzeer van toepassing op de mannen van de Verbindings-Afdeling, die de sets, waarmee ze op zoveel zware patrouilles op hun rug hadden gesjouwd, voor het laatst inspecteerden en gereed maakten voor de inlevering. Ook de brenschutter zag met zekere weemoed zijn vertrouwd wapen overgaan in de vrij onverschillige handen van een fourier en menige gewerschutter haalde met gemengde gevoelens voor het laatst eens de loop van zijn Lee-Enfield extra zorgvuldig door. . . .

En toen kwamen de paar dagen van het Semarangse verblijf. Ook dáár moest nog hard aangepakt worden op de Gombel en in het oude kampement Djatingaleh, terwijl de lichten in de officiersverblijven van het Verlofcentrum "de Hangmat" ook tot diep in de nacht plachten te blijven branden.

KONINKLIJK NEDERLANDS INDONESISCH LEGER
KONINKLIJKE LANDMACHT
TrOC.tvs.Tpn.C.SEMARANG.

VAN: TrOC.tvs.Tpn.C.Semarang.
AAN: Cdt. 3-7 R.I.
NO.: 334 / A 18.

Semarang, 27 October 1949

Aan de vooravond van het vertrek naar Nederland van 3-7 R.I. wil ik U en Uw Bataljon danken voor de zeer vele en goede diensten, welke U tezamen met Uw mannen in het Troepencommando Semarang verricht hebt.

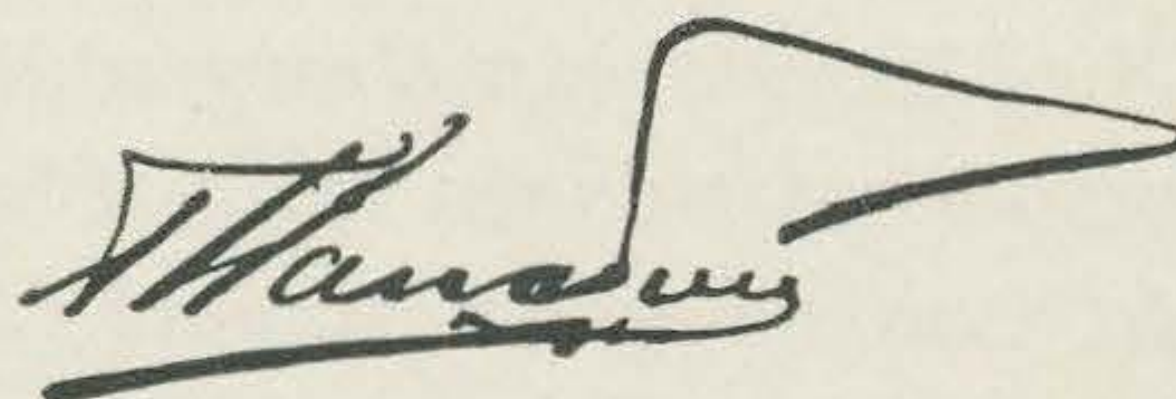
De opgelegde taak was niet altijd even gemakkelijk, zeer vele moeilijkheden waren te overwinnen - U had te kampen met groot personeels- en dikwijls materieelgebrek - doch dank zij het doorzettingsvermogen en de goede onderlinge samenwerking werden deze moeilijkheden ook steeds overwonnen. Een der oorzaken, dat het steeds "lukte", moet zeker gezocht worden in de goede geest in het Bataljon, waarvoor de officieren en kader in de eerste plaats hulde toekomt.

Evenwel ook buiten dienst deed 3-7 R.I. zich van een zeer goede zijde kennen, de vele overwinningen op sportgebied, waaronder die bij het Generaal Meyer Sporttoernooi nog vers in het geheugen ligt, spreken welhaast voor zichzelf. Belangrijker voor mij echter was de sportieve wijze, waarop de zege bevochten werd of een nederlaag geaccepteerd en het taai volhouden, dat ondanks tegenslag tot uiting kwam.

Moge deze geest van doorzetten U blijven bezielen bij het overwinnen van de moeilijkheden, die zeer zeker de eerste tijd in Nederland U zullen wachten, en U tenslotte leiden tot een bestaan, waarin U voldoening zult vinden voor Uw verder leven.

Een goede reis en behouden thuiskomst!

De TrOC.tvs. Tpn.C.Semarang.

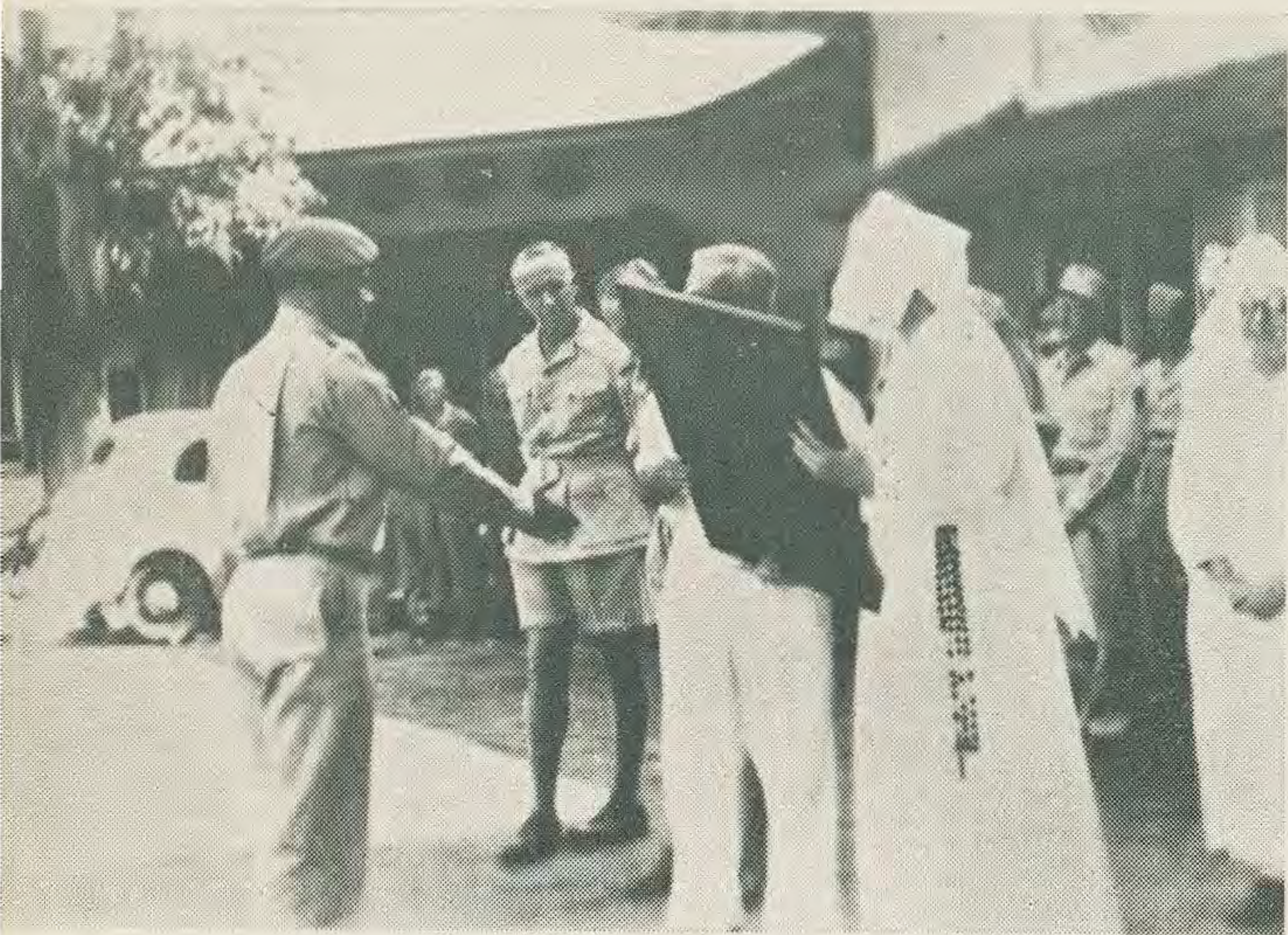
F.C.G.v.d.POEL.
Majoor Inf. KNIL.

Het grote kruis op het Ere-veld Semarang,
waar de doden van 3-7 R.I. begraven liggen

Te Semarang werd op indrukwekkende wijze afscheid genomen van onze doden die op het Ereveld aan het Tillemaplein rusten. Majoor Pluygers hield een laatste appèl, terwijl het gehele Bataljon stram en martiaal de lange lijst van namen hoorde noemen onder plechtige zachte zang van het Bataljons-zangkoor. De hoornblazers bliezen aan het eind van de sobere en stijlvolle herdenking de "Last Post" en toen de laatste noot over de witte kruisen vervloog, was de stilte tastbaar. . . .

Keurig en gedisciplineerd als wellicht nog niet was gedemonstreerd, marcheerde het Bataljon vervolgens via de Nieuw-Tjandiweg naar het St. Elizabeth-Hospitaal, waar aan doktoren, zusters en verder verplegend personeel door de Bataljonscommandant het Bataljonsembleem, verwerkt in een Japara-gesneden plaquette, werd overhandigd, terwijl het Bataljon in carré stond opgesteld. In een zilveren plaatje was een inscriptie aangebracht, die de dank van 3-7 R.I. voor al het prachtige medische werk dat ten behoeve van onze gewon-

den en zieken was verricht, vertolkte. De geneesheer-directeur, dokter Neuberger, toonde zich uitermate verrast en dankte in bewogen bewoordingen voor de spontane geste.

1 Vervolgens geschiedde een soortgelijke plechtigheid voor het Juliana-Hospitaal in de benedenstad en hier was het de Majoor-KNIL dokter Krijgsveld, die namens alle doktoren en het verplegend personeel een oprecht dankwoord sprak en Majoor Pluygers verzekerde, dat het herinneringsschild op een eervolle plaats in het Hospitaal zou worden aangebracht.

En toen naderde de 9e November 1949, de dag waarop het vertrek uit Semarang vanaf het station Pontjol zou plaatsvinden.

2 Het was daar in en om het station een drukte van belang. Vele burgervrienden en -kennissen kwamen hun vertrekkende "pleegzonen" en "halfbroers" een afscheidsgroet brengen. Sergt.majoor-KNIL Atta Kwassi en zijn enthousiaste militaire kapel, hoofdzakelijk bestaande uit Ambonezen en Menadonezen, hield er de stemming in met pittige marsmuziek; de Cantinewagen verzorgde de dorstige kelen van de wachtende militairen, de "Locomotief" bracht een extra editie met het afscheidartikel van 3-7 R.I. erin naar het station en voorzag een ieder van een laatste Midden-Javaanse krant. Vele militaire autoriteiten van diverse Staven kwamen een laatste hand drukken en zo naderde het ogenblik dat de trein voor Batavia vóórreed en het bevel "instappen" werd gegeven.... Toen de trein omstreeks half acht in de morgen vertrok hing geheel 3-7 R.I. uit portieren en ramen en zwaaide half-verheugd, half-weemoedig, voor het laatst naar de stad,

Afscheid van Semarang:

1. Plechtigheid op het Ereveld
2. Res. Majoor W. Pluygers, C. 3-7 R.I., neemt afscheid van Dr. Neuberger, directeur van het St. Elisabeth Ziekenhuis
3. C. 3-7 R.I. drukt Dr. Krijgsveld, Commandant van het Juliana Hospitaal voor het laatst de hand
4. Atta Kwassi en zijn militaire kapel zorgden voor de juiste stemming

waaruit zoveel herinneringen werden meegenomen en waarin zoveel goede vrienden achterbleven.

Even buiten het station stond Lt. Kol. Schilperoord langs de spoorlijn. Hij was die morgen vroeg uit Pekalongan vertrokken om zijn oude Bataljon te kunnen zien vertrekken.

Op het station te Meester Cornelis arriveerden wij omstreeks acht uur 's avonds na een lange, warme reis dwars door Midden- en West-Java. A.A.T.-trucks stonden gereed en toen ging het... de rimboe in... naar Tandjoeng-Oost, het summum van modder en voorbeeld van onpractisch inrichten van een slecht soort kampong voor K.L.-militairen.

Het beste is het maar om weinig woorden aan die wel heel teleurstellende ervaringen op die regenachtige eerste dagen in de "omgeving" van Batavia te wijden. Gelukkig werd al spoedig bewerkstelligd dat verhuisd (wéér) kon worden naar het aanmerkelijk betere KNIL-kampement aan de Berenlaan tussen Weltevreden en Meester Cornelis. Voor het eerst na drie jaren zagen wij weer trams in een stad rijden en een echte wereldstad. Tot drie December 1949 was er gelegenheid om Batavia te leren kennen, doch al gauw kwam er achter dat die stad nu

niet direct ingesteld was op de eenvoudige soldatenbeurs. Intussen werd de gehele serie voorbereidingen, verband houdende met de inscheping, systematisch afgewerkt. Allen werden doorgelicht, voor zover zij dat in Semarang al niet reeds gedaan waren, gekeurd, voorzien van Europese kleding, administratief bij- en afgewerkt enz. enz. Het einde naderde duidelijk.

Het Herinneringsschild van 3-7 R.I., aangeboden aan het St. Elisabeth Ziekenhuis en het Juliana Hospitaal, als bewijs van grote dankbaarheid voor de voortreffelijke zorgen aan zovele militairen van het bataljon besteed.

M.S. SIBAJAK van de Koninklijke Rotterdamse Lloyd, het schip dat ons thuisbracht

TERUG NAAR HUIS

EINDELIJK, eindelijk brak de dag aan, waarop de laatste grote verplaatsing zou beginnen. De operatie "terug naar huis", van het kampement Berenlaan naar Tandjong Priok, inschepen en dan rustig afwachten totdat de loopplank in Rotterdam zou worden uitgelegd. Op 2 December kwam 's middags een lange colonne A.A.T.-wagens het kampement binnenrijden, groot genoeg voor transport van het gehele bataljon tegelijkertijd. Was het een wonder, dat in een oogwenk de wagens waren geladen en dat, toen de bataljons-Commandant het vertreksignaal gaf, er een luid gejuich opsteeg uit alle kelen?

De rit naar Priok en de inscheping aan boord van de trotse Sibajak van de Kon. Rotterdamse Lloyd verliepen vlot en hoewel het in de hutten en ruimen snikheet was, sliep iedereen die nacht rustig in de vaste overtuiging, dat de thuisreis niet meer zou worden uitgesteld. De volgende ochtend, na een uitstekend ontbijt, verschenen hoge militaire autoriteiten aan boord, o.a. Generaal-Majoor Engles, Commandant "7 December"-divisie en Kolonel Drost, Basiscommandant Batavia, om afscheid te nemen van de troepen. Een korte toespraak van Generaal Engles en toen... het signaal "Trossen los".

Op de kade speelde een militaire kapel het Wilhelmus en héél langzaam trokken sterke sleepboten het schip van de kade. Daarna gejuich en gewuif tussen schip en achterblijvenden; de reis naar huis was begonnen.

Merkwaardig, dat het toen stil werd aan boord, dat iedereen diep onder de indruk kwam van dit moment, waarop allen zo lang met zo'n groot ongeduld

hadden gewacht. Het was moeilijk definitief afscheid te nemen van Java, dat in de zware jaren, die achter ons lagen, een belangrijke plaats in onze harten had veroverd (al wilden sommigen dat niet ruitelijk erkennen!) Met gemengde gevoelens van vreugde en weemoed verdween de kust van Java onder de kim; het stemmingspeil steeg echter spoedig en iedereen begon zich in te richten voor de lange reis die voor de boeg lag.

De Sibajak bleek een goed schip. Er waren 1700 repatriërende militairen aan boord, die, met uitzondering van slechts een klein deel, goed waren gelegerd en het eten was uitstekend. De bemanning, van Kapitein tot Messbediende, de C.O.T. en zijn vaste staf, allen deden hun uiterste best het iedereen zoveel mogelijk naar de zin te maken en in dat streven zijn zij wonderwel geslaagd. Toegegeven moet worden, dat enkele zeer belangrijke factoren daartoe meewerkten, in het bijzonder het besef spoedig thuis te zijn, de goede verzorging en het prachtige weer, dat ons in de Rode Zee uitzonderlijk lage temperaturen gaf en slechts één dag wind van betekenis kort na het vertrek uit Port Saïd. Zeeziek was dan ook bijna niemand en de keuken heeft bijna steeds volledige rantsoenen moeten klaarmaken. Hetgeen die keuken overigens uitstekend afging, niet incidenteel, doch doorlopend. Daarvoor alle hulde!!!

Het heeft geen zin de terugreis tot in détails te beschrijven; de dagen kwamen en gingen, onbegrijpelijk snel vervlogen zij met luieren in de zon, kaarten, dammen en schaken. Colombo, Aden, Port Saïd, Algiers, Malta, Gibraltar, een Noorse vrachtboot met een zieke matroos aan boord in de Golf van Biscaje, sportwedstrijden, vliegende vissen en scholen dolfijnen zorgden voor afwisseling. Eén gebeurtenis leeft in het bijzonder voort in ons aller herinnering: Kerstmis 1949. Spoedig na het vertrek uit Priok werden daarvoor de voorbereidingen getroffen door alle onderdelen, gecoördineerd door de Geestelijke Verzorgers en de Welfare-officier van de Vaste Staf. Het doel was een Kerstfeest voor allen aan boord en dat doel werd bereikt door eendrachtige samenwerking. Het was een waardig slot van een prachtige reis.

Eén der ruimen
van M.S. SIBAJAK

Vertrek van Priok, zoals een achterblijvende ons zag

Zo naderde de Hollandse kust. Op de dag vóór de ontschepping hield de Reserve-majoor Pluygers een toespraak tot zijn bataljon, dat in Europese uniformen aangetreden stond in de grote eetzaal. Het was een laatste woord van dank voor alles wat Officieren, Onderofficieren en manschappen hadden verricht in dienst

van het Vaderland en een wens voor een gelukkige terugkeer bij ouders of gezin en een voorspoedige loopbaan.

28 December, aankomst aan de Lloydkade te Rotterdam. Het was ongeveer 8 uur in de ochtend en nog donker. Kil, mistig, onbegrijpelijk. Op de kade Staatssecretaris Fockema Andreae, Generaal Kruls, vele andere hoge Officieren en een militaire kapel, die het Wilhelmus speelt. Toespraken namens H.M. de Koningin en haar Regering, woorden van welkom, dank en vermaan. Daarna

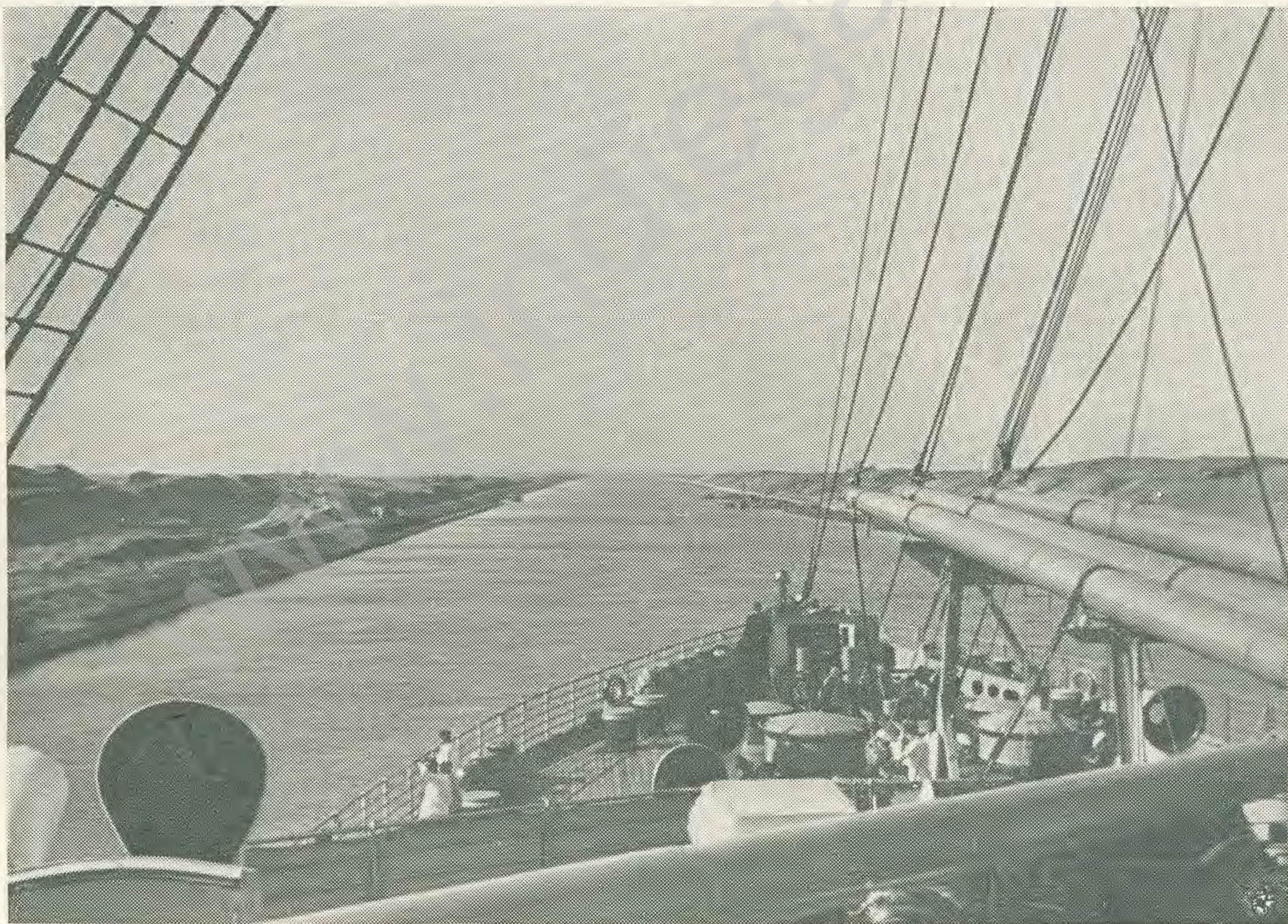
M.S. SIBAJAK in de Middellandse Zee

Het kader van 3-7 R.I. bijeen op het sportdek van M.S. SIBAJAK

In het Suez-kanaal

De eerste Nederlandse couranten

ontscheping, geld en versnaperingen in de ontvangloods, een vluchtig en zenuwachtig afscheid van kameraden; per autobus naar huis. En daar . . . omhelzingen, vlaggen, bloemen, blijdschap en verhalen. 3-7 R.I., het goede oude Tiga-Toedjoeh, verspreid over Nederland, bestaat niet meer.

Begin Februari meldden allen zich in het Demobilisatie Centrum te Amersfoort, waar B.C., C.C.'s, Betaalmeester en hun administrateurs, fouriers en schrijvers enige weken hard hadden gewerkt om de administratieve demobilisatie een vlot verloop te doen hebben. Het "hallo Kees" en "hallo Jan" is niet van de lucht en het merendeel van de 3-7 R.I.-ers blijkt goed geluimd en best tevreden. Er zijn echter ook moeilijke gevallen, die door Res. Kapitein Van Apeldoorn worden opgevangen ter verdere behandeling. Spoedig zou blijken, dat de terugkeer in de burgermaatschappij een vlot verloop heeft, alle pessimistische verwachtingen ten spijt.

13 Februari 1950 hield 3-7 R.I. officieel op te bestaan, de Bataljonscommandant werd ontheven van zijn verantwoordelijkheid wegens ontbinding van zijn eenheid en de administratie werd overgedragen aan de zorgen van de Commandant van het 7e Regiment Infanterie te 's-Hertogenbosch, ruim drie en een half jaar nadat datzelfde Regiment de dienstplichtigen van zijn 3e Bataljon had ontvangen voor opleiding en uitzending naar Java.

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDINGEN

Naam:	Rang:	Onderscheiding:	Behaald te:	Datum:
W. Pluygers	Res. Kapt.	Bronzen Kruis	Bodjongsari 2	3- 9-1948
W. J. Tops	Korp. O.V.W.	Erepenning voor Menslievend Hulp- betoon	Kali Totog	13-12-1947

TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN

Naam:	Rang:	Verleend door:	Behaald te:	Datum:
A. van Tebberen	Sold. 1e kl.	Legercommandant	Tjabak	24-12-1948
W. Pluygers	Res. 1e Lt.	C. B-Divisie	Weding	17-11-1947
C. Kervink	Dpl. Sergt.	„	Lengkong	17-12-1947
W. Hulsegge	Dpl. Sergt.	„	Lengkong	17-12-1947
T. Vegelin	Sergt. Maj. KNIL	„	Koeitoe	2- 1-1948
P. C. de Ron	Sergt. O.V.W.	„	Koeitoe	2- 1-1948
J. L. Sourbag	Korp. KNIL	„	Seda Lor	25- 2-1948
G. A. v. Apeldoorn	Res. 1e Lt.	„	Soekamangli	6/21-10-1948
H. J. v. Dam	Res. 1e Lt.	„	Actie "Kraai"	19-12-1948
L. F. H. Kroeze	Dpl. Sergt.	„	Actie "Kraai"	19-12-1948
C. Renes	Dpl. Sergt.	„	Actie "Kraai"	19-12-1948
B. Olthoff	Dpl. Korp.	„	Actie "Kraai"	19-12-1948
J. H. Tiemissen	Smi	„	Beran	9- 3-1949
W. Hulsegge	Dpl. Sergt.	„	Beran	9- 3-1949
P. v. Komen	Dpl. Korp.	„	Beran	9- 3-1949
A. v. Rooy	Dipl. Sold. 1e kl.	„	Beran	9- 3-1949
C. J. G. Kerstens	Dipl. Sold. 1e kl.	„	Beran	9- 3-1949
J. C. Bakker	Res. 1e Lt.	„	Rembang	Febr./Juli 1949
J. H. Tiemissen	Smi	„	Woeloeng	Mei/Oct. 1949
L. F. H. Kroeze	Sma	„	Blora	Febr./Nov. 1949
W. Pluygers	Res. 1e Lt.	Basis C. Semarang	Genting	6-11-1947

COLOPHON

Dit boek werd samengesteld op verzoek van alle militairen van 3-7 R.I. De foto's zijn van hen afkomstig, met uitzondering van slechts enkele, welke beschikbaar werden gesteld door de Dienst voor Legercontacten te Batavia. Typografische verzorging en druk door Nieuwe Rotterdamse Courant N.V. te Rotterdam. Het papier werd ter beschikking gesteld door Kon. Papierfabrieken van Gelder Zonen N.V. te Amsterdam; de cliché's werden vervaardigd door Clichéfabriek Centraal N.V. en het bindwerk door Drukkerij Wyt & Zonen N.V., beide te Rotterdam.